

yeni ipek yolu

KONYA TİCARET ODASI DERGİSİ YIL: 24 SAYI: 280 HAZİRAN 2011

Davutoğlu:
› "Konya'yı
merkez yapacağız"

- › KTO'da
Selçuk Öztürk dönemi
- › 1980'den sonra
Konya ekonomisi
- › Şehirleşme ve
madencilik
- › İhracatta sektör ve
pazar çeşitliliği artıyor
- › Konya'da
1930 kuraklığı

Temiz bir çevre için yüksek teknoloji
High technology for a clean environment

www.wentgas.com

WENTGAS®
LPG & CNG EQUIPMENTS

Başlarken

Selçuk ÖZTÜRK
KTO Yönetim Kurulu Başkanı

Değerli Üyelerimiz;

Geçtiğimiz ay içerisinde Odamızın 129 yıllık misyonuna yakışır şekilde birlik ve beraberlik içerisinde seçim sürecimizi gerçekleştirdik. Bu süreç içerisinde verdikleri destekten dolayı meclis üyelerimize, eski ve yeni yönetim kurulu üyelerimize ve meclis başkanlık divanımıza teşekkür ediyorum. Sayın Hüseyin Üzülmez'e de 16 yıl süren Oda başkanlığı görevinde Konya'ya yaptığı hizmetlerden dolayı teşekkür ediyorum. Yeni dönemde de Odamız Konya'nın sorunlarına sahip çıkan anlayışıyla, şehrimiz için projeler üretmeye devam edecektir. Konya'nın son dönemde yakaladığı büyüme rakamlarını daha ileriye götürmek için birlikte çalışacağız. Odamızın yeni dönemi tüm üyelerimize ve şehrimize hayırlı olsun.

Ülkemizin 2023 vizyonunda 2 trilyon dolarlık ekonomi ile 500 milyar dolar ihracat hedefimiz bulunmaktadır. Konya'da Türkiye'nin önemli bir sanayi ve ticaret şehri olarak, ülkemizin hedeflerine gereken katkıyı yapmaya çalışılmaktadır. Bu açıdan şehrimiz özel sektörüne büyük görevler düşmektedir. Bugün, birlik ve beraberliğimizi daha da sağlamlaştırarak, Konya'yı Türkiye'nin dolayısıyla dünyanın ticaret merkezlerinden biri haline getirme hedefimizi gerçekleştirmeliyiz. Ülkemiz hedefleri yönünde ilerlerken Konya'nın bunun dışında kalması düşünülemez. Önümüzdeki dönemde ulaşım alt yapısını çözmüş, büyük projeleri tamamlanmış Konya, Anadolu'nun sanayi ve ticaret merkezi olmaya adaydır. Odamız da bu yeni dönemde bu yönde çalışmalarına devam edecektir.

Değerli Okuyucularımız;

Şehrimiz ve ülkemiz açısından son derece önem teşkil eden genel seçim sürecini 12 Haziran'da tamamlıyoruz. Bu tarihten sonra gündemin ekonomi olması gerektiği düşüncemizi dile getirmek istiyorum. Ekonominin sağlıklı siyasi yapıyla gelişebileceği bilinciyle sosyal ve toplumsal sorunların sağlam ekonomiyle çözülebileceği gerçeği üzerinde durulmalıdır. Diğer taraftan seçim sonrasında uzlaşma içerisinde çıkarılacak yeni sivil anayasa talebimizi yineliyoruz. Türkiye bu dönüşüm süreci fırsatını iyi değerlendirmelidir. Ülkemizde bundan sonraki dönemde ekonomi hedeflerine ulaşmak için her türlü alt yapıyı oluşturmam zorundayız. Bu vesileyle 12 Haziran seçimlerinin şehrimize ve ülkemize hayırlar getirmesini diliyorum.

Bu duygular içerisinde Haziran ayının şehrimiz ve ülkemiz adına hayırlar getirmesini diliyor, tüm üyelerimize işlerinde başarılar ve bol kazançlar temenni ediyorum.

04 > HABER

> KTO'da
Selçuk Öztürk
dönemi

06 > HABER

> Davutoğlu
KTO Medisi'ne
konuk oldu

11 > HABER

> Kanmak, Koneleks ve İskon
fiyatları açıldı

18 > DOSYA

> Körfez ülkeleriyle
dış ticarete
yeni strateji

24 > RAPOR

> 1980'den sonra
Konya Ekonomisi

30 > ANALİZ

> Reel Döviz Kuru ve
Dış Ticaret

38 > EKSTRA

> Şehirleşme ve Madencilik

42 > GÜNDEM

> İhracatta sektör ve pazar çeşitliliği artıyor

52 > NOSTALJİ

> Konya'da 1930 Kuraklığı

54 > TARİH

> Konya'nın İlk Belediye Başkanı (İhtisap-carsı-ağası)

KONYA TİCARET ODASI

yeni
ipek yolu
dergisi

İMTİYAZ SAHİBİ

Konya Ticaret Odası Adına
Yönetim Kurulu Başkanı
Selçuk ÖZTÜRK

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Osman BAŞEGMEZ

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Özhan SAY

YAYIN KURULU

Nurettin OK
Mesut İNCE
Servet KAHVEÇİ
Melmet SOYLU
Osman ÖZTÜRK

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Haşim KARPUZ
Prof. Dr. Saım SAKAĞLU
Prof. Dr. Orhan ÇEKER
Prof. Dr. Sams KARAHAN
Prof. Dr. Adem ÖGÜT
Prof. Dr. Çalptay ÜNÜSAN
Prof. Dr. Şahin AKINCI
Prof. Dr. Ali OKATAN
Doç. Dr. İbrahim DÜLGER
Yrd. Doç. Dr. Nazım KOÇU
Yrd. Doç. Dr. Caner ARABACI
Yrd. Doç. Dr. Bakiyar EROĞLU
Yrd. Doç. Dr. Osman KUNDURACI
Yrd. Doç. Dr. Yaşar ERDEMİR
Yrd. Doç. Dr. Bilge AFSAR
Yrd. Doç. Dr. Okçay ALTUN
Yrd. Doç. Dr. Taha İMEÇİ
Dr. Hasan ÖZONDER

SANAT YÖNETMENİ
M. Fatih ÖZSOY

GRAFİK-TASARIM
Muhammet ÜNÜVAR

YAPIM

Ölçü Ofset
Kasaplarǧı Matbaa San. Tic. Ltd. Şti
Tel: 0332 345 15 17
Faks: 0332 345 27 94
www.olcuofset.com | grafik@olcuofset.com

BASKI-CILT

Ölçü Ofset
Kasaplarǧı Matbaa San. Tic. Ltd. Şti
Tel: 0332 345 15 17
Faks: 0332 345 27 94
www.olcuofset.com | bilgi@olcuofset.com

HAZİRAN 2011-KONYA
10.000 Adet

DAĞITIM

Ekin Dağıtım Kurve ve Aracılık Hizmetleri
Tel: 0332 236 36 12
Faks: 0332 237 78 08
ekinkurye@hotmail.com

* Ayda bir yayınlanır.

* Dergimizdeki yazılar kaynak

gösterilerek alınabilir.

* Dergimizde yayınlanan yazınlardaki

görüşler yazarlarına aittir.

* Dergimize yayınlanmak üzere

gönderilen yazılar yayınlanırsın

veya yayınlanmasın tade edilmez.

Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü:

Telefon: +90 332 221 52 94
+90 332 221 52 95
Faks: +90 332 221 52 96

Internet :

www.kto.org.tr

E-posta :

basin@kto.org.tr

Yıllık abone bedeli:

30 TL

KTO'da Selçuk Öztürk dönemi

SELÇUK ÖZTÜRK KİMDİR?

1967 yılında dünyaya geldi. İlk ve orta öğrenimini Konya'da yaptı. İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Makine Mühendisliği Bölümü'nden 1988 yılında mezunu oldu. Konya Ticaret Odasında 2001-2005 döneminde Yönetim Kurulu Üyeliği görevinde bulundu. Türkiye Odalar Borsalar Birliği (TOBB) Ticaret Odaları Konsey Üyeliği yaptı. 2005-2009 yılları arasında kuruluşunda görev aldığı MÜSİAD Konya Şubesi Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini yürüttü. KAYI-TES Ltd. Şti. adı altında mekanik tesisat malzeme satışı ve taahhüt işleri ile KAYI İletişim adı altında firması bulunmaktadır.

Konya Ticaret Odası'nda Hüseyin Üzülmöz ve dört üyenin istifası üzerine yeni yönetim kurulu üyelerini belirlemek için seçimleri gidildi. KTO Meclis Üyelerinin katıldığı seçimlere tek liste ile giren Selçuk Öztürk Başkanlığa seçildi. Seçimlerin ardından gerçekleştirilen KTO Nisan ayı Meclis toplantısında Meclis Üyelerine hitap eden Öztürk, Konya Ticaret Odası'na yakışır bir seçim süreciyle yeni bir dönemini başladığını ifade etti.

Öztürk, "Bugün Konya Ticaret Odası açısından özel bir günü geride bıraktık. Bu çatı altında birlik ve beraberlik içerisinde Konya'ya Konya Ticaret Odamızla yakışır bir seçim sürecini yaşadık. Bu süreçte şahsıma ve arkadaşlarıma göstermiş olduğunuz ilgiye çok teşekkür ediyorum. Ben buradan süreci yöneten Selçuklu Seçim Kurulu Başkanlığına, Konya Ticaret Odası mevcut yönetim kurulu üyeleri arkadaşlarıma ve Konya Ticaret Odamızın değerli personeline çok teşekkür ediyorum. Hepinizin malumu olduğu üzere yaklaşık bir buçuk ay önce kendisinden önce başkanımız Sayın Hüseyin Üzülmöz beyin siyasete atılma kararı ile böyle bir süreç yaşandı. Kendisinin 16 yıl süren hizmetinde Konya'da çığır açacak birçok hizmeti oldu. Ben tüm meclis adına tüm Konya adına Konya Ticaret Odası'nın mevcut yönetimi adına kendisine çok teşekkür ediyorum. Bu bir bayrak yarışı... Kendisinden alacağımız bu bayrak ile daha çok çalışmak daha çok gayret etmek durumundaya olduğumuzu da biliyoruz. Bu bilinçle daha fazla çalışacağız. Birlik ve beraberlik içerisinde Konya'ya ve Konya Ticaret Odasına hizmet üretmeye gayret edeceğiz. Meclis olarak daha çok kenetlenmeye ihtiyaç hissedeceğimize inanıyorum. Köklü bir geçmişli olan Konya Ticaret Odası bundan sonra da siz değerli meclis üyelerinden ve Konya halkından alacağı gücde bölgemizin ekonomik kalkınmasını sürdürmede lokomotif olmaya devam edecektir. Konya Ticaret Odası'na bugüne kadar hizmeti geçen az önce bahsettiğim gibi başta Hüseyin Üzülmöz olmak üzere geçmişte görev yapan bütün yönetim kurulu başkanlarına ve şu ana kadar 128 yıldır görev yapan tüm yönetim kurulu üyelerine özellikle son dönem yönetiminde önemli hizmetlerde bulunmuş olan Sayın Mustafa Altuntaş'a, Sayın Mehmet Sertçakar'a, Sayın

Lütfi Can Başaran'a, Sayın Mustafa Temiz'e, Sayın Mustafa Zongür'e, Sayın Veli Öncan'a, Meclis Başkanımız Sayın Seyit Karaca'ya ve Meclis Divanı'na teşekkür ediyorum. Bundan sonra yine Konya Ticaret Odası'nda yine el ele vererek, kenetlenerek hizmetlerimizi bu yeni dönemde artırarak devam edeceğiz. Sözlerimi Hz. Mevlana'nın bir sözü ile bitirmek istiyorum: "Dün dünle kaldı cancağzım, şimdi yeni bir gün, yeni bir gününde yeni şeyler söylemek lazım..." Yeni günlerde yeni hizmetlerle birlikte olmak üzere hepinizi saygı ile selamlıyorum" şeklinde konuştu.

ÜZÜLMÖZ'DEN ÖZTÜRK'E BAŞARI DİLEĞİ

Öztürk'ün ardından kürsüye gelen Üzülmöz, Başkanlığa seçilen Öztürk'ü tebrik etti. Üzülmöz, "16 yıl önce Konya Ticaret Odasında devraldığımız hizmet bayrağını emin ellere, arkadaşlarımızı teslim etmenin huzuru içerisindeyim. Konya Ticaret Odası 129 yılını tamamlamak üzere olan bir çınardır. Bu 129 yıllık zaman içerisinde Konya'ya birçok hizmeti bulunan Odamız'da bugün yaptığımız seçim neticesinde yeni seçilen Selçuk Öztürk ile asil ve yedek yönetim kurulu üyelerimizi kutluyorum. KTO Meclisi olarak, bana bugüne kadar verdiğiniz desteği bundan sonra da başkan olan Selçuk kardeşime, meclis başkanımıza ve yönetim kuruluna vemenizi sizlerden rica ediyorum. Eğer destek verir ve kenetlenirseniz yine aynı başarılarla devam edersiniz" dedi.

ÖZTÜRK GÖREVE BAŞLADI

Konya Ticaret Odası'nda seçim sürecinin tamamlanmasının ardından mazbatasını alan Selçuk Öztürk göreve başladı. Konya Ticaret Odası'nda Yönetim Kurulu Başkanlığına seçilen Öztürk, "129 yıllık köklü bir geçmişe sahip olan Konya Ticaret Odası'nda Yönetim Kurulu Üyesi arkadaşlarımızla birlikte hizmet edecek olmanın mutluluk duyuyorum" dedi.

Konya Ticaret Odası'nda 2001-2005 döneminde Yönetim Kurulu Üyeliği görevinde bulunan Başkan Öztürk, 2009 Meslek Komitesi seçimlerinde 32. Meslek Komitesi'nden KTO Meclis Üyeliğine seçildi. MÜSIAD Konya Şubesi'nin kurulusunda görev alan Öztürk, MÜSIAD'ın 4. Dönem Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini yaptı.

Konya Ticaret Odası'nda başkan ve bazı yönetim kurulu üyelerinin istifalarının ardından 29 Nisan Cuma günü yapılan seçimlerde Oda Yönetim Kurulu Başkanlığına seçilen Öztürk, "Konya'nın en önemli sivil toplum kuruluşlarından biri olan Konya Ticaret Odası'nda birlik ve beraberlik içerisinde Konya'mıza hizmet edeceğiz."

Odamızın ülkemiz için üstlendiği hizmet misyonunu el ele vererek sürdürmesini sağlayacağız" diye konuştu.

Başkan Öztürk, Konya Ticaret Odası'nda bugüne kadar hizmet eden bütün Yönetim Kurulu Başkan ve Üyelerine teşekkür etti.

Dışişleri Bakanı Prof. Dr. Ahmet Davutoğlu:
"Ticaret odaları sadece bir meslek kuruluşu değil, ahlak ve erdemin yeni nesil ticaret erbabına aktarıldığı okullardır"

Davutoğlu KTO Meclisi'ne konuk oldu

Dışişleri Bakanı Prof. Dr. Ahmet Davutoğlu Konya Ticaret Odası'nda meclis üyeleri ile bir araya geldi. Davutoğlu özellikle, son dönemde Konyalı iş adamlarını da ilgilendiren MENA (OrtaDoğu-Kuzey Afrika) Bölgesinde yaşanan olaylar ile ilgili olarak Meclis Üyeleri ile görüş alışverişinde bulundu.

KTO Meclis Başkanı Dr. Seyit Karaca Dışişleri Bakanı Prof. Dr. Ahmet Davutoğlu'nu KTO'da ağırlamaktan büyük mutluluk duyduklarını söyledi.

Karaca memnuniyetini şöyle dile getirdi: "Konya Ticaret Odası bu gün son derece onurlu bir günü yaşıyor. Örfümüzde Hızır ve İlyas peygamberlerin kavuştuğu ve bereketli baharın ilk günlerinin müjdecisi olan Hidrellez gününde sadece ilimizin değil, tüm dünyanın gözü üzerinde olan zâta, değerli hocamızı ve kendilerinin de yakın çalışma arkadaşlarını Mustafa Özel beyin tabiri ile Konya'nın Şamını, Bilge Adanı Dışişleri Bakanımız Prof. Dr. Ahmet Davutoğlu'nu odamızda ağırlamanın mutluluğu ve onuru nu yaşıyoruz. Sayın Bakanımız burada olan ve olmayan tüm ticaret odası mensupları adına hoş geldiniz diyorum" dedi.

Toplantının açılışında konuşan KTO Yönetim Kurulu Başkanı Selçuk Öztürk, başta Dışişleri Bakanı Davutoğlu olmak üzere Konya Ticaret Odası'ni ziyaret eden heyeti ağırlamaktan büyük mutluluk duyduklarını belirterek, Konya ekonomisi ve sorunları hakkında kısa bilgiler verdi.

Öztürk sunları söyledi: "Kökü, ahilik teşkilatına dayanan ve tarihte derin bir geçmişi olan Ticaret Odalarımız bugün ülkemiz ticaret ve sanayisinin gelişmesi için önemli görevler üstlenmiş jüri toplum kuruluşlarıdır. Konya Ticaret Odamız da İstanbul Dersaadet Ticaret Odası'ndan hemen sonra kurularak 129 yıllık geçmişi ile

her dönemde ülkemizin ve şehrimizin gelişmesine önemli katkılarda bulunmuş, yerel yatırımların desteklenmesi, geliştirilmesi için çalışan bir kurum olmuştur. Misyonu hizmet odaklı olan Konya Ticaret Odası'nda sizleri aramızda görmekten büyük mutluluk duyuyoruz.

Şahsınızın siyasi kulvarda tercihini Konya'dan yana kullanması hepimizi çok mutlu etmiştir. Sizin bu tercihinizin bizim için önemli bir fırsat olduğunu düşünüyorum. Bakanlık görevinizin çok ağır olduğunu biliyoruz. Buna bir de Konya'nın yükünü ekleyeceksiniz. İnaniyoruz ki, ekip arkadaşlarımızla beraber rahatlıkla bu yükü taşıyacağız. "Hz. Allah hiç kimsede kecmeyeceği yükü yüklemes." Ekibinizde Konya iş alemini temsil eden çok değerli isimler var. Konya Ticaret Odası'nda önceki dönem başkanlık yapan Sayın Hüseyin Üzülmüş, Odamız Meclis Başkanlığı yapan Sayın Mustafa Kabakçı ve Konya Sanayi Odamızda Meclis Başkanlığı görevinde bulunan Sayın Kerim Özkul bey, Konya'ya hizmet için çıktığınız bu yolda, sizle birlikte güçlü sinerji oluşturacaklardır.

Türkiye, Cumhuriyetin 100. Kuruluş yıldönümü için 2023 vizyonunu ortaya koydu. Bu vizyonda ortaya konulan ekonomik hedefler, iş aleminin temsilcileri olan bizleri son derece heyecanlandırmaktadır. 2023'te kişi başı milli gelire 25 bin dolara ulaşmış bir Türkiye, ihracatta 500 milyar doları yakalayan bir Türkiye, aynı zamanda bugün yaşadığımız pek çok sosyal sorunu da beraberinde aşmış olacak. Ancak 2023 vizyonunu ortaya koyarken bugünden bir takım yapısal değişimleri gerçekleştirerek adımlar atmalyız. 2011 Türkiye'sinde İstanbul'un, ekonomik göstergelerin yüzde 50'sini tek başına karşıladığını görüyoruz. Ülkemizin 2023 için ortaya koyduğu hedefte

en az 2 trilyon dolarlık bir ekonomik büyüklük olacak. Bugünkü yapıyla devam edilirse bu İstanbul'un tek başına en az 1 trilyon dolarlık bir ekonomik büyüklüğe ulaşması demekti ki; İstanbul bu kapasiteyi sağlıklı olarak karşılayamaz. Karşılamaını beklemek gerçekçi de olmaz. Gelişimin sağlıklı ilerlemesi için yeni sanayi bölgeleri oluşturmamız gerekir. Yeni ekonomik merkezleri hayata geçirmemiz gerekir. Bunun da en önemli adreslerinden biri Konya olmalıdır. Türkiye'de kişi başına düşen ihracat bin 500 dolardır, Konya'da ise bu rakam 750 dolar seviyesindedir. Bu rakam Konya'nın ekonomik potansiyelini göz önünde bulundurduğumuzda yetersizdir. Konya'yı merkez noktalardan biri haline getirdiğimiz takdirde bu makasın daralacağını ve ekonomideki coğrafya dağılımının dengenleme sürecine geçeceğini düşünüyoruz. Bu gerekliliğin gözden kaçırılmamasını arzu ediyoruz.

Biz Konya Ticaret Odası yöneticileri ve mensupları olarak, sizinle beraber sizin vizyonunuzu ve önderliğinizde Konya'yı "merkez şehir" yapma hedefini ortaya koyup, bunun için gerekli her türlü çalışmayı yapmaya hazırız. Bu duygu ve düşünceler içerisinde sizleri aramızda görmekten duyduğumuz mutluluğu bir kez daha ifade ediyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum."

Dışişleri Bakanı Prof. Dr. Ahmet Davutoğlu da Konya tüccar ve sanayicisi ile öntümüzdeki yıllarda sık sık bir araya geleceklerini söyledi.

Konya projelerinin tamamlanması yeni projelerin hayata geçirilmesi noktasında çalışmalar yapacaklarını belirten Davutoğlu sunları söyledi: "Öntümüzdeki yıllarda inşallah daha sık beraber olacağız. Ve Konya'mıza daha çok hizmeti hep beraber getireceğiz. Ticaret odaları sadece meslek kuruluşları değil aynı zamanda toplumun en

dinamik kesiminin sözcüleridir. Ticaret odaları bağlı buldukları şehrin geleceğini, vizyonunu ekonomik yapıdaki değişime yansıtırlar. Bunu ben kendi hayatımdan da biliyorum. Rahmetli babam İstanbul Ticaret Odası'nda 25 yıl meclis üyeliği yapmış. Bende bir dönem çalışmış. Bende Türk ekonomisinin bu 25 yılda nasıl değiştiğini, ticaret odasındaki değişimi gözleyerek takip etme imkanı bulmuşum. Konya'daki değişimde yine ticaret odasındaki değişimle izleyebilirsiniz. Ve öyle köklü bir kurum ki yani 129 yıl Türkiye'nin Sultan Abdülhamit döneminde eğitim kurumları dışında yaptığı en önemli atılımlar liseler meslek kuruluşları devletin yeniden yapılandırıldığı bir dönemde ve geleneksel ekonomiden modern ekonomiyeye dünya ekonomisine açıldığı bir dönemde Türk toplumunda aynı zamanda ticaret odalarının kuruluşları ve kurumları buna bağlı olarak İpek yoluna dayalı o geleneksel köklü ekonominin bu sefer dünyaya açılma süreci yaşandı. Sizler o ticaret erbabının eski güzel tabirle eşrafını, Konya'nın köklü ahlakı ve erdemini yansıtan gelenegin takipçilerisiniz. Selçuk Bey çok güzel ifade etti. Ahi gelenegi rastgele ortaya çıkması tarihi, kurumsal bir olgu değildir. Ahi gelenegi Anadolu topraklarında sadece ticaretin yaygınlaşması değil, ticaretin ahlakının kurumsallaşmasını da sağlayan bir gelenektir. Eğer ahi gelenegi olmasaydı, Aperden gelenegi olmasaydı bir anlamda Anadolu'da ki manevi değişimin öncüsü olan Selçuklu Devleti'nin o köklü yapısı da kurulamazdı. Toplumsal ahlak o toplumun pazarında, piyasasında, alanında oluşur. Eğer toplumun öncüleri iyi olsun kapasiteli olsun ama toplumun piyasası, pazarı bundan yoksun olursa bu toplumun gelişme şansı yoktur. Veya bu tersine yaşandığında da durum ayırdır. Bütün bunlar birbirini bütündür. İlim erbabi, devlet erbabi ve ticaret erbabi aslında üç prototip oluşturur. Bu üç prototip birbirini desteklediği zaman o toplum ayaga kalkar. Toplumsal ahlakın oluştuğu zemin sadece ilmin öğretildiği okullar değildir. Onu teorik olarak da okulda öğrenirsiniz. Ama düsturluğun, söze sadakatın, verilen taahhüdü yerine getirmenin, alin terinin, helal kavramının fiilen yaşandığı yerler pazarlar ve piyasalardır. Onun için İslam medeniyetinin doğuşunda Medine şehrinin oluşması kadar Medine Pazarı'nın kurulması ile de ilgilidir. Hz. Peygamber geldiği anda, önce Medine Pazarı'nın esaslarını oluşturdu. Çünkü biliyorduk ki o ahlakı dönüşüm ancak ve ancak pazardaki ahlakın toplumsallaşması ile yerleşebilir. Onun için Selçuklu Anadolu topraklarını kurduğunda veya daha sonraki dönemlerde Osmanlı önce Kanunlarını çıkardı, oradaki piyasa düzenini temel ahlakı, uhdeleri yerleştirmek için. Ve Selçuklu'da Ahi gelenegi bunun için kuruldu. Ve Edirne Selimiye Camii'nin hemen yanındaki Edirne Pazarı'nda her sabah Pazar dua ile açılır. Her bir kapalı çarşıda pazar önce helal rızık duası yapılır. Çünkü bu toplumsal ahlakın zeminini oluşturur. Eğer bir toplumda Pazar ahlakı ekonomi ahlakı bozulmuşsa siyasi ve ilmi ahlaktan söz edilemez. Onun için sizlere çok şey borçluyuz. Ticaret odaları sadece bir meslek kuruluşları değil, ahlak ve erdemini yeni nesil ticaret erbabına aktarıldığı

okullardır. Ve bu ustalık ve çıraklık ilişkileri içinde gelişen pratikte öğrenilen bir şeydir. Bu nedenle Ticaret Odaları'nın 1880'de kurumsallaşması tesadüfi değildir. Onun için milli ekonomimizin gelişimine katkıda bulunmuş Ticaret ve Sanayi Odaları'ndaki dönüşümü iyi algılanmak gerekir.

Konya artık bir ticaret merkezi, sanayi merkezi. Tahıl ambarı özelliğini yitirmeden aynı zamanda güçlü bir sanayi şehri oldu. Konya'nın bundan 15 yıl önce 60 milyon dolar ihracatı vardı. Şimdi 1.5 milyar dolar civarında. Bu sunu gösteriyor, eğer bir ülke de ölçek büyütürse o ölçek her alanda büyüyor. Yani dış politika ölçegini büyütelim. Bütün dünya ölçeginde dış politika yapan bir ülke yapalım ama ekonomimiz bölgesel nitelikli kalsın. Eğitimimiz ulusal nitelikli kalsın. Bu siklele bu yükü taşımaz. Sağlıklı büyüme vücudun bütününü büyütmesidir."

Türkiye'nin dış politikada önemli bir yere geldiğini, daha önce dışarıda farklı algılandığını bugün ise daha farklı algılanmaya başladığını belirten Davutoğlu bunun da güçlü ekonomiden geçtiğini, özgüvene bağlı olduğunu söyledi.

Davutoğlu şöyle devam etti: "Bizim bundan sonra ölçegimizi daha da büyütmemiz gerekiyor. Devlet büyütürken şirkete büyüyecek. Şirketler büyütürken şahıslara büyüyecek. Makro ve mikro stratejiler geliştirerek devam edecek. Dış temsilcilerimiz bu alanda önemli çalışmalar yapıyor. Parlak hedefler koymak arzusunda değil. 2023 stratejisini de bu millet, bu devlet elbirliği ile gerçekleştirecek bunlar. Konya bunların neresinde? Konya bu tablolar içinde bakıldığında daha da özel bir şehir. Anadolu'da ilk başkent Konya. Bulunduğu coğrafi konumu itibarıyla Konya'yı merkez bir şehir haline getirmek zorundayız. Konya bu rolü oynar. Konya'yı bir kültür başkenti, küresel bir kültür şehir yapmak zorundayız. Konya'yı kültürel bir merkez haline getireceğiz. Konya küresel bir kültür şehri haline geldiğinde ticaret de bundan etkilenecek. Konya, kültür, ticaret, sanayi, ulaştırma ve tarım şehri. Bütün bunları entegre bir vizyonla birleştirmemiz lazım. Sizin 2030 Konya'sını hayal etmenizi istiyorum. Bizim çocuklarımızın Konya'yı göttiğinde Ankara ile mesafesi azalan bütünleşen bir yapıya dönüşecek. Aynı zamanında Antalya turizm, ticaret anlamında Mersin'e, yine turizm anlamında Kapadokya ya, çevresindeki havzalarla çekim merkezi oluşturacak bir Konya'yı ulusal anlamda milli sınırlar için de böyle bir çekim alanı oluşturmanın büyüyen bir Türkiye'de karşılığı küresel anlamda da bir çekim alanı oluşturmaktır. Onun için kültür, ticaret, sanayi, tarım, ulaştırma bütün bunları bir vizyonla birleştirmemiz lazım. Bu konuda toplantıda yapacağız. KTO mensuplarımızın getireceği teklifler, projeler bize büyük bir ışık tutacak. Hep beraber Konya'yı Türkiye'nin sürükleyici ekonomik merkezlerinden biri haline getirmemiz lazım. Bunun içinde her şehrimizdeki müteşebbislerimizin olduğu gibi Konyalı müteşebbislerin de emrindeyiz.

Gelirken yine Konya ile ilgili bir şey dikkatimi çekti. En fazla marka ve patent üretilen şehirlerden bir tanesi Konya. 1290

civarında patent başvurusu olmuş. Bunun büyük bir bölümü gerçekleşmiş. Konya marka oluşturmada besinci, patente ise altıncı şehir. Bu sunu gösteriyor, özün üretimde Konya'nın belli bir tecrübesi olduğunu. Hep beraber Konya'yı inşallah bu ölçegin üstüne taşımak ve Konya'yı Türkiye'nin sürükleyici ekonomik merkezlerinden biri haline getirmek lazım. Bunun içinde Türk müteşebbislerinin olduğu gibi Konya müteşebbislerinin de Dış İşleri Bakanlığını olarak emrindeyiz. Nerede bir sıkıntıya varsa bizi arayın. Gelin konuşalım, nerelece açılmak istiyorsanız size kapılarımızı sonuna kadar açmak bizim vazifemiz. 2023 yılı için çizdiğimiz vizyonun ötesine geçeceğiz. Ve bu vizyonda Konya sürükleyici şehirlerden öncü şehirlerden birisi olacak. Bütün ilçelerimizde birlikte olacak bu. Her bir ilçemize ilgili ayrı ayrı planlamalar yapacağız. İnşallah tasarladığımız projeleri de gerçekleştireceğiz. Ama sunu da söyleyeyim. Zihnimizde olup ta dilimize gelmemiş daha çok projelerimiz var. İnşallah onları da gerçekleştirmeye gayret edeceğiz."

Fuarlar, sektörleri uluslararası arenaya taşıyor

KTO Uluslararası Fuar Merkezi'nde, TÜYAP Konya Fuarçılık A.Ş tarafından düzenlenen "KONMOB 2011 Konya 2. Ev, Ofis Mobilyaları, Dekorasyon ve İç Mimari", "Konya İdeal Ev", "Konya Gıda" ile "Gıda-Tek ve Ambalaj" fuarları düzenlenirken törenle açıldı.

TÜYAP Konya Fuarçılık A.Ş tarafından KTO Uluslararası Fuar Merkezi'nde düzenlenen fuarların açılışına, Konya Valisi Aydın Nezih Doğan, Konya Büyükşehir Belediye Başkanı Tahir Akyürek, Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Selçuk Öztürk, AK Parti Konya Milletvekili Kerim Özkul, AK Parti Konya Milletvekili adayları Mustafa Baloğlu ve Hüseyin Üzülmec ile çok sayıda oda başkanı ve firma temsilcisi katıldı.

Törenin açılış konuşmasını yapan Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Selçuk Öztürk, Konya'nın önemli sektörlerini fuarlar aracılığıyla bir araya getirerek, sektörlerin ticaret hacminin ve teknolojilerinin gelişimine katkı sağladıklarını kaydetti. Fuarlar ile sektörlerin sadece şehre yetecek seviyeden kurtarılıp, uluslararası arenaya taşınmasının hedeflendiğini belirten Başkan Öztürk, "Avrupa'nın krizle, Afrika ve Ortadoğu ülkelerinin siyasi karışıklıkla uğraştığı bir dönemde, Uzakdoğu ve Uzakbatı ülkeleriyle rekabet edecek ülke olarak Türkiye, siyasi ve ekonomik istikrarıyla ön plana çıkmaktadır. Konya'da Türkiye'nin önemli bir sanayi ve ticari şehri olarak, ülkemizin ilerlemesinden gereken payı almaya çalışmaktadırlar. Bu açıdan özel sektöre büyük görevler düşmektedir" dedi.

Konya'daki sektörlerin markalaşma sorunu yaşamaya devam ettiklerini belirten Öztürk, fuara katılan sektör temsilcilerine bu soruna birlikte çözüm bulmalıyız şeklinde seslendi. Öztürk, farklı ihtisas alanları olmasa rağmen birlikte düzenlenen fuarların, gelecekte ayrı ayrı birer ihtisas fuarlarına dönüşmesini arzu ettiklerini sözlerine ekledi.

Konya Büyükşehir Belediye Başkanı Tahir Akyürek ise, Konya'da satışların yüzde 60'ının il dışındaki markalarla ilgili olduğunu vurgulayan "Konya'nın üretim potansiyelini daha da güçlendirmesi gerekiyor. Ülkemizde 2023 vizyonunda üretimde gayrisafi milli hasıladan ihracata istihdamda ortaya koyulan hedeflerin Konya'da uyarlanarak, Konya'nın bu hedeflerini tutturması için hep birlikte gayret göstermemiz gerekiyor" diye konuştu.

Konya Valisi Aydın Nezih Doğan da, "İl olarak hedeflerimiz var. Bu hedefe gitmek için de stratejilerimiz var. Bu stratejileri destekleyecek kurumlarımız var. Bu kurumlarla daha yakın bir işbirliğini geliştirmek ve elimizdeki mevcut stratejilerle varmak istediğimiz hedeflere varmaktır" diye konuştu. Konuşmaların ardından protokol üyelerinin katılımıyla fuarın açılışı gerçekleştirildi. Bir süre stantları gezen davetliler sergilenen ürünler hakkında yetkililerden bilgi aldı.

KTO Yönetim Kurulu Başkanı Selçuk Öztürk:

“Günü geçmiş aıdat borçlarını ödeyenlerin gecikme zamları silinecek”

Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Selçuk Öztürk, TBMM Genel Kurulu'nda kabul edilen Torba Yasa kapsamında üyelerin aıdat borçlarının gecikme zamlarının alınmayacağını hatırlatarak, bu imkandan üyelerin faydalanmasını istedi.

KTO Yönetim Kurulu Başkanı Selçuk Öztürk, 25 Şubat 2011 tarihli Resmî Gazetede yayımlanan kanunla günü geçmiş aıdat borçlarına ödeme kolaylığı getirildiğine dikkati çekerek, bu imkandan faydalanmak isteyen günü geçmiş borçlu üyelerin borçlarını ödemeleri halinde, alacaklara uygulanan gecikme faizi,

gecikme zammı gibi alacakların tahsilinden vazgeçeceğini bildirdi.

Kanun kapsamında oda ve borsa aıdatlarının yeniden yapılandırmasına ilişkin KTO Yönetim Kurulu Başkanı Selçuk Öztürk'ün açıklaması şöyle:

“6111 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun 25 Şubat 2011 tarihli Resmî Gazetede yayımlanmıştır. Kanun kapsamında 5174 Sayılı TOBB Kanunu hükümlerine göre üyelerin oda ve borsalara olan aıdat borçları asılalarının tamamını ödemeleri halinde bu

alacaklara uygulanan faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi ferî alacakların tahsilinden vazgeçilir.” Denmektedir. Bu kapsamda günü geçmiş aıdat borçlarını ödeyen üyelerimizden gecikme zammı alınmayacaktır. Dolayısıyla üyelerimizin günü geçmiş borçlarını ödeyerek bu kanunu getirdiği avantajdan faydalanmaları kendi menfaatlerine olacaktır.”

KTO Yetkilileri ayrıca Card Finans, Bonus, Axess, Maximum kredi kartlarına 12 aya kadar taksit imkanı uygulandığı belirterek, konu ile ilgili ayrıntılı bilginin www.kto.org.tr adresinden alınabileceğini bildirdiler.

AYRINTILILAR için www.kto.org.tr adresinden bilgi alınabilir.

Card Finans, Bonus, Axess, Maximum kredi kartlarına 12 aya kadar taksit imkanı

maximum

+bonus

Öztürk'ten kurumlar vergisi rekortmenlerine kutlama

Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Selçuk Öztürk, Konya'da kurumlar vergisi sıralamasında ilk onda yer alan firmaları tebrik etti. Kurumlar Vergisi sıralamasında Türkiye genelinde matrah artırım yüzde 12 olurken, bu rakamın Konya'da üç katından fazla olmasının memnuniyet verici olduğunu söyleyen Başkan Öztürk, ülke kalkınmasının kayıt içi ekonomiyle gerçekleşeceğine dikkat çekti.

Konya'da 2010 yılı kurumlar vergisi rekortmenlerinin belirlendiğini hatırlatan Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Selçuk Öztürk, Konya'daki kurumlar vergisi tahakkukundaki artışın Türkiye ortalamasının üzerinde olmasından ayrıca mutluluk duyduklarını söyledi. Türkiye'nin özel sektör marifetiyle kalkınma hedefine ulaşmada, Türk özel müteşebbisinin ortaya koyduğu performansı memnuniyetle karşıladıklarını ancak bunu yeterli görmediklerini ifade eden Başkan Öztürk, "Türkiye'nin ortaya koyduğu hedeflere ulaşmadaki çabasına özel sektöründe elinden geçen katkıyı sağladığını görüyoruz. Türkiye ekonomisi alanında dünyada sözü edilen ülkeler sıralamasında üst basamaklara doğru trmanmaktadır. Birçok olumsuzluklara rağmen dünyaya rekabette geri kalmamak için çalısın girişimcilerimizi kutluyoruz. Bu manada Konya'daki girişimcilerimizi de özellikle tebrik ediyorum" dedi.

Konya'nın sanayi alanında ortaya koyduğu başarılarla gurur duyduklarının altını çizen Başkan Öztürk, "Konya tarım şehri olma özelliğinin yanında artık sanayi şehri olarak ön plana

çıkılmaktadır. Makine, otomotiv yedek parça, ayakkabı, tarım makineleri başta olmak üzere 80 farklı ürün çeşidini dünyada farklı coğrafyalardaki 160 ülkeye ihraç eden başarısını ortaya koyan Konyalı müteşebbisimiz azimli çalışmalarının neticesini almaya devam edecektir. Konya Ticaret Odamız da Konyalı girişimcilerinin beklentileri doğrultusunda onların yanında olmayı sürdüreceğiz" diye konuştu.

2010 yılı vergilendirme döneminde Konya'nın ortaya koyduğu başarıya dikkat çeken Öztürk, "Türkiye genelinde 2010 yılında kurumlar vergisi beyannamesi ile beyan edilen matrah toplamlarında yüzde 12,25, tahakkuk eden kurumlar vergisi toplamlarında yüzde 12 oranında artış olurken, Konya'da beyan edilen matrah toplamında bir önceki döneme göre yüzde 37,09 artış gerçekleşmiştir. Tahakkuk eden kurumlar vergisindeki artış oranı ise yüzde 36,79 olmuştur. Türkiye genelindeki artışın üç katı olan bu artış bizleri gururlandırmış ve geleceğe dair umutlandırmıştır. Kurumlar Vergisi'nde ilk 10'da yer alan, Konya Seker A.Ş., Eti Alüminyum A.Ş., Beto, Çimento A.Ş., Meram Elektrik A.Ş., KOMPAYI Hazır Beton, Atiker Metal Limited Şirketi, Safa Tarım A.Ş., Akşeker Gıda Limited Şirketi, Bera Turizm A.Ş. ve Seha İnşaat'ı tebrik ediyor. İlk on dışında kalarak isimlerini zikredemediğim firmalarımıza da bol kazançlar diliyorum" şeklinde konuştu.

e-insan kaynakları KTO'da konuşuldu

Konya Ticaret Odası ve Uzman Bilişim Akademisi işbirliğine düzenlenen "İnsan Kaynakları ve İşe Alım Süreci" konulu eğitim semineri Konya Ticaret Odası Konferans Salonu'nda gerçekleştirildi. Seminerin açılışında konuşan KTO Meclis Başkanı Dr. Seyit Karaca, Günümtüzün en büyük sorunu olarak nitelendirdiği istihdam konusunda insan kaynakları yönetiminde bilgi ve teknolojiyi kullanarak başarılı çalışmalar yürüten uzman bilişim akademisini tebrik etti.

Karaca, "İşletmelerimizin dünyayla entegrasyonunda en önemli ihtiyaçları yetişmiş insan gücüdür. Yeniliklere açık, teknolojiyi ve bilgiyi hızlı bir şekilde kullanabilen iş gücü, işletmelerimizi daha dinamik hale getirmektedir. İşletmelerimiz insan gücüne yaptıkları yatırımla ve insan kaynaklarını etkili kullanmakla, rekabet halinde buldukları işletmelere göre daha avantajlı noktaya gelmektedir. Bu açıdan işletmelerimizin etkin bir insan kaynakları yönetimine sahip olmaları büyük önem taşımaktadır. İşletmelerimiz için insan kaynakları yönetimini daha çağdaş hale getiren uygulamalardan biri de e-insan kaynakları uygulamasıdır. Günümtüzün gelişen web teknolojisi sayesinde, işletme içinde insan kaynakları departmanlarının yerine getirdiği fonksiyonların büyük bir kısmı web ortamında yapılabilmektedir. Bilgi ve teknoloji alanında yaşanan gelişmeler işletmelerimizin çağdaş yönetim anlayışına katkı sağlamaktadır. Konya Ticaret Odası olarak şehrimiz ve ülke ekonomisinin gelişmesinin ana unsuru olarak insana yapılan yatırımı görmekteyiz. Odamız faaliyetleri içerisinde son dönemde insana yapılan yatırım önemli bir yer tutmaktadır. Şehrimizdeki işletmelerinin ihtiyaçları doğrultusunda yetişmiş insan gücünü oluşturmaya amacıyla yaptığımız çalışmalar hem istihdam sorununu çözmede

yardımcı olmakta hem de ekonomimize kazanç olarak görmektedir. Odamızın Konya'ya kazandırdığı KTO Karatay Üniversitesi çağdaş insan kaynakları anlayışını uygulayarak yetişmiş insan gücünü işletmelerimizin hizmetine sunmaktadır. Akademik eğitimle birlikte hayata geçen sürekli eğitim merkezimiz şehrimizin ihtiyacı olan alanlarda uygulamalı eğitimle iş gücü oluşturmaktadır" şeklinde konuştu.

Açılış konuşmasının ardından Uzman Bilişim Akademisi İnsan Kaynakları Koordinatörü Serkan Ateşol, Uzman Bilişim Akademisi Halkla İlişkiler Uzmanı Yasemin An ve Microsoft Eğitim Danışmanı Ahmet Bircan "İnsan Kaynakları ve İşe Alım Süreci" konusunda sunumlarını gerçekleştirdiler.

KTO Uluslararası Fuar Alanı'nda üç fuar birden

Konmak, Koneleks ve İskon fuarları açıldı

TÜYAP Konya Fuarçılık A.Ş. tarafından düzenlenen, "KONMAK 2011" ile "KONELEX 2011" ve "İSKON 2011" fuarları, KTO Uluslararası Fuar Merkezi'nde düzenlenen törenle açıldı.

Törenin açılışında konuşan TÜYAP Genel Müdürü İlhan Ersözlü fuarla ilgili bilgiler verdi. Ersözlü bu fuarın 8. Kez TÜYAP çatısı altında sektörü buluşturduğunu, her türlü imalat sanayiye yakından ilgilendirdiğini söyledi. KONMAK fuarının sürekli gelişen ve büyüyen sanayisi ile Anadolu'nun üretim tıssı Konya da her yıl tarif edilen bir marka haline geldiğini ve ağırlığında etkili olduğunu söyledi. Konya'nın değirmen makinelerinde lider olduğunu metal işleme makinelerinde Türkiye'nin yüzde 70'ine tarım makinelerinde yüzde 65'lik paya sahip olduğunu belirten Ersözlü bu fuarın büyük önem arz ettiğini söyledi.

TİYAD Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Gamsız ise düzenlenen fuarın üretim sektörünü yakından ilgilendirdiğini çünkü bir şekilde üretim yapanların makine sektörü ile yakından alakalı olduğunu dolayısıyla bu fuara gelmeleri gerektiğini söyledi. Takım tezgahları sanayindeki gelişimin diğer sanayi kollarındaki gelişmelerinde önemli bir göstergesi olduğunu belirten Gamsız sektördeki gelişmeleri yakından takip ettiklerini sözlerine ekledi.

Konya Sanayi Odası (KSO) Başkan Vekili Tahir Şahin de Makina İmalat Sanayi'nin, ülkelerin küresel güç olma hedeflerinde belirleyici bir sektör olduğunu söyledi. Ülkelerarası yapılan sıralamada Türkiye'nin İtalya, Almanya, Fransa ve İspanya'nın ardından Avrupa'da 6. sırada yer aldığını bildiren Şahin, "Türk makine sektörü yarattığı yüksek katma değer ve istihdamla, dünya sanayicilerinin hizmetine sunduğu makinelerle, ülkemizin becerisine olan katkısıyla son derece önemlidir" dedi. Konya'nın makina imalatında oldukça iddialı bir şehir olduğunu ifade eden Şahin, şunları kaydetti: "Konya ihracatında birinci sırada yer alan makine ve aksamları sektörü, 2010 yılında doğrudan 227 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirmiştir. Bugün, Konyalı sanayicilerimizin ürettiği takım tezgahlar ve makinalar Avrupa Birliği'nden Ortadoğu'ya, Afrika'dan Asya'ya dünyanın dört bir yanında çalışıyor."

Ak Parti Milletvekili Adayı Hüseyin Üzülmaz ise Konya da aynı anda üç tane fuar düzenlendiğini bunlardan en önemlisinin KONMAK makine fuarı olduğunu söyledi. Makina fuarının sektörler açısından ülkenin sanayileşmesi açısından stratejik bir önemi olduğunu belirterek; "Bu fuarın Türkiye de çok önemli bir fuar. Konya açısından baktığımızda Türkiye'nin en önemli ve en gelişmiş fuarlarından bir tanesidir" diyerek bu fuarda sanayicilerin yeni teknolojilerle tanışacağını söyledi.

Konya Büyükşehir Belediye Başkanı Vekili Memiş Kütükcü de Konya'ya kazandırılan bu fuar yatırımının Konya'nın daha da büyüyerek ve gelişerek çok hizmet vereceğini ve katkılar sağlayacağını belirterek üç büyük fuar düzenlendiğini bu fuarların Konya ve ülke sanayisi açısından önemli olduğunu söyledi.

Konya Vali Yardımcısı Hayri Sandıkcı, fuar açılışında yaptığı konuşmada, küresel gelişmeye ayak uydurmak için mal ile hizmetin, sadece kaliteli ve ucuz olmasının yeterli olmadığını söyledi. Mal ve hizmetlerin tanıtımının gerekli olduğunu belirten Sandıkcı, "Bu durumda da fuarlar devreye giriyor. Düzenlenen fuarlara baktığımız zaman görüyoruz ki; Konya bu konuda geri kalmamış. Bu fuar alanında dünyada gelen katılımcılar ağırlanıyor. Emegi geçen herkese teşekkür ediyorum" dedi.

Konuşmaların ardından protokol üyeleri kurdele keserek, "KONMAK 2011 Fuarı" (8. Metal İşleme Makineleri, Kaynak, Kesme, Yan Sanayileri, Ekipmanları, Delme Teknolojileri, Malzemeler ve El Aletleri, Hidrolik ve Pnömatik Fuar) ile "KONELEX 2011" (6. Elektrik, Elektronik, Elektromekanik, Enerji Üretimi, Otomasyon ve Aydınlatma Fuarı) ve "İSKON 2011" (6. İstifleme, Depolama, Taşıma, Vinç ve Lojistik Fuarı) fuarlarının açılışını gerçekleştirdi. Fuar stantlarını gezen protokol üyeleri yetkililerden sergilenen ürünler hakkında bilgi aldı.

KTO-Karatay Üniversitesi Hukuk Fakültesi ve Konya Barosu işbirliği ile konferans düzenleniyor “Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi ve Tasfiyesi”

KTO-Karatay Üniversitesi Hukuk Fakültesi ve Konya Barosu tarafından KTO Konferans Salonu'nda düzenlenen konferansta “Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi ve Tasfiyesi” konusu anlatıldı. Konferansta KTO-Karatay Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mehmet Babaoğlu, Konya Baro Başkanı Av. Fevzi Kayacan, akademisyenler ve öğrenciler katıldı.

ADALET SARAYINA EN YAKIN HUKUK FAKÜLTESİNE SAHİBİZ

KTO-Karatay Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mehmet Babaoğlu, bölgenin öntünü açan bir üniversite anlayışı içinde eğitime ve yeniliklere devam ettiklerini ifade ederek, en kısa zamanda Adalet Meslek Yüksek Okulu'nu açacaklarını söyledi. Adalet sarayına en yakın hukuk fakültesine sahip olduklarını aktaran Babaoğlu, “Böylece hukuk fakültesi öğrencilerimiz adalet sarayıyla daha çok iç içe olacaklar. Orada pratik kazanmış olacaklar ve mezun olduklarında adalet sarayına gittiklerinde yabancılık çekmemiş olacaklar. Enerji Hukuku alanına da önem vermekteyiz. Bu noktada mühendislerin ve hukukçuların katılımıyla sertifika programları düzenleyeceğiz” dedi.

Konya Baro Başkanı Av. Fevzi Kayacan ise insanın toplumsal bir varlık olduğunu ve bu toplumsal varlık içinde ailenin çok önemli olduğunu belirtti. Fakat aile içinde zaman zaman ihtilafların olabileceğini, bu ihtilafların boşanmaya bile yol açabileceğini hatırlatan Kayacan, şunları kaydetti: “Bu ihtilaflardan ortadan kaldıracak işe yargı erkidir. Sosyolojik olarak boşanmalarda ortaya çıkan mal payla-

şımı, evlatların kimde kalabileceği gibi durumları yargı erki çözmektedir. Bu anlamda Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi ve Tasfiyesi hükmü getirildi. Fakat bu kanun bazı sorunlara yol açmaktadır. Bu sorunları tespit etmek üzere böyle bir konferansı tertip ettik.”

Evlernen ve boşanma oranlarına da dikkati çeken Kayacan “2010 yılı ikinci dönem verilerine göre istatistik kurumunun verilerine göre 162 bin çift evlenirken aynı dönemde 32 bin çift boşanmış. Yani bu dönemde boşanma oranı yüzde 20'dir. Bir önceki dönem olan 2009 yılı ilk çeyreğinde boşanma oranında yüzde 5,7'lik bir artış oranı gösterilmiştir. En fazla artış oranını Doğu Marmara da görüyoruz. En düşüğe Orta Doğu Anadolu da görülüyor. Boşanmaların yüzde 39'u evliliğin ilk 5 yılında yaşanmış yüzde 24,3'ü ise 16 yıl ve üzerine çiftler arasında yaşanmış. Bu verilerde gösterilmektedir ki yeni evli çiftlerde aslında potansiyel boşanmaların taraflarıdır.” Diyerek gençlerin daha dikkatli olması gerektiğini söyledi.

Kayacan boşanmaların sosyolojik sonuçları olduğunu, bu sonuçların gerçek üzerinde durulmaya değer olan sonuçlar olduğunu hukukçular gözü ile hukuki

sonuçları üzerinde durduklarını bunda dolayı evlilik süresindeki edinilmiş mallara katılma hakkı rejimi bir yönetir biçimi olarak karşımıza çıkıyor. Evlilik kurumuna sona erdiğinde bu işin tasfiye boyutu ortaya çıkıyor. Bu süreçte bu toplantıda anlatılacak hocalarımız tarafından verecekleri bilgiden dolayı şimdiki kendilerine teşekkür ediyorum” dedi.

KTO-Karatay Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Şahin Akın da eski Medeni Kanunun mal paylaşım noktasında kadın yönünde haksızlığa yol açtığını hatırlatarak, yeni düzenlemenin bu amaçla getirildiğini ancak 9 yıl geçmesine rağmen kanunun nasıl uygulanacağı noktasında somut verilerin ortaya konmadığını bildirdi. Kanunun uygulama aşamasında bir mühendise, muhasebeciye ihtiyaç olduğunu dile getiren Akın, kanundaki zorluğu ortadan kaldıracak düzenlemelerin yapılması gerektiğini söyledi.

Akinci şunları söyledi; “Bilindiği üzere 1 Ocak 2002 tarihinde 1926 yılında kabul edilen Türk Medeni Kanunu türüyle değiştirilerek yeni bir medeni kanun yürürlüğe konuldu. Yeni Medeni Kanununda bir takım önemli değişiklikler

yapılırken belki de en önemli değişiklikler aile hukuku ve mal rejimi üzerine idi. Özellikle kadın aleyhine bir takım haksızlıklara yol açtığı için eleştiriliyordu. Bunun üzerine bizden önce İsviçre Medeni Kanunun da kabul edilmiş olan edinilmiş mallara katılma rejiminin Türkiye de kabul edilmesi konusu gündeme geldi. Uzun ve yoğun tartışmalar neticesinde kabul edilerek yürürlüğe girdi. Kabul edilmeden önce çok tartışıldı. Tartışılan birkaç noktayı özetleyecek olursak bunlardan bir tanesi edinilmiş mallara katılma rejiminin aileyi kutsal bir kurum olmaktan çıkarıp adeta bir şirket gibi düzenlediği şeklindeydi. Hakikaten baktığımız zamanda bir ortaklık gibi maddi yönü olan bir şirket gibi düzenlediğini görmekteyiz. Servet avcılığına yol açacağı yönünde bir takım eleştiriler vardı. Çok fazla detaya girmek istemiyorum ama bu mal rejimi son derece karışık bir mal rejimidir. Tasfiyesi ve anlaşılması güçtür. Uygulanması güçtür. Zaman içerisinde bunun sıkıntıları ortaya çıkacak şekilde çok ciddi eleştiriler vardı. Geçen zaman gösterdi ki bu son bahsettiğimiz konu sıkıntılara yol açmaya başladı. Geçen 9 yıl aradan geçmiş olmasına rağmen edinilmiş mallara katılma rejiminin ne olduğu halen tam olarak anlaşılmalıdır.

Prof. Dr. Mehmet Babaroğlu

“Hukuk fakültesi öğrencilerimiz adalet sarayıyla daha çok iç içe olacaklar. Orada pratik kazanmış olacaklar ve mezun olduklarında adalet sarayına gittiklerinde yabancılaşmıyor olacaklar. Enerji Hukuku alanına da önem vermekteyiz. Bu noktada mühendislerin ve hukukçuların katılımıyla sertifika programları düzenleyeceğiz”

getirdiğini, kadını şiddet görmekten kurtarmadığı gibi şiddete daha meyilli hale getirdiğini kaydetti. Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi ve Tasfiyesi hükümlerini Avrupa'nın zina, cana kıyma gibi durumları ortadan kaldırarak, anlaşmalı ve anlaşmamalı gibi 7 madde içinde uygulamaya koyduğunu aktaran Ünal, bu kanununun uygulanmasında her baba yiğidin harcı olmadığını söyledi. Kanunun çok zor olduğunu ve kendi içinde tutarsızlıklarla dolu olduğunu aktaran Ünal, "Bu kanuna göre aile içinde kadın ve erkek harcamalarından sorumlu. Tasarı bu şekilde hazırlandı. Örneği bir kadın ailesinin geçimi için ev işlerine gidiyor. Erkek ise işsiz. Gününü mahallede kâğıt oynatarak geçiriyor, akşamda mahalle bakkalından içkisini alıp eve geliyor. Ertesi gün tekrar kahveye gidecek. Bu adamın masraflarını ise kanuna göre bu kadın sağlayacak. Öyle bir sistem getirilmiş durumda. Aradan 9 yıl geçti şimdi herkes kara kara düşünmeye başladı. Çünkü gerçekten kanun uygulamada çok zor ince hesap istiyor. Hatta işin içinden çıkmak için mühendis ve ekonomiste ihtiyaç var" dedi. Ünal, getirilen bu değişikliğe kadına yönelik yedi sekiz yerde şiddet kaynağı da olduğunu gördüklerini, bu durumun kadının daha çok şiddete uğramasını sağladığını altını çizerek, Avrupa Birliği kriterleri kapsamında millete iyilik yapılmadığını, zarar verildiğini söyledi.

Konferansta Doç. Dr. Mehmet Altunkaya, Doç. Dr. Zafer Aydın, Doç. Dr. Muzaffer Şeker ve Av. Süheyla Şahin de Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi ve Tasfiyesi kanunu hakkında bilgi verdi.

PRATİKTE VE UYGULAMADA BİRÇOK SORUNLA KARŞILAŞILIYOR
Konferansın oturum başkanlığını yapan Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Prof. Dr. Mehmet Ünal, Medeni Kanunu'nda getirilen değişikliğin uygulamada ve pratikte birçok sorunu beraberinde

Konya Ernaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği

AK Parti

MHP Konya Milletvekili Mustafa KALAYCI

AK Parti Milletvekili Adayı Hüseyin ÜZÜLMEZ

Av.Hasip ŞENALP ve Av.Ahmet ÖZER

Müşad Bşk. Aslan KORKMAZ

Sofarler Odası Başkanı Kemal CAN

İHA Bölge Müdürü Kenan ARVAS

AK Parti Selçuklu İlçe Teşkilatı

Gazeteci Ömer KARA

Karotay Bld. Bşk. Mehmet HANÇERLİ

Hak - İş Konfederasyonu Yönetimi

Hakimiyet Gazetesi Yönetimi

SMMMO Konya Şubesi Yönetim Kurulu

Konya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu

AKTISAD Yönetim Kurulu

TÜRMOB Yönetim Kurulu Üyesi Ahmet İÇYER

5 Petrol Birliği Yönetimi

Selçuklu Belediye Başkanı U.İbrahim ALTAY

Konya Sanayi Odası Yönetimi

Karapınar Ticaret Odası Yönetimi

Meslek Komitesi Üyeleri Ziyareti

Eskişehir Ticaret Odası Yönetimi

Büyük Birlik Partisi İl Yönetimi

Selçuklu Bld. Byk. Yrd. Mehmet GÜMRAH Ziyareti

M.M.O. Başkanı Doç. Dr. Mete KALYONCU

KONEKO Başkanı Dr. Mustafa KAYA

KOSKI Genel Müdürü Selim İZRAK

Konya Vergi Dairesi Başkanı Sirkı AKSÖZ

KTO 8. Meslek Komitesi

Konya Platformu Yönetimi

Konya Sivil Toplum Platformu Temsilcileri

KOSGEB İl Müdürü Osman Nuri GÖNEN

MÜSİAD Konya Şube Üyeleri

AK Parti İl Başkanı Ahmet SORGUN

Türk-İş Konya Şb. Başkanı Necati KÖKAT

MHP Konya Milletvekili Faruk BAL

Kombassan Kurucusu Haşim BAYRAM

TİMAV Yönetimi ve Başkan A.Ecevit ÖKSÜZ

Saadet Partisi İl Yönetimi

AK Parti Konya Milletvekilleri: Orhan ERDEM, Hüsnü TUNA, Ahmet BÜYÜKAKKARLAR, Ali ÖZTÜRK

Arapınar Ticaret Borsası Başkan ve Yönetim Kurulu Üyeleri

Konya çeşitli dairelerin müdürleri ve kurum temsilcileri

İsbent Bld. Başkanı Hamdi ACAR

Dış Hemikleri Odası Başkanı Tayyip Turan EKİNALAN

İGE Hukukçular Derneği Yönetimi

Beyşehir Ticaret Odası Başkanı ve Yönetim Kurulu

Konya Genç MÜSİAD Yönetimi

KTO-Karatay Üniversitesi Öğretim Görevlileri

Zaman Gazetesi Konya Temsilcileri

Türk Anadolu Vakfı Başkanı Mustafa YAYLA ve Yönetimi

HAS Parti Konya İl Başkanı ve Milletvekili Adaları

Dış ticarette hedef körfez ülkeleri

Suudi Arabistan, Bahreyn, Katar, Kuveyt,
Birleşik Arap Emirlikleri ve Umman

Körfez ülkeleriyle dış ticarette yeni strateji

Mustafa AKGÖL

Konya Ticaret Odası ile Dış Ticaret Müsteşarlığı işbirliği çerçevesinde Ticaret Müşavirleri Bölge Toplantısı Konya'da yapıldı

"Körfez Bölgesi ile Ticari İlişkiler" başlıklı toplantıda körfez ülkelerinden Cidde (Suudi Arabistan) Ticaret Ataşesi Cavit ÖZDEM, Kuveyt Ticaret Müşaviri Erkan KİPER, Manama (Bahreyn) Ticaret Müşaviri Mehmet Akif GÖK, Doha (Katar) Ticaret Müşaviri Mustafa GÜLEÇ, Abu Dabi (Birleşik Arap Emirlikleri) Ticaret Müşaviri Gökhan ADANALI ve Basra (Irak) Ticaret Ataşesi Abdullah DURSUN toplantıda sunum yaptılar.

Körfez ülkeleri ile Konya arasındaki ticaretin geliştirilmesi, dış ticaretin artırılması ve özellikle bu bölgede görev yapan dış ticaret müsteşarlarının bilgi ve tecrübelerini bölgeye iletme amaçları ile yapılan toplantıya Konya firmalarına aktardıkları toplantıda bölge ile yapılan ihracatta karşılıklı sorunların giderilmesine yönelik sorunların tespit edilmesi ve çözüm önerileri geliştirilmesine yönelik çalışma yapıldı.

Toplantının açılışında konuşan KTO Yönetim Kurulu Başkan Vekili B. İsmail Haydaroğlu "Tarihi ve kültürel dostluğumuz olan kardeş körfez ülkeleri ile sosyal, kültürel ve ekonomik alanda birlikte hareket etmek, şehrimiz adına bizleri son derece mutlu etmektedir." diyerek körfez ülkeleri ile karşılıklı işbirliğini artıracak faaliyetlerde bulunulması, dostluğun ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesine önemle vurgu yapıldı.

Haydaroğlu Konya'ya gelen ticaret müşavirlerine Konya'nın ekonomisi ve ticareti hakkında kısa bilgiler vermek istediğini belirterek şunları söyledi; "Anadolu'nun önemli ticaret merkezleri arasında yer alan Konya, son yıllarda sanayi alanında yapmış olduğu atılımlar ile ülkemizin sanayi ve ticaret metropollerinden birisi haline gelmiştir. İlimizin dış ticareti, ülkemiz dış ticaretinde yaşanan gelişmelere paralel olarak yükselişini sürdürmektedir. Konya'nın yıllık ihracat rakamı 1,5 milyar doların üzerindedir. Konya; tarım, tarım makineleri,

tarımsal ürünlere dayalı sanayi ürünleri, imalat sanayi, ayakkabı, makine, otomotiv yan sanayi, gıda, ambalaj sektörlerinde Türkiye'de önemli bir noktadadır. Ülkemizin ziraat alet ve makineleri ihracatının %50 den fazlası ilimizden gerçekleştirilmektedir. Otomotiv yedek parça konusunda Konya Türkiye'de bir us haline gelmiştir ve her türlü yedek parça yüksek kalitede üretilebilmektedir. Konya otomotiv yan sanayisi, ülkemizde imal edilen taşıt araçları için gerekli olan parçaların %80'ini karşılayabilecek düzeye gelmiş bulunmaktadır. Konya tarıma bağlı olarak gıda sektöründe de önde gelen iller arasındadır. Türkiye'de en fazla un fabrikası Konya'da bulunmaktadır. Türkiye'nin şeker üretiminin %50 den fazlası Konya'daki dört ayrı şeker fabrikasından gerçekleştirilmekte, ülkemizin toplam şeker üretiminin %65'i de yine ilimizde gerçekleştirilmektedir. Tahıllarda Türkiye üretiminin yaklaşık %10'luk kısmı Konya'da gerçekleştirilmektedir.

Görüldüğü gibi ana sektörlerin iç içe yer aldığı ender bir şehir olan Konya'da yerli ve yabancı bütün yatırımcılara her türlü yatırım imkânı sunulmaktadır. Ayrıca; insanlık tarihinin ilk yerleşim yerlerinden biri olan, birçok medeniyetin izlerini taşıyan Selçuklu başkenti Konya, bölgesindeki doğal güzellikleri, tarihi mekanları ve Hz. Mevlana'sıyla önemli bir turizm potansiyelini bünyesinde barındırmaktadır."

Konya'nın başta komşu körfez ülkeleri olmak üzere birçok ülkenin ticari işbirliği içerisinde girmek istediği bir şehir konumunda olduğunu hatırlatan Haydaroğlu "Şehrimizin sahip olduğu potansiyel ile; tarım, sanayi ve ticarete giderek yıldızın parlaması Konya'ya yurt dışından ilgiyi de artırmaktadır. Özellikle son 15 yılda görülen, dış ticareti artıracak çalışmalarla şehrimiz uluslararası sanayi ve ticaret merkezi olmaya adaydır. Dünyada 165 ülke ile ticaret ağına kuran Konya, Cumhuriyetimizin 100. yılına büyük hedeflerle hazırlanmaktadır. Konya Ticaret Odası olarak şehrimize kazandırdığımız Uluslararası Fuar Alanımız ve KTO Karatay Üniversitesi, Konya'nın dünyaya

açılan penceresi olarak şehrimizin dış ticaretine katkı sağlamaya devam etmektedir. Bu yöndeki çalışmalarımız Konya'nın vizyonunu oluşturmaktadır. Düzenlenen toplantının körfez ülkeleriyle Konya arasındaki ticari ilişkileri daha da artıracak, ikili ilişkileri istenilen seviyeye getireceğine inanıyoruz" dedi.

Açış konuşmasından sonra toplantıya geçildi. Toplantının Moderatörlüğünü Dış Ticaret Müsteşarlığı Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü Daire Başkanı Mehmet Bozkurt yaptı.

Konya Ticaret Odası'na organizasyondan dolayı teşekkür eden Bozkurt bir çok ülkedeki ticaret müşavirleri ve ataşelerinin ticaret müşavirleri konferansını Türkiye'ye geldiklerini, Ankara, İstanbul, İzmir, Konya gibi merkezlerde ticaret ve sanayicilerle buluşarak Türkiye'nin dış ticaretini geliştirme hedeflediklerini söyledi.

Bozkurt şöyle devam etti: "Bu program çerçevesinde bizde buradan körfez bölgesinde görev yapan ticaret müşavirleri ve ataşelerimizle beraber buradayız. Ben biraz körfez ülkeleri üzerine bir şeyler söyledikten sonra ticaret müşavirlerimize söz vermek istiyorum. Körfez Bölgesi Türkiye'nin tarihsel ve kültürel ilişkileri olan bir bölge. 2,5 milyar metrekarelik alan kaplıyor. En büyükleri Suudi Arabistan olmak üzere 40 milyona yaklaşan nüfusa sahip ve satın almaya yüksek Toplam GSMH'si 2009 rakamlarına göre 900 milyar doları aşmış bir bölge. Bu ülkeler BAE, Katar, Bahreyn, Suudi Arabistan, Kuveyt, Umman. Altı ülke, burada tabii Irak'tan Basra'dan gelen tescimsiz var. Ama benim vereceğim rakamlar Körfez Birliği Üyesi olan körfez ülkelerine ait.

Bu ülkelerin toplam ihracatları 500 milyar dolar. İthalatları 300 milyar dolar. İhracatlarında birinci sırada gelen ürün; petrol ve gaz. İkinci ve üçüncü sırada da ayı. Üç yüz milyar dolarlık ithalatlarda ise tedarik bizim üreticisi olduğumuz birçok sektörde imalat sektöründen ürünler var. Otomotiv ürünleri, gıda sanayi, inşaat, makineler, otomotiv yedek parça ürünleri ve her

türlü imalat sanayini ithal edip petrol ve gaz ürünlerini ve işlenmiş petrokimya ürünlerini satıyor bu ülkeler. 2003 yılında bizim bölgeye ihracatımız 1.7 milyar dolardı. 2008 yılında ise 12.6 milyar dolara kadar çıktık durumda. İthalatımız yine bu dönemde benzer bir büyüme gösteriyor. 1 milyar dolar seviyesinden 4 milyar dolar seviyesine çıkıyor. Ticaret hacmi bu dönemde 8 kat kadar büyümüş oluyor. Tabii 2008'de dünya küresel krizinin etkilerini yaşadığı 2009 yılında ihracatımız ve ithalatımız önemli bir düşüş gösteriyor. İhracatımız yüzde 50'ye yakın düşüyor. İthalatımız yüzde 30 civarında düşüyor. Ama arkasından 2010 yılında ciddi bir toparlanma görüyoruz. Hem ihracatımız hem ithalatımız önemli ölçüde artıyor. 2010 yılında yüzde 20 artış kaydediyoruz. Ve 6.7 milyar dolar düzeyine çıkıyoruz bu bölgeye ihracatımızda. İthalatımızda da yüzde 40 artış görüyoruz. Ve 3.5 milyar dolar düzeyinde bir ithalatımız söz konusu. 2011 yılında bu toparlanmanın daha da ihracatımız ileri düzeyde taşıyacağını düşünüyoruz. Ve kriz öncesi rakamlara ulaşmasını bekliyoruz. Biz bu ülkelerle serbest ticaret anlaşmaları müzakereleri sürdürüyoruz. Şu ana kadar 4 tur müzakere yaptık. Ancak Türkiye ile

aylarda bu ülkeler bu bildirimleri tamamlayacak. Ve körfez ülkelerinin çoğu ile tercihli ticaret tarifeler sistemi yürürlüğe girmiş olacak.

Son aylarda bölgede çıkan toplumsal olaylara bakacak olursak bunlar tabii bizim haz etmediğimiz şeyler. Ama oluyor. İş adamları da bunu arzulamaz hiçbir zaman. Ama tabii bu ülkeler çok zengin ülkeler. Toplumsal hareketleri yatıştırma için bütçelerinin, kasalarının ağızını açmış durumdadır. Bu paketler çok büyük bu da Türkiye'nin ihracatı açısından potansiyel ortaya koyduğunu düşünüyoruz. Süz ben Suudi Arabistan Ticaret Ataşesi Cavit Özdem'e bakınmak istiyorum.

CİDDE (SUUDİ ARABİSTAN) TİCARET ATAŞESİ CAVİT ÖZDEM

Türkiye ile Suudi Arabistan kıyaslandığı zaman Türkiye'nin üç kat kadar bir yüz ölçüme sahip. Nüfusu 27 milyon. Ama 9 milyon insan bu ülkede yabancı GSMH'si bizim gelirimizin yarısı kadar, 435 milyon dolar. Kişi başına gelir 16 bin dolar.

KUVEYT TİCARET MÜŞAVİRİ ERKAN KİPER

Yüzölçümü bakımından oldukça küçük bir ülke. Ankara'dan daha küçük olduğunu söyleyebiliriz. Ama bir çok yerden daha yüksek bir gelire sahip olduğunu söyleyebiliriz. Yaklaşık nüfusu 3.5 milyon yüksek düzeyde yabancı çalıştırıyor. Bu yabancı işçilerin aldıkları ücretlerin düşük olduğunu söyleyebiliriz. Kişi başına düşen milli gelir 40 bin doların üzerinde. Yılık 125 milyar dolarlık bir milli gelir söz konusu geçen yıl. İhracat ithalata bakarsak geçen yıl yaklaşık 66 milyar dolarlık ihracatı söz konusu. Bu ihracatın yaklaşık yüzde 95'i petrol ve petrol ürünlerinden oluşmaktadır. İşlenebilir toprak arazisi olmadığı için herhangi bir ihracat ürünü söz konusu değildir. İthalatı da yaklaşık olarak 19 milyar dolar. 2008 krizinden sonra 2009 da yaşanan düşüşten sonra tekrar bir artış trendine girdiğini söyleyebiliriz.

Türkiye ile olan ilişkilere bakıldığında zaman 2008 yılında en yüksek ihracat rakamımız olan yaklaşık 500 milyon dolarlık seviyeye ulaştıktan sonra bu krizinde etkisi ile yaklaşık yarına yarıya inişe geçti. 200 milyon dolar seviyesine geldi. Fakat yavaş yavaş bir iyileşme var. Geçen yıl bu 400 milyon doları buldu. Bu arada geçen yıl Kuveyt ile Türkiye arasında en yüksek ticaret hacmine ulaştığımız belirtmek istiyorum. 600 milyon dolar bir seviyesine ulaştık. İthalatımızın hafif miktarda arttığını söyleyebiliriz.

Fırsatlar olarak söyleyebileceğimiz körfez bölgesinin karakteristik özelliği olarak müteahhlik alanında çeşitli fırsatların bulunduğunu söyleyebiliriz. Geçen yıl Kuveyt parlamentosunda kabul edilen kalkınma planı ile gelecek 4 yıllık vadede 100 milyar doların üzerinde para harcama var. Bunun bir kısmı devlet bir kısmı da özel sektör tarafından yapılacak. Köprüler yollar santraller bu konuda büyük yatırımlar planlanıyor.

Ayrıca fırsat olarak yine Konya açısından ele alırsak makine ve aksamlarını söyleyebiliriz. Bu açıdan da bahçimizde Konya'nın bir avantajına sahip olduğunu Konya için önemli bir Pazar olabileceğini

söyleyebiliriz. Yalnız iş yapma bakımından çeşitli zorluklara karşılaşılabilecek mümkün yine körfez ülkelerinin bir özelliği. Türkiye ile ithalat ve ihracat işlemleri yapılabilmek için Kuveyt vatandaşları olmak ya da Kuveyt li bir firma olmak zorundasın. Orada doğrudan faaliyette bulunamazsın söz konusu değil. Mallarınız ya doğrudan kişilere ve firmalara satabilirsiniz. Orada bir mağaza açmanız durumunda bir kefillik istemektedir. Ya da acente, distribütörlük anlaşması yapılabilmektedir. Ortaklık yoluna gidildiğinde Kuveyt kanunlarında kayıtlı olmak bir şarttır. Bu konuda. En fazla yüzde 49 olarak gerçekleştirilebilir bu. Fakat masa altı sözleşmeleri ile bu oranı yükseltildiği firmaların yüzde 80, 90. Hatta yüzde yüzüne kadar kendi kontrolleri altına alındığı ifade edilse de resmi olarak bize intikal etmemiş olsa da çünkü bize şu ana kadardaki intikal etmedi. Resmi olarak ortaklık yüzde 49 kadar çalışılmaktadır.

Yatırım alanında bahçimizde Kuveyt'in ülkemizde önemli yatırımların bulunduğu yönünde söyleyebiliriz. Hazine verilerini göre bu rakamların 2 milyar doları geçmediğini söyleyebiliriz. Ama Kuveyt verilerini göre bu rakamın 6 milyar doları aşmış olduğunu söylüyorlar. Bunun bir nedeni olarak sunu söyleyebiliriz. Kuveyt'in başka ülkelerden çeşitli yatırımları mevcut. Şirketleri var. Bu şirketler üzerinden dünyanın çeşitli ülkelerinde yatırımları söz konusu. Örneği İstanbul Cevahir Alışveriş merkezini Kuveytli tarafından İngiltere kökenli bir firmaların vasıtası ile almıştı. Bunun dışında Kuveyt Türk Bankası gibi banka var. Buna benzer yatırımlar yapılmaktadır. Burada sözlerine son verirken Türkiye'nin 500 milyar dolarlık ihracat hedefine Konya'nın da daha çok destek vermesini bekliyoruz, teşekkür ediyorum.

MANAMA (BAHREYN) TİCARET MÜŞAVİRİ MEHMET AKİF GÖK

Bahreyn Krallığı Basra Körfezi'nin Katar ile Suudi Arabistan arasında yer alan Bahreyn Körfezinde adalar üzerinde 750'li yüzölçümüne sahip bir devlet yaklaşık 6 tane köprülerle birbirine bağlanmış ada adaları oluşuyor. Suni ve doğal adadan 1 milyon nüfusu var. Bunun 600 bini yerel Bahreyn halkı. 700 bini ise yine diğer Körfez ülkelerinden olduğu gibi Hindistan, Pakistan, Bangladeş, Nepal Filipinler olmak üzere Güneydoğu Asya kökenli göçmenler. Para birimi Bahreyn dinarı. Bir dolar 0.37 Bahreyn dinarı ediyor. Ayrıca bir Bahreyn Dinarı 10 Suudi Arabistan riyaline karşılık geliyor. Sabit kur uygulanmakta. Bahreyn'deki büyüklüğü 1991 yılında açılan ticaret müşavirliği daha önce ekonomi müşavirliği kriz sebebi ile kapatılmış, 2006 yılında ise ticaret müşavirliğimiz faaliyete geçmiştir durumda. Yaklaşık 20 milyar dolar yurt içi hasılası var. Bahreyn Körfez de petrolün çıkarıldığı ülke. 1932 yılında Bahreyn'de petrol bulunmuş. Ancak petrol kaynakları diğer Körfez ülkeler kadar zengin değil. Bu nedenle ekonomi çeşitlendirme çalışmaları başlamış bu kapsamda çeşitli kamu sermayeli olarak alüminyum fabrikaları demir çelik fabrikaları hava yolu şirketleri ve benzeri şirketler kurulmuş

serbest ticaret anlaşması yapmak her babayıldığın harici değil, tabii biraz çekiniyorlar. Ama biz bu işin peşini bırakmıyoruz. Biraz kesintiye uğramış olan çalışmalar devam edecek. Serbest ticaretin nimetlerinden herkes yararlanıyor. Hem bizim taraf hem o taraf yararlanıyor. Ama motivasyonu böylesine güçlü dünyayı her bir tarafına ayak uydurabilen girişimci ruhu yüksek işadamlarımız olması sebebi ile bu serbest ticaret anlaşmalarından faydalanacak olan yine biziz. Bu körfez işbirliği konseyi ile de yürüttüğümüz serbest ticaret anlaşması müzakereleri var. Aynı zamanda bu ülkelerin hepsinin İslam konferansı teşkilatı çerçevesinde yürüttüğümüz tercihli ticaret çalışması var. Bütün bu İslam Konferansı Teşkilatı üyesi ülkelere yönelik. İndirimli gömük vergileri sağlama amaçlı bir çalışma bu. Bunun anlaşması yapılmış durumda 2005 yılında. Ama yürürlüğe konulabilmesi için işte 10 ülkenin onayını almaya gerekiyor. Arkasından bir menşei düzenlemesi yapılması gerekiyor. Buda onaylanmış durumda 10 ülke tarafından. Önümüzdeki

Dünyanın üçüncü büyük alüminyum fabrikası burada mevcut. Demir çelik şirketleri var. Bunun dışında Bahreyn aynı zamanda bir finans merkezi. İslami bankacılığın merkezi. Körfez'de bir bankacılık merkezi. Yaklaşık 400 den fazla finansal kuruluşun merkezi burada. Bunun 150 tanesi bankacılık yapıpaktı. Bankacılık sektöründe ise toptan bankacılık, perakende bankacılık ve İslami bankacılık şeklinde üç kısma ayrılmış durumda. Gümrük vergileri de yine diğer Körfez ülkelerinde olduğu gibi yüzde 5'er civarında. Bazı temel gıda maddelerinde gümrük vergisi sıfır. Ayrıca Bahreyn'de KDV ve kurumlar vergisi gelir vergisi ve özel tüketim vergisi tahsil edilmemektedir. Bahreyn vergiden muaf bir ülke konumunda. Ancak iş yapma şartları yine diğer Körfez ülkelerinde olduğu gibi Bahreyn'de mal değeri kişileri korumaya yönelik bir sistem olduğundan iş yapmak zordur. Ticaret şirketlerinde yüzde 49 yabancı, sermaye şirketi kurulabilir. İmalat sanayinde yüzde yedi yabancı sermayeli şirket kurulabilir. Aynı zamanda muhasebe ve denetim tasarımlarında yüzde yedi yabancı sermayeli olarak kurulabilir. Fakat inşaat sektöründe yüzde yüz Bahreynli olma şartı var.

Bahreyn bölünmüş bir Pazar özellikle gıda maddelerinde çeşitli ailelerin birbirleri ile rekabet eden perakende marketler zinciri bulunmaktadır. Burada Bahreyn'de ki sizin pazara ulaşımınızı zorlaştırmaktadır. Oylar nedeni ile subat ve mart aylarındaki devam eden olaylar nedeni ile 2001 yılı içerisinde sonbahara kadar olan bütün etkinlikler uluslararası toplantılar iptal edilmiş durumda. Bu çerçevede formula yarışları iptal edildi. Gaz ve inşaat malzemeleri turizm fuarı garden Show, petrol show fuarları iptal edildi. Milli geliri yaklaşık 22 bin dolar civarında Körfezin milli geliri en düşük ülkesi. Herhangi bir serbest bölgesi yok. Bütün şartlar çok liberal bir sisteme doğru dizayn edilmiş şekilde.

Türkiye ile ithalat ve ihracatı karşılıklı olarak da 2010 yılında 172 milyar dolar ihracatımız gerçekleşti. Bu ihracatımızın elektrikli transformatorler, kablo bağlantı elemanları, başlı Türk firmalarının Körfez'deki bilinen labne peynirleri. Ve diğer bazı tüketim maddelerinde meydana gelmekte. 72 milyon dolarında ithalatımız var. Buda büyük oranda alüminyum hammaddelerinden kaynaklanıyor. Tekstil ithalatımız var. Özellikle kot kumaşları ithalatı var. Bahreyn'de 10 bankamızın şubesi var. Ayrıca 5 tane de Türk şirketi faaliyeti göstermektedir. Oylar nedeni ile daha önce planlanmış olan konut yapımında su anda bir hareketlilik söz konusu. Önümüzdeki 5 yıl içinde 50 bin konut yapımına planlanıyor. Ve deniz doldurularak iki tane yeni şehrin kurulması gündemde. Bu projelerde de yer almak istediğimiz Bahreyn konut bakanlığına iletildi. Kendileri ile önümüzdeki dönemlerde Türk firmaları ve Bahreyn firmalarının karşı karşıya getireceğimiz bir fuar veya etkinlik yapmayı düşünüyoruz. Ayrıca Bahreyn ile Körfez ülkelerini birbirine bağlayan yeni yol ağının bir parçası olması planlanıyor. Katar ile Bahreyn arasında 42 kmlik bir dostluk köprüsü de planlandı.

fakat yapımına başlanamadı henüz.

İş yapma konusunda da burada diğer Körfez ülkelerinde sıkıntılar geçeri. 18 tane üniversitesi var. Bahreyn'in ABD ile serbest ticaret anlaşması var. Bahreyn'in bir merkez olarak diğer Körfez ülkelerine ve ABD ve açılacak bir ülke olarak görülüyor. Suudi Arabistan arasında önemli ilişkiler var. Vize konusunda 14 günlük olarak Bahreyn hava limanından alınabilmektedir. Bahreyn demir ve alüminyum fabrikaları için çevreler ithal ediyor. Bunun dışında otomobil, transformatorler, gaz tribünleri, canlı hayvan, bilgisayar ve cep telefonları otomotiv yan sanayi ithalatı yapıyor. Suudi Arabistan Almanya ABD Çin halk Cumhuriyeti en fazla ithalat yaptığı ülkeler arasında.

Türkiye pazarının küçüklüğünü dikkate alarak gıda sanayinde ve otomotiv yan sanayinde ev içi dekorasyon ve ev tekstilinde ve inşaat malzemelerinde iddialı olabilir.

DOHA (KATAR) TİCARET MÜSAVİRHİ MUSTAFA GÜLEÇ

Katar, küçük bir yüzölçümüne ve düşük bir nüfusa sahip olmasına rağmen, 100.000 dolar kişi başına düşen milli gelir ile dünyanın en zengin ülkelerinden birisidir.

Gerek enerji fiyatlarındaki yükselişler, gerek yeni LNG tesislerinin artı arada devreye alınması, yeni NLG ve petrokimya projelerinin oluşması ile birlikte son bir kaç yıldır ihracat ve hidrokarbon üretimindeki artışlarla reel GSYİH'daki %20'lere varan hızlı büyüme 2010 yılında yavaşlamıştır. Nominal %20, reel %16 olarak yakalanan büyümeye bağlı olarak, Katar GSYİH'si 2002-2009 yılları arasında 19 milyar ABD dolarından 98 milyar ABD dolarına ulaşmış bulunmaktadır. 2010 yılında ise 113 milyar ABD doları olacağı tahmin edilmektedir.

Katar yaklaşık 150 milyar \$ tutarındaki yatırım projelerini fazla veren bütçesinin yanı sıra uluslararası finans piyasalarından gerçekleştirildiği borçlanmalarla finanse etmektedir. 2009/2010 bütçesi, petrol fiyatlarının 40\$/varil olarak tahmin edilmesine rağmen 70 \$/varil olarak gerçekleşmesi nedeniyle yaklaşık 13 milyar dolarlık fazla vermiştir.

Katarın 2011 yılı bütçesi 32,4 milyar \$ olarak açıklanmıştır. Bütçe rakamları, ülkenin 77 milyon ton/yıl LNG üretim kapasitesine ulaşması ve petrol fiyatlarının 70 \$/varil altına düşmeyle beklenisinden hareketle, bir önceki bütçe dönemine göre %10 artmıştır. Ancak, dönem içinde revizeye gidilecek arbs oranını %20'ye çıkarması da öngörülmektedir.

2008 yılı ihracatı 55,7 milyar \$'dır. Katar LNG'si G.Kore, Japonya, Hindistan, İspanya ve ABD tarafından satın alınmaktadır.

Ihracatı başlıca partnerleri Japonya, G.Kore, Singapur, Hindistan, Tayland, BAE, Tayvan, Pakistan ve Çin'dir.

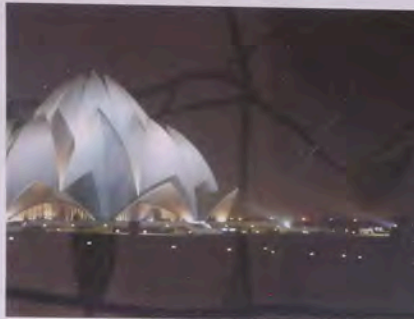
İthalatı ise 27,9 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir. Başlıca ithalat kalemleri; Makine - ekipman, taşıt araçları, metal ve mineraller, gıda, çimento, kimyasal maddeler, mobilya, tekstil ürünleri, uçaklar ve plastiklerdir. İthalatında başlıca ülkeler ABD, İtalya, Japonya, Almanya, BAE, G. Kore, Çin, S. Arabistan, İngiltere, Türkiye ve Fransa'dır.

Katar Hükümeti'nin en önemli hedeflerinden biri, ekonominin petrol ve doğalgaza bağımlılığını azaltmaktır. Bu bağlamda, sürdürülmekte olan ekonomik çeşitlendirme programı yalnızca imalat sanayinin değil, diğer ekonomik sektörlerin de geliştirilmesini hedeflemektedir.

Katar ve Bahreyn'i deniz üzerinde kurulaacak 40 kmlik bir köprü ile birbirine bağlayacak olan, yaklaşık 3 milyar \$'a mal olacak "Dostluk Köprüsü" de ulaştırma sektöründeki önemli projelerden birisi olarak ortaya çıkmaktadır. 50z konusu proje kapsamında Qatari Diar, Vinci, Hochtief, CCC, International Dredging ve Qatar Dredging firmaları tarafından oluşturulan konsorsiyumun inşaatı 2009 yılı Haziran ayı içerisinde başlaması öngörülmektedir.

Katar, hızla büyüyen ekonominin yarattığı ihtiyaçların karşılanması ve ülkenin bir turizm merkezi haline getirilmesini amacıyla kapsamlı yatırımlar yürütmektedir.

Çeşitli sektörlerde yakalanan yüksek performans, Katar'daki gayrimenkul yatırımlarını da hızlandırmıştır. The Pearl, Lusail City, Urjan City, Al Waab City gibi karma (ticari ve işkan) kullanım amaçlı

gayrimenkul geliştirme projelerinin de aralarında yer aldığı sektör yatırımlarının toplam bedeli yaklaşık 20 milyar \$'dır. Katar'da su anda yaklaşık 10 tane gayrimenkul projesi bulunmaktadır. (Barwa City, Barwa Al Braha, Barwa Al Khor, Al Waab City vb.)

Katar diğer Körfez ülkeleri arasında eğitim, sağlık ve spor alanlarında yaptığı yatırımlarla da öne çıkmaktadır. Başkanlığı Emir'in eşi Sevha Mooza'nın yaptığı Qatar Foundation tarafından oluşturulan Education City, bir çok ABD üniversitesinin kampüslerine ev sahipliği yapmaktadır.

Katar makamları Doha'yı bölgenin önemli bir tıp ve sağlık merkezine dönüştürmeyi de planlamaktadır.

Katar Elektrik ve Su İdaresi Kahramaa, ülkenin kapsamlı yatırım projeleri ve hızlı nüfus artışı ile giderek artan elektrik ve su ihtiyaçlarını karşılanmasına yönelik olarak 5 yıllık bir program sürdürmektedir. Geçtiğimiz 8 yılda elektrik üretimi ve dağıtımı için yapılan toplam harcama 7,8 milyar \$ olmuştur. 2007 yılında 7. aşaması (2 milyar \$),

2008 yılında 8. aşaması (2,8 milyar \$) ihale edilecek son konulu Elektrik Dağıtım Sebesebi Geliştirme Projesi kapsamında kurulacak trafoaların 2012-2013 yıllarında devreye alınması öngörülmektedir.

Türkiye ile ticaret, Türkiye Katar ticaret hacmi 2009 yılında 375 milyon dolar, 2010 döneminde ise 340 milyon dolar olmuştur.

İkili ticaret hacmi son yıllarda hızla artmıştır. İhracattımızdaki artışın en önemli nedeni inşaat demiri ihracatıdır. 2008 yılı ihracattımız %75'i demir-çelik, %6'sı ise inşaat demiridir. 2010'da ihracattımız geçen yıla göre %43,8 azalmıştır.

Katar son dönemde yakaladığı güçlü ekonomik performansla ülkenin firmaları açısından önemli fırsatlar sunmaktadır. Türk müteahhithik firmalarının Katar'da son 5 yıl içinde üstlendikleri projelerin toplam miktarı 7,7 milyar \$ seviyesine aşmıştır. Üstlenilen işlerin çoğu prestij projeleri niteliğinde taşınmaktadır. Bunlar arasında Doha Yeni Uluslararası Havaalanı Terminali, İslami Eserler Müzesi, Convention Center, Kuzey Otayolu Projesi, Pearl GTL projesi içerisinde çeşitli kısımlar, boru hatları, vü projeleri yer almaktadır.

Öneriler: Katar yabancı sermaye yatırımlarına da ihyaç duymaktadır. DTO üyeliği sonrasında yabancı sermaye mevzuatında önemli değişiklikler yapılmış ve yabancı sermayeli şirket kurulması prosedürü bir ölçüde hafifletilmiştir. Ülkede gelir vergisi yoktur, kurumlar vergisi bu yıl başından itibaren %10'a düşürülmüştür. Sermaye transferinde kısıtlama yoktur.

Yatırımlar için 5'er yıllık 2 dönem halinde kurumlar vergisi muafiyeti, makine ithalata ile üretimde kullanılacak hammaddeler için 5'er yıllık 2 dönem halinde gümrük vergisi muafiyeti tanınmaktadır.

ABU DABI (BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ) TİCARET MÜŞAVİRİ GÖKHAN ADANALI

BAE yedi Emirlikten oluşan bir federasyondur. (Abu Dhabi, Dubai, Şarjah, Ras al-Khaima, Ajman, Fuajrah, Umın al-Qaiwain) Abu Dhabi, Dubai ve Şarjah en büyük üç Emirliktir. Ülke nüfusunun yaklaşık üçte biri Abu Dhabi'de bulunmaktadır. Abu Dhabi Şehri ülkenin başkentidir. Ancak, BAE'nin ticaret, turizm ve finans merkezi Dubai'dir. BAE, Suudi Arabistan ve Umın ile sınır komşusudur.

Bağımsızlık öncesinde, Aşiretler Devleti (Trucial States) olarak tanınan ülke, 1971 yılına kadar İngiltere'nin himayesinde kalmıştır. 2 Aralık 1971'de ise Birleşik Arap Emirlikleri'nin kuruluşu ilan edilmiş, aynı gün Sheikh Zayed bin Sultan al-Nahyan ülkenin Başkanı seçilmiştir.

Şeyh Khalifa bin Zayed al-Nahyan, ülkenin kuruluş tarihi olan 1971 yılından beri yönetiminde olan babası Şeyh Zayed bin Sultan al-Nahyan'ın ölümü üzerine 2004 yılında ülkenin ve Abu Dhabi'nin başına geçmiştir.

Ülkenin ikinci büyük Emirliği olan Dubai'nin yöneticisi Şeyh Muhammed bin Rashid al-Maktoum ise ülkenin Başbakanı konumundadır.

BAE, Körfez İşbirliği Konseyi'nin (Gulf Cooperation Council, GCC) bir üyesi olup, aynı zamanda üye ülkeler arasında 2003

yılında uygulamaya geçirilen Gümrük Birliği'ne de dahildir. Gümrük Birliği kapsamında Konsey'in altı üyesi (Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri) ortak bir gümrük politikası ve gümrük tarifesi (%5 oranında) üzerinden diğer ülkelerle ticari alışverişlerini gerçekleştirmektedir. Üyeler arasında mutabık kalınan birtakım türlerin ithalata indisi ise GCC içinde gümrük vergisi alınmamaktadır.

BAE'nin nüfusu 6,5 milyon civarındadır. İstatistik Kurumuna göre 8,5 milyondur. Bu nüfusun %80'e yakını yabancılardan oluşmaktadır. Nüfusun %75'i şehirlerde yaşamaktadır. BAE'nin yüzölçümü 83.600 km²'dir. Ülke topraklarının 3-4 ü çöldür.

BAE dünya ham petrol rezervlerinin %7,3 üne sahiptir. Bu oran ile dünyanın 7. büyük ham petrol rezervlerine sahip ülkesi konumundadır. 2010 yılı petrol üretimi ortalama günlük 2,4 milyar varil olarak gerçekleşmiştir. Aynı zamanda dünya doğal gaz rezervlerinin %3,2'sine sahiptir. Bu oran ile de dünyanın yine 7. büyük gaz rezervlerine sahip ülkesi konumundadır. Petrol ve doğalgaz rezervlerinin mevcut üretim rakamlarıyla 100 yıldan sonra tükenmeye başlayacağı hesaplanmaktadır.

Genel ekonomik durum: BAE Ekonomisinin %48,6'sı sanayi, %50,2'si hizmetler sektörü, %1,2'si tarım sektöründen oluşmaktadır. 2010 yılı itibarıyla BAE'nin GSMH'si 270 Milyar dolara ulaşmıştır. 2011 yılında GSMH'nun yaklaşık 300 milyar Dolar civarında gerçekleşeceği hesaplanmaktadır. Kişi başına düşen milli geliri ise 53.400 Dolar civarındadır. Abu Dhabi Emirliği'nin ekonomik gelişimi petrol üretimi ve ihratlarıyla yakından ilgili iken, başta Dubai olmak üzere diğer Emirliklerin ekonomik gelişimi ticaret, re-eksport, turizm, finans, havacılık ve emlak gibi sektörlerin performansına bağlıdır. BAE, Dünyanın 4. Büyük re-eksport merkezidir. BAE, Arap Dünyasının 2. en büyük ekonomisidir. (Suudi Arabistan'dan sonra) Dünya Ticaret Örgütü verilerine göre 2010 yılında 235 Milyar \$'lık ihracat, 170 Milyar \$'lık ithalat gerçekleştirmiştir. Yine DTO verilerine göre 2010 yılında Dünyadaki en büyük 19. ihracatçı, en büyük 25. ithalatçı ülke konumundadır.

Türkiye ile ticaret: 2009 Yılında BAE, E. Ye yönelik ihracattımız 2,9 milyar \$ iken, 2010 yılında ihracattımız %15 oranında bir artışla 3.340 Milyon \$'a yükselmiştir. 009 yılı ithalattımız 667 Milyon \$, 2010 yılı ithalattımız ise %4,6 oranında bir artışla 698 Milyon \$'a yükselmiştir. Bu rakamlarla BAE 2010 yılında ülkemizin en çok ihracat gerçekleştirdiği 9. ülke olurken, Orta Doğu ülkeleri arasında Irak'tan sonra 2. en büyük, Körfez İşbirliği Konseyi üyesi ülkeler arasında 1. en büyük ihracat pazarımız olmuştur. 2010 yılında BAE, Türkiye'nin en çok ithalat yaptığı 48. ülkedir.

Ihracattımızdaki en önemli kalemler:

- Demir Çelik ürünleri 1,2 Milyar \$
- Gümüş ve incili mücevherat 558 Milyon \$
- Altından mamul mücevherat 378 Milyon \$

- Akaryakıt 390 Milyon \$
- Elektrikli Makine ve cihazlar 116 Milyon \$

İthalattımızdaki En Büyük Kalemler:

- Ham ve yarı mamul altın 426 Milyon \$
- Toplam ithalattımız %60'tan fazlasını tekli etmektedir.
- İşlenmiş Alüminyum 65 Milyon \$
- Gümüş ve incili mücevherat 51 Milyon \$

- Akaryakıt 45 Milyon \$'dır.
- İhracattımız için Potansiyel Arz Eden Sektörler: Otomotiv Yan Sanayi, Gıda, Ürünleri, Sağlık – Medikal Ekipmanlar, Petrol ve Gaz Endüstrisi için tedarik yapılabilecek sektörler (sonaj kim, boru hatları vb...), Enerji, tekstil ve Otel Ekipmanları, Savunma Sanayi olarak sıralanabilir.

Pazara Giriş: Gümrük mevzuatı genel itibarıyla liberal bir yapıdadır. Gümrük vergisi bazi istisnalar haricinde %5 oranında uygulanmaktadır. Başta gıda ürünleri olmak üzere pek çok ürün %5'lik gümrük vergisinden de muafur. BAE, 'de KDV, ÖTV gelir ve kurumlar vergisi uygulanmaktadır. Ancak Avrupa, Asya ve Amerikalı firmaların BAE, Pazarını gösterdikleri yoğun ilgi sebebiyle çok rekabetçi bir pazardır. Ayrıca, gıda, kimya enerji gibi sektörlerdeki (bazı inşaat malzemeleri de buna dahil) pek çok ürün için kayıt ve onay işlemleri zorunludur. Uzun süren ve bazen maliyeti olan kayıt ve onay işlemleri sonrasında ilgili ürünler BAE, firmalar tarafından ithal edilebilmektedir.

BAE, Pazarına giriş için özelliği Dubai ve Abu Dhabi'de uzun yıllardır düzenlenmekte olan sektörel ve uluslararası nitelikte satış fuarlarına katılım etkilidir. BAE, E. ye yönelik ticarete heyetlerinin sektörel bir yapısının olması gerekir, genel ticaret heyetlerinin başarıları düşüktür. Pazarı giriş için bir diğer yöntem BAE, E. içine satış yapılabilecek yerel b. acente vasıtasıyla mümkündür.

Müteahhithik Sektör: Ekonomik i Dubai'de emlak sektörünün olumsuz etkilenmiştir. Hali hazırda Dubai'de konut ofis, alışveriş merkezi gibi emlak kalıplarının arzu fazlası mevcuttur. Sektörün büyük arzu fazlası ve emlak şirketleri borçları sebebiyle yeni büyük projelere başlanılmamaktadır. Ancak mevcut projelerden bazıları bitirilmeye çalışılmaktadır. Abu Dhabi'de ise Dubai'yi terk eden müteahhithik firmaların pek çoğunun Abu Dhabi'ye gelmesi ve Dubai'ye benzer şekilde ortaya çıkmaya başlayan arzu fazlası sebebiyle yeni projeler sayıca azalmış ve rekabet artmıştır. Artan rekabet müteahhithik sektöründeki karları olumsuz etkilemektedir. Ancak Abu Dhabi Emirliği'ne gerçekleştirilmekte olan ve önümüzdeki dönemde de önemini koruyacak olan alt yapı projeleri büyük ve ihtisas sahibi firmalar için fırsatlar sunmaktadır. Örnekle olarak, enstrantreller (nokleer ve gelecek), demir

yalı, liman, organize sanayi bölgesi, havaalanı genişleme vb. Müteahhitlik sektörüne yönelik ihalelerin % 90 dan fazlası Abu Dhabi'de şirket ya da şube olarak temsil edilen firmalara yöneliktir. Müteahhitlik sektörü için Abu Dhabi'de şirket - şube kuruluşu ancak büyük ve finansal yapısı güçlü firmalara tavsiye edilmektedir. Müteahhitlik ve proje sektörlerindeki ihaleler Müşavirliğimize, Türkiye Müteahhitler Birliği, INTES gibi meslek kuruluşları ile TOBB'a iletilmektedir. www.ihale.tobb.org.tr Adresinden ihaleler takip edilebilmektedir.

Ticaret Müşavirliği olarak; Firma listeleri temin etme, Görüşme - toplantı organize etme, Mevzuat konusunda bilgi sağlama, Potansiyel distribütör-agenta hakkında araştırma yapma, vb. konularda firmalarımıza destek sağlanmaktadır. Özellikle ilk defa çalışan firmalara peşin ya da akreditif (teyitli - dönülmez) mekanizması ile çalışılması, İngilizce ve Arapça katalog-broşür gönderilmesi, Firmaların yerinde ziyaret edilmesi Türkiye'deki üretim tesislerine davet edilmesi faydalı olacaktır. Pek çok sektörde, firmalar BAE genel için ya da Emirlik bazında bir distribütör firma ile anlaşmaktadırlar. Bazı firmalar ürün bazında ayrı ayrı distribütörler ile çalışabilmektedirler. Distribütör ya da acente ile anlaşma esnasında "münhasırlık" verilmesi tavsiye edilmektedir.

BASRA (IRAK) TİCARET ATAŞESİ ABDULLAH DURAN

Her ne kadar bir ay önce atanmış olsam da her ne kadar genel bilgim vardır. Irak'ın genel durumunu bilgilendirmek isterim. Irak'ta yaşadığımız en büyük sıkıntı fiyat sıkıntısı, Her halde biz de orayı Rusya'ya çevireceğiz. Çok kötü mallar satıyoruz biz satamıyoruz satan Irak tüm altyapısı ve üst

yapısı çökmüş ve şimdi düzeltmeye çalışan bir ülke Irak bize irak olmuş. Her ne kadar ihracatımızda 4 sırada 6 milyar dolarla. Ama biz gördük ki Irak güneyine kesinlikle bizim firmalarımız gidememiş. Bunda da bazı engeller var. Genellikle bizim buradan ihracat yapmak isteyen firmalar irak hükümeti demiş ki mallarımızı Zahoya getirin orada bırakın biz Irak'ın iç kısımlarına taşıyacağız. Demiş mallar Irak'ın güneyine gidene kadar mallar epey bir vergiye tabi tutuluyor. Bizim işadamlarımız güney tarafa geçirilmemiş engellerden dolayı. Ama demek değil ki biz o tarafa geçmeyeceğiz. Gerçekten orada da insanlar yaşıyor. Oraya da gitemliyiz. 25 milyon insan yaşıyor o tarafta. Oradaki insanların ihtiyaçlarını başka ülkelerden karşılamışlar ama pahalı karşılamışlar. Biz 2009 yılında Basra da konsolosluğumuz açıldık sonra yavaş yavaş bizim firmalarımızda oraya gitmeye başladılar. İhalelere giriyorlar, ortaklıklar var. Ticaret ataşeliğimizin açılacağı ilan ettik. Ofisimizi açacağız. THY doğrudan Basra'ya uçuş sağlayacak. Biz oradaki ticaretin canlanmasını umuyoruz. Orada otomotiv, makina, tekstil, enerji, petrol, kimya her türlü yatırıma açık bölge. Irak hükümetinin 2011 için ayırmış olduğu 85 milyar dolarlık bir bütçe var. Bu parayı bir şekilde harcayacak bunlar. Ama inanın nasıl harcayacaklarını bilmiyorlar. Sanayi odaları şunu söylüyor. Ne olur, Türkiye'den bize işadamları gelsin proje ile gelsinler ne yapacaklarını bize göstersinler. Biz onlara her türlü yardımı sağlarız. Çünkü biz savaşlar dolayısıyla hiçbir şeyi bilmiyoruz. Sadece Çin malları önümüzde konuyor. Biz Türkiye ile ticaret yapmak istiyoruz diyorlar. Hatta bize iktisadebilmek için sanayi odasında yaptığımız görüşmelerde de getip

çantalarda paralarını gösterdiler. Dediler ki paramız var ama nasıl harcayacağımızı bilmiyoruz. Türk firmaları bizden kaçıyor, görüşmek istemiyor diyorlar. Gelmek istediğimizde Türkiye'ye mail atıyoruz, kabul etmiyorlar gibi şikayetleri var. Ne derece doğru bunu bilmiyorum. Ama iş yapmak istiyorlar. Her şey yapılabılır orada. Biz devlet olarak yapılabilecek imkanları zaten götürüyoruz. Güney Irak gerçekten boş bir bölge, paranın bol olduğu bir bölge. Ama sadece cesur olup gitmek gerekiyor. İstikrar açısından ise Irak'ın istikrarlı bölgesi. Bilinenin aksine Irak'ın en istikrarlı bölgesi. Homojen bir nüfus var. Ama bu demek değil ki elimizi kolumuzu sallayarak gidelim. Tabi ki onlemler alınmalı. Ama bir Bağdat'a göre ve diğer yerlere göre daha sakin bir bölge.

Özellikle başka ülkelere İrak'a girmek istiyor. Özellikle İran bölgenin güneyinde etkisini artırmak istiyor. Bu yüzden yönetim değişik engeller çıkarıyor. Ama bunlar aşıyor. Sadece karar verip yatırıma girmek gerekiyor. Her sektörde yatırım imkanı var. Öyle ki sokaktaki çöpleri toplamak için ihale açılıyor ama kimse katılmıyor. Basra'nın 6 büyük mahallesini bir Türk firması temizliyor. Güvenlik açısından Irak'ın diğer bölgelerine göre daha sakin bir bölge. Çok tehlikeli değil. Artık Çin malları kullanmak istemiyorlar. Basra'nın önümüzdeki 15-20 yıllık süreçte Kuveyt'i geçeceği söyleniyor. Şu anda zaten Basra da Mısır, İran, Türkiye ve ABD başkonsolosluğu var. Zaten buradan istikrar sağlandıkdan sonra yavaş yavaş diğer ülkelere gelecektir."

Toplantı sonrasında oluşturulan ülke masalarında Ticaret Müşavirleri ile ikili görüşmeler yapılarak sorunlara ilişkin görüş ve öneriler alındı.

1980'den sonra KONYA EKONOMİSİ

Doç. Dr. Abdülkadir BULUŞ

1980'den sonra Türkiye dışı açık bir ekonomi modelini seçerek, devletin ekonomideki ağırlığını azaltmaya ve ihracata yönelik bir sanayileşme stratejisini uygulamaya başladı. Öte yandan mal, para ve sermaye piyasalarının serbestleştirildiği bir küresel ekonomiye dâhil olmayı seçen Türkiye'nin ekonomik aktörleri gibi Konya'da bu dışı açılmadan etkilendi. Özellikle 1990'dan sonra Konya'nın ekonomik yapısını tarım yanında sanayi sektörünün gelişmesi ve dış ticaret yoluyla dünya pazarları ile bütünleşmesi sayesinde yapısal bir dönüşüme uğradı.

SANAYİ

1980'lerde Konya'da sanayi sektöründe büyük işletmelerin devlete, küçük işletmelerin özel sektöre ait olduğu, katma değerini önemli bir kısmının devlet işletmelerinden elde edildiği bir yapının hakim olduğu durum, daha sonra değişmiş ve özel sektörün ağırlığı görece olarak artmıştır.

2001 itibarı ile 471 sanayi tesisi ile imalat sanayi gelişmeye devam etmiştir. 471 tesisin en önemlileri 130 tesis ile Gıda; 42 tesis ile Kimya ve Petrol; 57 tesis ile Ziraat Alet ve Makineleri; 56 tesis ile Otomotiv Yan Sanayi ve 57 tesis ile Makine Yedek Parça sektörlerinde yer almaktadır. 1981'de üretime başlayan TÜMOSAN ise dizel motor ve traktör üretimi ile dikkati çekmektedir. (TKB, 2001: 66-78; Baltacı, 2003:235-239). Tarım sektörünün geçirdiği dönüşümün dolay kırsal kesimde azalan iş imkanlarının karşısında, kırsal kalkınmada iş ve istihdam yaratılmak için küçük ölçekli üreticilerin örgütlenerek güç birliğinin sağladığı ve başarılı olduğu örneklerden biri Üzümlü'deki silah sanayidir. (Saçlı v.d.,2007:82).

Tarım dayalı görüntüdeki sanayi 1970'lerden sonra çeşitlenmiştir. Bugün Albayraklar A.Ş. tarafından işletilen TÜMOSAN dizel motor fabrikası 1981'de üretime başlamıştı. Yılda 25 bin motor üretmek üzere kurulan fabrikada 1983'den sonra yıllık 15 bin adet kapasite ile traktör üretimine de başlandı. (Baltacı, 2003:228). TÜMOSAN, uzun yıllar verimsiz bir şekilde işletildikten sonra özelleştirildi.

1979'da büyük imalat sanayindeki işyerlerinin %89,8'i, ücretli işçilerin %20'u, katma değerinin %22,2'si, ücret demelerinin %11,3'ü özel sektöre aitken; aynı unsurlar bakımından devlet işletmeleri sırasıyla şu oranlara sahiptir: %10,2, %79,1, %77,8 ve %88,7. (Ötügen, 1985:1926). Bu durumun daha sonra eğişiği ve 50 ve üzeri işçi çalıştırılan büyük işletmelerin %90'dan fazlasının özel sektöre ait olduğu bir yapısal dönüşümün gerçekleştiği görülmektedir. İE'nin 2002 Genel Sanayi ve İşyeri Sayımı sonuçlarına göre Konya'da 56.185 adet işyeri bulunmakta ve bu işyerlerinde 35.443 kişi çalışmaktadır. İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa ve Antalya'dan sonra Türkiye'de en fazla istihdam Konya'dadır ve tüm istihdam oranı %1'tür. Konya'da 1/3 ve daha fazla işçi çalıştıran firma sayısı 53'tür. Bu işletmelerin 8'i devlete aitken 55'i özel sektöre aittir. Ekonomiyi ilave eden toplam katma değer ise 276.215.797 milyar TL'dir. Bu ilave değer %68'i özel sektöre, %32'si devlete aittir. Konya'naysınide yapısal olarak farklılık çeken diğer husus da, çok değişik sektörlerde üretim yapıyor olmasıdır. Bu durum, özellikle girişimcilik yeteneği ve dinamizmi gösterdiği kadar kriz durumlarında krak sektöre dayalı olmanın getirebileceği katılıktan uzak esnek bir yapıya işaret

etmektedir. (<http://www.kso.org.tr/>).

1981'de Konya'nın En Büyük 500 şirket tablosunda 7 şirketle temsil edildiği görülmektedir. O dönemde Seydişehir Alüminyum 19. sırada iken, 7 şirketten en geride yer alanı 338. Sırada Özyatanları Tarım Makineleri idi. (Ötügen, 1985:1926). Konya 4 organize sanayi bölgesinde üretim yapan pek çok firmaya sahip olsa da, 2005 itibarı ile Türkiye'nin ilk 500 büyük sanayi kuruluşu içerisinde 4, ikinci 500'e ise 9 şirket sokabilmiştir. Bu Konya'daki sanayi şirketlerinin büyük boy şirket niteliğinin zayıf olduğunu göstermektedir. Yine ilk 1000 içindeki şirketlerden üçtünün eski KİT yatırımlarının devamı niteliğinde olması, 9'unun ise un, süt ve gıda ağırlıklı olması, bir şirketin ise yapı malzemeleri alanında faaliyette bulunması dikkat çekmektedir. 100 milyon TL üzerinde satış yapan şirket sayısı sadece 3'dür. (Aydın,2007:71-72). 2007 senesinde ise ilk 500 şirket sıralamasında tamamı özel olan 5 Konya firması yer almaktadır. İkinci 500 şirket ise tamamı özel 11 Konya firması yer almaktadır.

2009'da ise ilk 500 firma içerisinde Pakpen, Helvacıade Gıda ve İhtiyaç Maddeleri Tic. A.Ş. ve Hekimoğlu Un girdi. İkinci 500'de ise şu firmalar yer aldı: Akova Süt, Büyükhekimogulları, Kompassan Kağıt, Selva Gıda, Altınapa Değirmencilik, Enka Süt, Tosunoğulları Mobilya, Akbel Süt, Atiker Metal, Alçelik Çelik Yapı, Kompen, Komgıda, Safa Tarım. (Yenişafak,2009:6).

Türkiye'de en büyük 1.000 firma listelerinde yer alan Konya firmalarının, makine, otomotiv yan sanayi, kimya ve yapı malzemeleri gibi alanlarda yeterince büyüme kaydedemediği görülmektedir. Konya sanayinin en önemli sorunlarından bir tanesi de, AR-GE harcamalarının düşük olmasıdır. TÜBİTAK-TİDEB desteklerinden 2006'da Konya merkezli projelerin aldığı pay yalnızca %2,6'dır. Bu oran, Konya firmalarının kurumsal kamu desteklerinden yararlanmak için yeterince proje geliştiremediğini göstermektedir. (Aydın,2007:71-72).

Organize sanayi bölgeleri dışında Konya'da 1970'lerden sonra kurulmaya başlanan çok sayıda küçük sanayi sitesi vardır. 1975-1990 arasında 19'u il merkezinde olmak üzere 34 küçük sanayi sitesi kuruldu. 2001 itibarı ile Selçuklu ilçesindeki 21 sanayi sitesinde toplam 11.533 işyeri ve %79 doluluk oranı bulunmakta idi. 2001 itibarı ile Selçuklu'daki en fazla işyeri 2.088 işyerinin bulunduğu Motorlu Taşıtlar Sanayidir. Karatay ilçesinde ise en büyüğünü 1.049 işyerinin bulunduğu Büyük Kunduracılar Sanayi'de dahil olmak üzere toplam 7.050 işyerinden oluşan ve işyeri sayısı 50'inin üzerinde 36 küçük sanayi sitesi bulunmakta idi. 2001 itibarı ile Meram'da ise 2 sanayi sitesinden Bayraklı'da 446

işyeri ve Mahrukatçılar'da ise 220 işyeri bulunmakta idi. Mardesan isimindeki marangozlar sanayisinde 212 işyeri bulunmaktadı. 2001 itibarı ile Konya merkezinde ise 13 ilçede 18 küçük sanayi sitesi ve toplam 2.489 işyeri mevcuttu. (Baltacı, 2003:230-241; Arıcı, 2008:29-33).

Tablo'da 2000 itibarı ile üç organize sanayindeki işletmelerin sektörel dağılımı görülmektedir. Üçüncü Organize'nin henüz tam anlam ile işlemediği 2000'de, I. Organize'de Otomotiv Yan Sanayi, Ziraat Alet ve Makine İmalatı, Makine ve Yedek Parça sektörlerinin yoğunlaştığı görülmektedir. II. Organize'de ise Otomotiv Yan Sanayi, Ziraat Alet ve Makine İmalatı, Makine ve Yedek Parça İmalatı, Doküman Sanayi, Kağıt ve Ambalaj, Plastik, Boya ve Kimya, İnşaat Malzemeleri ve Hazır Yapı Ekipmanları, Metal Eşya ile Demir ve Demir Dışı Metal İmalat ve Hırdavat ve Gıda sektörlerinin yoğunlaştığı ve sanayinin asil merkezinin burada olduğu söylenebilir.

Tablo'dan görüldüğü gibi 2008 itibarı ile Konya'da I. Organize'de 150, II ve III. Organize'den oluşan Organize Sanayi Bölgesi'nde ise 297 olmak üzere üç OSB'de toplam 447 firma bulunmaktadır (Ayrıntılı bilgi için bkz. Öcal, 2009: 161-188). I, II ve III. Organize Sanayi Bölgelerindeki 2000 ile 2008 arasındaki sektörel değişimleri bir göz atılarak öne çıkan ve gerileyen sektörler tespit edilebilir. Tablo'ya göre, Otomotiv, Makine ve Yedek Parça İmalatı, Doküman Sanayi, Plastik, Boya ve Kimya ile Değirmen Makineleri sektörlerinin son yıllarda daha fazla öne çıktıkları söylenebilir.

2000'li yıllarda öne çıkan bir diğer organize sanayi bölgesi ise özel Büsan Organize Sanayi Bölgesidir. Tablo'da 2000 itibarı ile bu sanayide öne çıkan sektörlerin, Makine ve Ekipmanları, Toptan Gıda ve İmalat, Otomotiv Yan Sanayi ve İnşaat Malzemeleri olduğu görülmektedir.

KONYA SANAYİNİN POTANSİYELİ

Konya sanayinin potansiyelini sıralayan en önemli faktörlerden bazıları, işletme ölçeklerinin küçüklüğü, kurumsallaşmamada, düşük AR-GE harcamaları, sıvıl havaalanının olmayışı gibi faktörlerdir.

Konya sanayinin işletme ölçeği açısından ve istihdam açısından geride olduğu görülmektedir. 1992 itibarı ile 88 firmayı içeren bir araştırmada 25-49 arası işçi çalıştıran firma sayısının 37 olması yani tek başına %42 lik bir oranı oluşturması, Konya'daki imalat ile uğraşan firmaların küçük ve mikro ölçekli işletmeler olduklarını da göstermektedir.

ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİNDEKİ FİRMALARIN SEKTÖREL DAĞILIMI (2008)

Sektör	OSB	KOS (II ve III. OSB)	TOPLAM
Otomotiv Yan Sanayi	27	57	84
Oto Dış Aksamı, Damper, Karasör	-	9	9
Ziraat Alet Makineleri İmalat Sanayi	16	21	37
Makine ve Yedek Parça İmalat Sanayi	13	27	40
Döküm Sanayi	11	31	42
Kağıt ve Ambalaj Sanayi	4	11	15
Sondaj Boru ve Sulama Sistemleri	13	3	16
Plastik, Boya ve Kimya Sanayi	12	23	35
İnşaat Malzemeleri Sanayi	4	21	25
Deri ve Tekstil Ürünleri İmalat Sanayi	5	7	12
Değirmen Makineleri İmalat Sanayi	6	8	14
Demir Dışı Metaller (Alüminyum Sk.)	5	15	20
Gıda Sanayi	-	12	12
Ağaç, Mobilya ve Orman Ürünleri	-	8	8
Diğer	34	44	78
Toplam	150	297	447
Genel Toplam	447		

Kaynak: 1, 2 ve 3. OSB Müdürlüklerinden aktaran, KTO, 2009:38.

2000 VE 2008'DE ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİNDEKİ İŞLETMELERİN SEKTÖREL DAĞILIMI

SEKTÖR	2000			2008	
	I	II	III	I	II ve III
Otomotiv Yan Sanayi	27	44	1	27	57
Ziraat Alet ve Makine İmalat	18	16		16	21
Makine ve Yed. Parça İma. San.	10	21		13	27
Döküm Sanayi	8	16		11	31
Kağıt ve Ambalaj	7	11	1	4	11
Sondaj, Boru ve Sulama Sis.	7	7		13	3
Plastik, Boya ve Kimya	6	18	1	12	23
İnş. Malz. ve Hazır Yapı Elem.	5	13	4	4	21
Deri ve Tekstil Ürünleri İmalat	5	5	2	5	7
Metal Eşya ile Demir ve Demir Dışı Metal İmalat ve Hırdavat	4	14		5	15
Gıda		15	1		12
Un	6				
Değirmen Mak. İmalat Sanayi				6	8
Ağaç, Mob. ve Orm. Ürünleri		11			8
Diğer	15	5		34	44
TOPLAM	118	222	10	150	297

Kaynak: Tablo 5 ve Tablo 6'deki verilerden düzenlenmiştir.

ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİNDE SEKTÖREL DAĞILIM (2000)

SEKTÖRLER	ORGANİZE=118	ORGANİZE=222	ORGANİZE=10
Otomotiv Yan Sanayi	27	44	1
Ziraat Alet ve Makine İmalat	18	16	
Makine ve Yedek Parça İmalat	10	21	
Döküm Sanayi	8	16	
Kağıt ve Ambalaj	7	11	1
Sondaj, Boru ve Sulama	7	7	
Plastik, Boya ve Kimya	6	18	1
Un	6		
İnşaat Malzemeleri ve Hazır Yapı Elemanları	5	13	4
Deri ve Tekstil Ürünleri İmalat	5	5	2
Metal Eşya ile Demir ve Demir Dışı Metal İmalat ve Hırdavat	4	14	
Gıda		15	1
İst. Havalandırmaya ve Güneş En.		5	
Cam		5	
Orman ürünleri		11	
Diğer	15	21	

Kaynak: KTO, 2000:13-15'den oluşturulmuştur.

1992 yılı itibarıyla 66.136 olan özel sektördeki toplam istihdamın 31.669'una (%53.64) sanayi firmalarında çalışanlar oluşturmuştur. İstihdamın yükünü önemli oranda Seydişehir Alüminyum-Tümosan Motor Fabrikası ile şeker ve çimento fabrikaları karşılamaktadır. 1999 yılı itibarıyla özel sektörde çalışan personel sayısı 75.601'e yükselirken, 2001 ve 2001 krizinin etkisiyle özel sektörde çalışan personel sayısı 52.043'e düşmüştür. Konya bu ekonomik krizlerin etkisini bertaraf edecek gelişimi gösteremediğinden, 2005 yılında sanayi sektöründeki istihdam oranı yaklaşık %15 ile Türkiye ortalaması olan %24,7'nin altında kalmıştı sanayide kat etmesi gereken daha çok yol olduğunu ortaya koymaktadır. Yine 837 firmaya yönelik Konya Sanayi Odası tarafından yapılan bir araştırma da, Konya sanayinin küçük ve orta ölçekli bir yapıya olduğunu tespit etmektedir. Bu araştırmaya göre, toplam içinde 7 kişiden az işçi çalıştıran firma sayısı %34 idi. Bunu %33,6 ile 10-24 işçi çalıştıran firmaların takip ettiği görülmektedir. Bu sonuçta Konya'daki sınıf üretim yapılarındaki küçük boyutlu firmaların, sermayelerini birleştirerek büyümeye pek istekli olmadıkları görüldüğü gibi firmaların kurumsallaşmaması gibi sorunlara da işaret etmektedir. (Öcal, 2009:134-136).

Konya'nın sanayi potansiyelinin yüksek olduğu kabul edilecek bir şekilde yapılan bazı araştırmalarda, kuruluş yetenekleri bakımından Konya'nın yatırımları yapılmaya en müsait sektörleri olarak tekstil sektörleri öne çıkarılmıştır. Su ürünleri, damızlık inek yetiştiriciliği, et ve sığır inekçiliği, yumurta tavukçuluğu, günaç kolektörü, el halıçılığı, soğuk hava deposu. Bu sektörlerden sonra seralı ve doğal tarım ürünleri, meyve plantasyonu, almalı, deve kuşu yetiştiriciliği, tırsık, marmelat, sebze-meyve kurutma tesisi, dondurulmuş meyve-sebze, nişasta, glikoz üretim tesisi, bakliyat paketleri ve tasnifleme, seramik karo ve fayans, plastik enjektör, etanol üretim tesisi, sprey cam, straygarn yün ipliği, straför ürünleri, cerrahi eldiven üretimi, viol üretim tesisi, otomatik tartı cihazları üretimi, karton mukavva kutu üretim tesisi, polipropilen çuval üretim tesisi, plastik enjeksiyon parçaları, far ve stop camı, bilyalı rulman üretim tesisi, civata üretim tesisi, akümülatör üretim tesisi, elektrik motorları, karton, oto radyolar, gübre, tarım ilaçları, veteriner ilaçları, PVC boru ve profil, örme eşya, konfeksiyon, deri işleme ve deri konfeksiyon, çorap, konfeksiyon dikiş makineleri, bayan hazır giyim, otel, yeme-içme konaklama tesisi. Göreli olarak potansiyeli yüksek ama kuruluş yeri faktöründen düşük değer taşıyan merkezi ihracat ve işleme, torbalanmış toz kırma,

üretim tesisi, süstelit ihracı, izo tuğla ve seramik sırtı üretimi alanlarıdır. (TKB, 2001:136-151).

Bu sektörlerle yönelik yatırımların potansiyel karşılığı bulunmakla birlikte, Konya'yı en rekabetçi bazı sektörlerde konumlandırın kümeleşme projeleri, kaynak etkinliğini artırmak suretiyle ulusal ve uluslararası düzeyde yarımcıların ilgisini çekmek için geliştirilmeye çalışılmaktadır.

TARIMSAL SANAYİ

Konya'da zirai makine uygulamaları 1948-49 yıllarında Marshall yardımları kapsamında temin edilen traktör ve tarım aletleri ile başladı. Tarım aletleri sanayinde gelişme kat eden Konya 1960'dan itibaren patluk, mibzer, römoork, diskaro, harman makinelerinde Konya ve civarının ihtiyacını karşılayabilecek durumdadır. Ticaret Odası'na kayıtlı 1957'de yalnızca 3 üretici varken bu sayı 1973'de 110'a vardı. Ancak bu işletmelerden 6-7'si seri üretim yapabildiği gibi ahminin tüm işletmelerde istihdam 800-900 adet kadardı. 2000'li yıllarda ise Türkiye'de bu imalat dalında 130 değişik makine üreten 1023 işletme, toplam 1.139.790 adet üretim (46,047'si Konya) ve 15 bine yakın (yaklaşık 2500'ü Konya) stihdam sağlanmaktadır. Konya tarımsal makine üretiminde İstanbul, Bursa, Manisa ve Aydın'dan sonra; Ankara, Balıkesir ve İzmir'den önce gelmektedir. Keskin,2007:275-276).

Türkiye'nin en fazla un, tuz ve şeker üreten ili olan Konya'da güçlü bir arımsal alet makine üretimi vardır. 2005 itibarı ile Konya'da 654.741 adet tarım aleti üretimi yapılırken; ilde mevcut tarım aletlerinin sayısı ise 447.224'dür. (KTO,2007:257). Konya'da tarımsal aletler ektöründe 220 firma faaliyet göstermektedir. Türkiye'nun genel sanayi problemlerinin pek çoğunun görüldüğü bu ektördeki ana sorunlar; yüksek vergi ve enerji maliyetleri, teknolojik gerilik, amammadede dışa bağımlılık, kur rejimi aynaklı rekabet edememe sorunları ve aksız rekabet olarak gösterilmektedir. (KTO,2007:263).

TARIM VE HAYVANCILIK

Son yıllarda tarım sektörünün stihdamda ve milli gelirdeki payının türkiye genelinde gerilediği bilinmektedir. Buna rağmen Konya'da tarımın ekonomik ağırlığı ve Türk tarımı içerisindeki payı halen önemli düzeylerde-dir.

Konya Tarımının Genel Görünümü

Konya Tarım İl Müdürlüğü'nün 2005 yılı verilerine göre, Konya'daki toplam arla alanı 1.402.419 ha'dır. Nadasa arılan alan 1.182.067 ha'dır. Sebze ekili an 23.999 ha, meyve ekili alan 35.750 ha, ağ alanı 17.655 ha'dır. Buna göre tarım anlarının %52,4'ü tarla alanı, %44,5'i ndas alanı, %1'i sebze alanı, % 1,4'ü

mevye alanı ve % 0,7'si bağ alanı olarak kullanılmaktadır.

Tablo'dan görüldüğü üzere üretimi en fazla gerçekleştirilen sebze türü domates, havuç, kavun, karpuz ve kabakktır. Sebze türleri en yüksek verim domates, havuç ve kavundan elde edilmektedir. (KTO,2007:255). Tablo'dan da anlaşıldığı gibi 2005'e göre 2007'de, havuç üretimi son yıllarda domates üretimini aşmıştır. Diğer ürünlerin miktarlarında kayda değer bir değişim gözlemlenmemektedir.

Tablo'ya göre 2007 itibarı ile tarla bitkilerinden en fazla üretim buğday, arpa ve şeker pancarıdır. Konya tarımının ağırlıklı kısmını endüstriyel bitkilerden şeker pancarı ve tahıllardan buğday ve arpa üretimi oluşturmaktadır. Bu ürünlerde Türkiye'nin en ileri gelen ilidir.

Tahıllarda Türkiye üretiminin yaklaşık %10'luk kısmı Konya'da üretilmektedir. Konya ayrıca Türkiye meyve üretiminin %4'ünden fazlasını gerçekleştirir. Verim en fazla elma ve visnedir. (KTO,2007:255-256).

Organik Tarım Çalışmaları

Konya sulanamayan geniş tarım alanlarının varlığı yüzünden potansiyel rakımı yüksek bozulmamış ve doğal mineral özelliklerini kaybetmemiş organik tarıma müsait topraklara sahiptir. Halen 4.460 hektar alanda organik tarım üretimi yapılmaktadır. Konya'da organik tarım yapılan yerlere bakıldığında Ereğli'de sarımsak; Akşehir Cankurtaran Köyü'nde visne ve çilek; Akşehir Çakıllar Kasabası'nda çilek, visne, kiraz, erik armut, yonca nohut, fiğ; Akşehir Atakent Kasabası'nda haşhaş, kiraz, bakliyat; Akşehir Yaylabele Kasabası'nda çilek, visne, erik, kiraz; Akşehir Gölcayır Kasabası'nda visne, kiraz ve erik; Yunak Eğrikuyu Köyü'nde domates, biber, bamy, bezelye, fasulye, havuç, karnabahar, kabak, brokoli, Brüksel lahanası, soğan, kavun, karpuz; Doğanhisar İlyaslar Köyü'nde çilek ve nohut üretimi yapılmaktadır. Tarım İl Müdürlüğü'nün çabaları ile başlanan organik tarım faaliyetlerinde Ereğli, Akşehir, Yunak ve Doğanhisar öne çıkmaktadır. (KTO,2007:259-260).

Organik tarım yapılan yerlerin 1997'den beri hızla arttığı görülmektedir. Yukarıdaki yerler dışında, İlgin, Bozok, Beyşehir ve Hüyük ilçelerinde de organik tarım yapılmaya başlanmıştır. Sertifikalı olarak yapılan bu üretimde özellikle organik çilek üretimi Akşehir, Hüyük ve Doğanhisar ilçeleri köy ve kasabalarının en önemli geçim kaynağı konumundadır. Meram a bağlı Küçükmuhsine, Ulumuhsine, Akınar, Başarıkavak ve Tepeköy'de domates, Selçuklu'ya bağlı Dağdere'de ise rezene, kiraz ve elma üretimi yapılmaktadır. Organize Organik Tarım Bölgesi kurulması projesi ile hem

çiftçinin yerinde tutulması, hem eko sistemin korunması ve bölgesel kalkınmanın sağlanması hedeflenmektedir. Proje kapsamında Konya'da 5.350 kilometrekare alana sahip, 484.896 nüfusun olduğu üç ayrı bölgede organik tarım çalışmalarının geliştirilmesi öngörülmektedir. (Babaoglu v.d.,2007 :448,452-453).

Konya Tarımının Sorunları

Konya tarımında Türkiye içerisinde ağırlıklı bir olmasına rağmen, mevcut potansiyelini yeterince kullanamamaktadır. Konya İl Özel İdaresi'nin, Konya tarımında tespit ettiği sorunlardan bir tanesi kırsal kesimde tarıma dayalı oluşu ve tarım dışı sanayinin sınırlı seviye kalmasıdır. (Sönmez v.d.,2007:85).

Konya İl Özel İdaresi'nin Konya tarımının ekonomik potansiyelini gelişimi sorununun, yalnızca üretim koşullarının iyileştirilmesiyle dayalı olarak değil güd güvenliği boyutu ile de ele alan bir strateji belirlendiği görülmektedir. Bu anlamda özellikle hem üretimi hem gıda güvenliğini sağlamak üzere sokuk hava depoları inşası dikkati çekmektedir. Hayvancılık alanında ise, Hayvan Topluşturma Projesi ile Organize Hayvancılık Bölgelerine yönelik bir alt yapı oluşturulmak istenmektedir. Organik tarımın geliştirilmesi, arazi toplulaştırması, üretici birliklerinin kurularak tarımsal üretimin yarı mamul veya mamul şeklinde pazarlanması gibi projelerle Konya'nın tarım ve hayvancılık alanında geliştirilmesine yönelik stratejiler oluşturulmak istenmektedir. (Sönmez v.d.,2007:85, 92-93).

Bunun dışında tarımsal desteklerin yetersizliğine bağlı yüksek maliyet sorunları dikkat çekicidir. Türkiye şartlarında dekar başına sulu tarımda 200-250 kg, kıraç arazide 100-150 kg arasında tane verim alınmaktadır. 1 kg unluk buğdayın maliyeti yaklaşık 0,40 kuruş olarak hesaplanmaktadır. Destekleme fiyatları ise maliyetleri karşılamadığından çiftçi geçinememektedir. (Çoklu,2007:133). Türkiye'de tarım sektöründe 1000 hektarda çalışan sayı 287 rakamı ile AB'deki 95 ve ABD'deki 20 çalışan sayısından fazla olduğu için, AB'nin üç katı ve ABD'nin 4 katı oranında fazla tarım çalışanına sahiptir. (KTO, 2007:253). Bu durumda tarımsal verimi olumsuz etkileyen yapısal bir sorundur. Bu sorunun Türkiye'deki işsizlik sorununun çözümü ile de yakın bir ilgisii bulunduğuy hatırlanmalıdır.

Konya'nın AB'nin kırsal kalkınma desteklerinden yeterince yararlanamadığı görülmektedir. AB'nin katılım öncesi bağlayıcı mali yardımları kapsamında, Türkiye'nin 2006'da kabul ettiği Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi gereğince uygulanacak olan Kırsal Kalkınma Bileşen Programı'nda (IPARD) hedef-

KONYA İLİ 2005 YILI ÖNEMLİ SEBZE ÜRÜNLERİ EKİM ALANI, ÜRETİM VE VERİM DEĞERLERİ

Ürün adı	Ekilen Alan (Ha)	Üretim (Ton)	Verim (Kg/Ha)
Domates	6.644	270.626	40.732
Karpuz	1.513	41.735	27.584
Kavun	2.840	54.553	19.209
Fasulye (Taze)	1.512	7.831	5.179
Havuç	3.733	210.485	56.385
Kabak	1.991	15.862	53.809

Kaynak: Konya Tarım İl Müdürlüğü'nden Aktaran, KTO, 2007: 255

lenen geleneksel tarım desteklerinin aksine, proje bazı destekleme yaklaşımları kapsamında TR52 Düzey 2 içerisindeki Konya ve Karaman'ın da yer aldığı Düzey 2 Bölgeleri Kalkınma Programından 2006'da Konya'dan tarımla ilgili 7 proje için hibe sözleşmesi imzalandı, 70 milyon AB ve 20,7 milyon Avro'su Türkiye katkısı olmak üzere 90,70 milyon

KONYA İLİ 2007 YILI ÖNEMLİ SEBZE ÜRÜNLERİ ÜRETİM DEĞERLERİ

ÜRÜN ADI	ÜRETİM (TON)
Havuç	430.668
Domates	186.467
Karpuz	44.980
Kavun	32.366
Kabak	10.506
Fasulye (Taze)	7.580

BÜSAN ÖZEL ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİNDEKİ FİRMALARIN SEKTÖREL DAĞILIMI (2000)

SEKTÖRLER	ADET
Makine ve Ekipmanları	44
Toptan Gıda ve İmalat	23
Otomotiv Yan Sanayi	18
İnşaat Malzemeleri Sanayi	11
Tarım Makineleri İmalat	9
Mutfak Malzemeleri İmalat	8
Ambalaj	7
Plastik	7
Cıvata	6
Teknik Hırdavat	6
Kuudere	6
Mobilya	4
Diğer	21
Toplam	184

KONYA İLİ 2007 YILI TARLA BİTKİLERİNİN EKİM ALANI, ÜRETİM VE VERİM DEĞERLERİ

ÜRÜN ADI	EKİLEN ALAN (DEKAR)	HASAT EDİLEN ALAN (DEKAR)	ÜRETİM İKTARİ (TON)	VERİM (KG/DA)
Buğday (Durum)	1.397.408	1.361.892	251.202	184
Buğday (Diğer)	5.353.912	4.874.132	775.363	159
Arpa (Biralık)	580.110	543.110	80.843	149
Arpa (Diğer)	2.999.696	2.743.688	525.787	192
Nohut	293.130	287.230	29.582	103
Şeker Pancarı	746.816	746.478	3.593.540	4.814
Fasulye (Kuru)	130.585	130.585	21.072	161
Yeşil Mercimek	16.478	16.478	1.130	69
Kurumuş Mercimek	8.375	8.375	1.296	155

Kaynak: TÜİK'den aktaran, KTO, 2009:37

Avruluk programından Konya'dan 7 proje yalnızca 500 bin Avro hibe alabildi. Projelerden beşi çeşitli konularda tarımsal eğitim, bir biyolojik mücadele ve diğeri de yöreye hasa diyle peyniri üretimine yönelikti. KOBİ hibe programı kapsamında ise tarım ve gıda ürünlerinin üretimi, işlenmesi ve pazarlanmasına yönelik 25 tarım projesine 1,8 milyon Avro tutarında hibe sözleşmesi imzalanmıştır. Köy Bazlı Katılımcı Yatırım Programı (KBKYP) 2005 yılında başlayan 2008 sonuçlanacak ekonomik ve alt yapı faaliyetlerine yönelik 280'den fazla projeye 33 milyon YTL'den fazla destek verilen programdan Konya'ya ait 9'u ekonomik, 7'si küçük ölçekli altyapı yatırımlarına yönelik 16 projeye 2,6 milyon YTL'lik destek sağlanmıştır. (Saçlı v.d.,2007:80-81).

Bir diğer sorun sulama sorunudur GAP'tan sonraki en önemli su projesi olan KOP projesi Türkiye'de ihale yolu ile yapılan ilk projedir. Proje ihaleye çıkarıldıktan sonra %4 tenzilatla "Anadolu Osmanlı Demiryolu Şirketi"ne verilmiştir (Baskıcı, 2005:218; Şimşek v.d.,2007:158-159) Osmanlı hükümeti adına Maliye Bakanı Mehmet Ziya Paşa'nın, Anadolu Osmanlı Demiryolu Şirketi adına Genel Müdür Edward Hugue'nin imza attığı sözleşme 10 Kasım 1907'de İstanbul'da imzalanmıştır. 30 Nisan 1908'de Sultan Abdulhamid tarafından tasdik edilen ve 7 yıl süren projeye 850 bin altın sarfedilmiştir. Bu proje kapsamında günümüzde de faal olan Beyşehir Regülatörü isale kanalı ile üç regülatör, 35 bin hektar alanda tahliyesi ile birlikte, 22 bin hektar alanda ise yalnız ana sulama kanalları ile ve bütün şebekede gerekli sinai imalat o günkü teknoloji ile imal edilmişti. (Şimşek v.d.,2007:158-159; Sarıkulak, 1988:62). Proje kapsamında Osmanlı hükümetine Bağdat Demiryolu Şirketi tarafından 20 milyon frank peşin olarak verildiği gibi hektar başına 4.500 frank olarak öngörülen maliyet uluslararası standartlara göre oldukça yüksek bulunmasına rağmen projenin karlılığından şüphe duyulmamaktaydı. (İssawi, 1980: 204). 1913'de tamamlanan bu projeden önce 1911'de

Konya, Kadınhanı ve Çumra'dan yıllarca tarım ihracatı 3.000 vagon iten projeden sonra bu rakamın 30.000 vagona yükseleceği tahmin edilmekteydi. (Baskıcı, 2005:218).

KOP diye bilinen proje, Konya ve Karaman illerini kapsayan 12 adede projeden oluşmakta olup 1985'ten bu yana Konya ve Karaman kapalı havzalarındaki değişik sulama projelerinin Konya Ovaları Projesi adı ile tek elde projelendirip tamamlamayı amaçlayan bir DSI girişimidir. Bu proje ilk telifatı edildiğinde "GAP'a kardeş KOP" denilerek GAP'la kıyaslayan bir anonsun da konusu olmuştu. 1914'de başlayan Çumra Ovası Sulamasi projesinin gelişim düzeyinde bir devamı gibi ele alınması gereken proje ile; Akdeniz, dokülen Gökusu üzerine üç baraj ve 11 km'lik tünelle Konya kapalı havzasına ve yine Akdeniz'e dokülen Gembö sulamalarının Derebucak Barajı ve 3,5 km'lik tünel olan 15,8 km'lik derivasyon vasıtasıyla ile Beyşehir Gölü'ne aktarılması planlanmaktaydı. Şu ana kadar yürütülen yatırımlar ile 308.073 hektar alan sulamaya açılmıştır. Proje sonunda 617.923 hektar alanın sulamaya açılması hedeflenmektedir. (Şimşek v.d.,2007:158-160; Özdi, 2003:86-87). Konya'da 2.659.990 hektarlık tarım arazisi olduğu düşünülürse projenin ne kadar önemli olduğu anlaşılabilir.

KOP ile Akdeniz'e dokülen su kaynakları ile ekilemeyen tarım alanları ekime açılacağı gibi, verim artışı ile beraber istihdamda ve tarımsal sanayide gelişme olması beklenmektedir. Konya'da civarında sosyo-ekonomik refah artacağı gibi ilave içme suyu da artmış olacaktır. (Şimşek v.d.,2007:161-162).

Konya tarımının bundan sonraki seyri etkileyecek bir diğer gelişim, Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modelidir. Tarımın senelerce ihraç edilmesinden sonra en son çıkarılan "Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli" ile tarımda hem üreticiyi de kazandıracak hem de tarıma ayrılan kaynakların daha verimli kullanılmaya sağlanacak bir modele geçiş süreci devreye girmektedir. Modele geçişten önce yapılar araştırılmaları her coğrafi bölgede e-kazandıracak tarım ürününün ne olduğu belirlenmesinden sonra seçilecek ürünün desteklemesi ilkesine dayanan modeldir. Türkiye'nin tarımda bir dönüşüm geçirmesine yol açması beklenmektedir. Başarılı olması ve kentten köye tersine göç sürecinin görülmesi halinde ise tarım sektörünün işsizlik oranları üzerindeki baskısının da azalması umulmaktadır. Model öncesinde 41 bin dekar toplulaştırma yapıldığı gibi bu süre devam etmektedir. Bölgelerin iklim, toprak, topografya, arazi sınıfları ve kullanım şekillerine göre 30 üretim

ayvası belirlendi. Arz ve talep dengesi öz önünde tutularak belirlenen avzalarla yetiştirilecek ürünlerin tanıtılması, tüketim ve dış ticaretinin geliştirilmesi için 52 milyon veriden yararlanıldı. (Buluş, 2009:172).

Hayvancılık

2005 itibarı ile Konya'da 1.531.935 adet küçükbaş ve 334.567 adet büyükbaş hayvan bulunmaktadır. Küçükbaş hayvanların 1.339.201 adedi koyun, 92.734 adedi keçidir. Büyükbaş hayvanların 334.080'i sığır ve 487 adedi mandadır. Ayrıca 10.489.567 adet tavuk ve 17.243 adet arı korunu bulunmaktadır. (KTO, 2007:257). Konya ilinde hayvancılık sektörünün istenen seviyede olmamasının en önemli nedenleri, hayvan nüfusunun bir kısmının düşük verimliliklerinden oluşması, karma yem fiyatları ve ürün fiyatları arasındaki dengesizlik, yemlerle mücadele eden yeterli olmaması, pazarlama sistemlerinin yetersizliği ve üreticinin örgütlü olmaması olarak görülmektedir. 2005 itibarı ile Konya'daki süt ve süt ürünü işleyen faaliyetler arasında sayısı 67, toplam süt üretimi 29.181 tondur. Konya Türkiye toplam süt üretiminin yaklaşık %8'ini sağlamaktadır. (Köseoğlu v.d., 2007:539, 542).

DİŞ TİCARET

1980'den sonra dışa açık bir ekonomik modele geçen Türkiye'de dış ticaret çok gelişti. Konya'nın özellikle 1989'dan sonra dış ticaretini geliştirdiği ve bölgesel pazarlara yönelik özel sektör girişimlerini çeşitlendirdiği görülmektedir. 1996-2006 arası dönemde Konya'nın dış ticaretinin gelişimi Tablo 12'de, 2001-2008 dönemindeki dış ticareti ise Grafik 12'de gösterilmektedir.

Türkiye'de 1980'den sonra ihracata yönelik sanayileşme modeli uygulanmaya başlandı. İhracata yönelik teşvik politikaları sonucunda ihracat rakamları 1982'den 1986'da 10 milyar doları aştı ve sonraki yıllarda da kriz yıllarındaki artışa paralel olarak hızla gelişimini sürdürdü. Konya'nın dış ticarete verdiği katkıyı gösteren önemli gelişim büyük ölçüde ülkedeki genel eğilime uygun olduğu görülmektedir. Ancak Konya ile Anadolu Kaplıları bölgesindeki diğer Anadolu kentlerinin farklılığı 1990'lardan sonra dış ticaretini, genel eğilimin üstünde artırdıkları görülmektedir. Bunun nedeni daha önce değinildiği gibi Özal'a birlikte dış ticareti ile temasları artışı ve siyasal ortamda ise Anadolu'nun merkez konumundaki ağırlığı artırtığı dünya ekonomisinden daha fazla pay almak için sürekli olan değişim ve dönüşümü sağlamasıdır. Bu anlamda Konya'da dış ticaretin ülke dış ticaretindeki payının artmasıyla birlikte dış ticaretindeki payının da değişiminden daha fazla artışı gözlemlenmektedir. Ancak 2005 yılı itibarı ile Türkiye'nin ihracatının %79'unu

İstanbul, İzmir ve Kocaeli ile birlikte ilk dört il gerçekleştirmektedir. Üstelik yalnızca 12 ilin ihracatı 500 milyon doların üstünde iken, yine yalnızca 11 ilin ülke ihracatındaki payı %1'in üstündedir. Bu anlamda 2005 yılında Konya ihracatı 500 milyon doların üstünde olan 12 il arasında değildir. Konya'nın 2000 yılındaki ihracattaki payı %0.31 iken bu oran, 2005'de %0.57'ye yükselmiştir. (Birekul, 2008:188).

Buna rağmen mevcut istatistiklerin Konya menseli firmaların yaptıkları ihracatı tam olarak yansıtmadığı söylenememektedir. Konya'da faaliyet gösteren firmaların ihracatları, ihracat çıkış onaylarını İstanbul, Mersin, İzmir gibi diğer başka illerdeki Odalara yaptırarak raporladıkları için, bu rakamların içerisinde yer almamaktadır. Yine aynı şekilde dünya pazarlarına ihracat yapan ulusal firmalara verilen ara malların satışları da bu rakamlarda görünmemektedir. Tüm bu faktörlerle birlikte Konya menseli olan bu firmaların ihracatları da göz önüne alındığında, Konya'nın ihracat potansiyelinin daha fazla olduğu göstermektedir. (Ocal, 2009:141).

Konya sanayisi ve dış ticareti son yıllarda sürekli gelişmeyle birlikte, Gaziantep, Denizli ve Kayseri gibi kendisine oranla çok avantajlı oldukları söylenemeyecek diğer Anadolu kentlerinden geride performans göstermesi, Konya'nın daha alınacak epey mesafesi olduğunu ve en önemlisi potansiyelinin tam olarak yansıtmadığını göstermektedir. 2007'de Denizli'nin Konya'dan üç katı büyük ihracata sahip olduğu ve 2 milyar dolarlık ihracat yapması bunun en güzel örneğidir. (Ocal, 2009:151).

Sektörel olarak bakıldığında ise Konya ihracatının en önemli ihracat kaleminin sanayi ürünleri olduğu ve sanayi ürünleri ihracatının yıllar geçtikçe arttığı görülmektedir. 2005 itibarı ile Konya'nın toplam 421.622.952 dolarlık ihracatının 285.096.310 dolarlık kısmını sanayi ürünleri oluştururken, 89.923.271 dolarlık kısmını tarım ve geriye kalan 46.603.371 dolarlık kısmını ise madencilik ürünleri oluşturmaktadır. (Birekul, 2008:7-8). Konya'nın en önemli ihracat pazarları Irak, Almanya, İtalya, Suudi Arabistan, İran, Ege Serbest Bölgesi, ABD, Libya, Mısır ve Avusturya'dır. (Birekul, 2008:51). - En önemli ihracat kalemlerine gelince tarımsal ürünler dışında, oto yedek parçaları, mermer, makine, plastik ve diğer sınıf ürünler oluşturmaktadır. Konya özellikle otomotiv sanayisinde motor supapları, pistonları ile gömlek, krank, dişli ve contada Türkiye'nin önemli illerindedir. Ayrıca Konya'nın önemli ürünleri ihracatının tek başına %60.34'ünü makine-ulaşım araçları alt sektörünün oluşturduğu görülmektedir. (Birekul, 2008:12, 19).

KTO 2008 Kasım ayı verilerine göre ihracatta önde gelen ülkelerin İran, Irak, Libya, Almanya, Gürcistan, Arabistan, Kıbrıs, Özbekistan, Rusya Federasyonu ve BAE olduğu görülmektedir. Kasım 2008 itibarı ile en fazla ihracat edilen ilk on ürün ise sırasıyla şu şekildedir: Kazanma makine aksamı, motorlu kara taşıt aksamı, süt ürünleri-yumurta-bal, alüminyum ve alüminyum eşya, değirmencilik, demir ve çelikten eşya, plastik ve mamulleri, muhtelif yağlı tohum ve meyveler, muhtelif kimyasal maddeler, kağıt ve karton ve mamul eşya. (KTO, 2009:38).

Ekonominin dışa açılış derecesinin artışı ile Türkiye'de ithalatın arttığı ve özellikle ekonomik istikrarın sağlandığı 2002'den sonra, ithalatın ihracattan daha fazla artması sonucu cari açığı da artırdığı görülmektedir. 2005 itibarı ile Türkiye ithalat yapılan 53 il bulunmaktadır ve ithalatta ilk üç sırayı yine İstanbul, Kocaeli ve İzmir almaktadır. İlk dört ilin ülke ithalatındaki payı 5.76 iken, 500 milyon dolar ve üstünde ithalat gerçekleştiren kent sayısı 16 ve ülke ithalatında %1'den fazla pay alan 10 kent vardır. 2005 itibarı ile Konya'nın toplam 426.414.912 milyon dolarlık ithalatının, 352.843.705 dolarlık kısmını sanayi ürünleri, 44.494.019 dolarlık kısmını tarım ürünleri ve 29.077.188 dolarlık kısmını ise madencilik ürünleri oluşturmaktadır. (Birekul, 2008:20). Konya'nın tarım ürünleri ithalatındaki dikkati çeken ürünler, hazır hayvan gıdaları, hububat ve kağıt hamurudur. Madencilik ürünlerinde ise mineral yağ ve yakıtlar, bakır ve alüminyumdur. Sanayi ürünleri ithalatında ise makine-ulaşım, demir çelik, kimyasallar, plastik ürünler, kauçuk ve kauçuk mamulleri, yün iplik ve dokuma ve optik cihazlardır. (Birekul, 2008:24-32). Konya ithalatındaki ilk on ülke, Ukrayna, Almanya, Çin, Rusya, İtalya, Tunus, Romanya, Tayvan, ABD ve Güney Kore'dir. (Birekul, 2008:36).

Konya Valiliği'nin Dış Ticaret Müstesarlığı'ndan aktarıldığı verilere göre, 2008'de 756.077.000 milyon dolar ithalat, 856.019.000 milyon dolar ihracat yapan Konya'nın toplam dış ticaret hacmi 1.612.097 milyar dolardır. (www.konya.gov.tr). KTO'na göre ise, 2008'de Konya'da ihracatın 1 milyar doları aşığı tahmin edilmektedir. Bu tahmin, Konyalı ihracatçıların ihracatlarını Konya dışındaki illerin gümrük müdürlüklerinden yaptıkları savına dayandırılmaktadır. (KTO, 2009: 38). Sonuç olarak; Konya ekonomisinin, daha ziyade devletin öncülüğünde bir kalkınma arayışının baskın olduğu 1923-50 arası dönemde tarım ve küçük ölçekli imalata dayanan bir ekonomik yapısı vardır. 1950'den 1980'ye kadar olan dönemde tarım ve sanayinin bir ivme kazanarak geliştiği

görülmektedir. Tarımda artan mekanizasyon ile üretim artarken, sanayide Seker, Çimento, Krom Magnezit ve Sevdişer Alüminyum gibi yatırımlarla sanayişmenin geliştiği görülmektedir. Özellikle 1970'lerde görülen çok ortaklı bazı girişimler de, özel girişimciliğin gelişimi açısından önemlidir. 1980'den sonra ekonomik kalkınma modeli olarak dışa açık bir modeli seçen Türkiye'de yapılan piyasa reformları sonrasında ekonomide rekabet anlayışı önem kazandı. Bu dönemde Konya'nın özellikle öteden beri üstün olduğu gıda sanayinden sonra 1990'larla birlikte otomotiv, makine ve ayakkabı sanayinde öne çıkması Konya'nın sadece tarıma dayalı bir ekonomi olarak değil sanayiye dayalı bir ekonomi olarak da öne çıktığının tescili oldu. Aynı zamanda dış ticaretini geliştiren Konya dış pazarlarla bütünleşerek ticari kazançlarını artırmaya başladı. Devletin sanayi yatırımlarından İstanbul ve Marmara ile İzmir gibi bazı illere oranla daha az yararlanması rağmen, Konya'nın özel girişim ve yatırımları sayesinde hatırı sayılır bir ekonomik gelişim göstermesinin en önemli nedeninin, dışa açık modelle beraber ekonomik özgürlük ortamının gelişmesi olduğu öne sürülebilir. Devletçi kalkınma modelinin verimsiz ve artan borç yükü yüzünden sürdürülemez olması da, özel girişime dayalı bir ekonomik modelin önünü açtığı gibi Anadolu'nun ekonomiyeye katkısını artırdı. Konya'da bu dalgayı katılan en önemli illerden olmayı başardı. Son yıllarda bu olgu "Anadolu Kaplanları" kavramı etrafında çokça analiz edilip tartışılmaya çalışılmıştır.

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Türkiye'de üç önemli sanayileşme dalgası yaşanmıştır. "1930'lardaki devletçilik döneminde sanayileşmenin önderliğini devlet işletmeleri ve bu işletmelerin yöneticileri" yaptıktan sonra ise bu önderlik II. Dünya Savaşı'ndan sonra yaşanan ithal ikamesi sürecinde sanayileşme sürecinde İstanbul holdinglerinin liderliğinde özel sektöre geçmiştir. 1980 sonrasında üçüncü sanayileşme dalgasında ise sanayileşme Anadolu'ya yayılmıştır. Anadolu tarım ve ticaret ağırlıklı bir ekonomik yapıdan sanayi kapitalizmine geçiş sürecini yaşamaya başlamıştır. AKP iktidarından sonra bu süreç hızlandığı gibi AKP iktidarında geleneksel olarak sürekli desteklenen İstanbul sermayesi sübvansiyonlardan ve ithal mallarına karşı koruma avantajından eskisi kadar yararlanamaz hale geldi. Devletin borç yükü ve AB politikaları ile zaten eski politikaları sürdürme imkanı da kalmamıştır. Üstelik AKP Anadolu'daki yeni sanayicilere eldeki imkanlar dâhilinde eski desteklere erişimi kolaylaştırdığı gibi başka destekler sağlamayı da

ihmal etmedi. (Pamuk, 2008: 279-281).

Özellikle, Konya ve Kayseri gibi bazı Anadolu şehirlerindeki ekonomik kalkınmanın temellerinde yatan faktörlerin neler olduğu konusu 1990'lardan bu yana tartışılmaktadır. Kösebalan (2007), coğrafi olarak Türkiye'nin merkezinde yer alan Konya ve Kayseri'deki ekonomik kalkınmaya tam anlamıyla anlamakta, modernizasyon paradigması ve onun günümüzdeki uzantısı olan merkezi teşkil eden kurum ve aktörlerin başarısını kaldırdığı çünkü bu modernist yaklaşımların Türkiye'deki kapsamlı politik ve ekonomik dönüşümün dinamiklerini doğru değerlendiremediklerini öne sürmektedir. Ona göre, Konya ve Kayseri gibi şehirlerdeki kapsamlı sosyal, ekonomik ve politik dönüşüm, demokratikleşme ve küreselleşme gibi içsel ve dışsal faktörlerin etkin olduğu bir süreçte yaşanmıştır. Kösebalan, bu dönüşümün diğer önemli bir özelliğinin de, modernistlerin öne sürdüğü gibi gelenekten moderniteye doğru bir geçiş şeklinde olmamakla birlikte her ikisinin birleşimi şeklinde gerçekleştiğini öne sürmektedir. (Kösebalan, 2007:229).

1980'lerden sonra Özal'la başlayan liberalizasyon politikaları, 1990'ların küreselleşme süreci ile birlikte sosyo-ekonomik ve politik dönüşümü hızlandırdı. Uluslararası ticaretle İstanbul'daki iş dünyasından daha fazla ilgili olan Anadolu merkezli yeni bir işletmelerin geliştiği görüldü. Bu işletmelerin iş adamları, modernistlerin öngördüğü gibi "Mekke" ile "makineleşme" arasında bir seçim yapmak zorunda olmayan aksine ekonomik kalkınma ile dinin çatışmadığına inanan iş adamlarıdır. (Kösebalan, 2007:232) Konya ve Kayseri gibi kentler yaşanan bu dönüşümün sonucunda, coğrafi olarak çok elverişli olmayan ve Ankara tarafından ihmal edilmelerine rağmen önemli bir üretim ve ihracat potansiyeline sahip merkezler olarak öne çıktılar. "Anadolu Kaplanları" diye bilinen Konya ve Kayseri'nin basını çektiği Anadolu şehirlerindeki bu ekonomik kalkınma, 1980'lerdeki Doğu ve Güneydoğu Asya ülkelerindeki ekonomik kalkınmaya nazire yapılarak bu şekilde adlandırılmış da, Doğu ve Güneydoğu Asya'daki ekonomik kalkınma esasen soğuk savaş koşullarında ABD ve Japon dış yatırımları ile tetiklendiği halde, Anadolu kentlerindeki kalkınma bu anlamda Batı'nın desteklediği bir kalkınma değildir. Aksine, Anadolu merkezli bu işletmeler, İslamcı veya "yeşil sermaye" diye değerlendirilecek kuşku ile izlendi. 28 Şubat 1997 müdahalesi ile bu işletmelerin boykot edilmesi gündeme geldi. (Kösebalan, 2007:232-233)

Konya'nın diğer Anadolu Kaplanları'ndan en önemli farklılığı geliştirdiği,

Avrupa'daki pek çok Türk işçinin küçük sermaye yatırımlarına dayanan bu sanayileşme modeline ev sahipliği etmesidir. Daha sonra sermayeler, büyük kısmı karlı olmayan yatırımlara çarçur edilmiş de, kısmen Kombassa ve İttifak Holding gibi başarılı çok ortaklı işletmeler modelin aslında uygulanabilmesinin verilen en iyi örnekler olma başardılar. Çok ortaklı holdinglerin 28 Şubat'taki müdahaleden sonra marifet kaldıkları baskılar ve bu holdinglerin problemleri bir araya gelince hissedilen kâr paylarını ödeyemediklerinden, bir kısmı battı. Profesyonelleşme olmadıktan kişisel yönetim stili ile yönetilmenin sıkıntılarına yaşadıkları (Kösebalan, 2007:234)

Cumhuriyetin kuruluşundan itibaren yana devlet elitlerinin desteğine sahip "İstanbul sermayesi" ile "Anadolu sermayesi" arasında pek çok cepheye bölünmüş mücadele yürütülmektedir. 1980'e kadar İstanbul sermayesi devlet desteğiyle büyüdüyü ve geliştiiği gibi, yatırım indirimleri, ithalat-ihracat izinleri, vergi bağışıklıkları gibi alanlarda Anadolu sermayesinin aleyhine, kendilerine kanuni düzenlemeleri geçirebilmekte idi. Serbest piyasa reformlarından sonra ağırlığı artmaya başlayan Anadolu sermayesi özellikle dış ticaret yapma öğrendikten ve eskiye oranla daha profesyonel anlamda yönetilmeye başlandıktan sonra, İstanbul sermayesi karşısındaki tek avantajının, serbest piyasa koşullarındaki rekabetçi güç olduğunun farkındadır (Demir, Acar, Toprak, 2004:176).

Ekonomik rekabet ve girişim özgürlüğündeki gelişim, Konya ekonomisindeki aktörlerinin dış dünya temaslarını artırdığı gibi önceliklerini stratejilerini değiştirip daha esnek, proaktif tutumlar almak durumuna birkalmaktadır. Bu yüzden Konya'nın sanayi ve tarımda mukayeseli olarak üstün olduğu alanların tespit edilip rekabetsel avantajlarından yararlanarak daha değerli yüksek bir üretim ve dolayısıyla daha yüksek bir gelir yapısına ulaşabileceği stratejilerin geliştirilmesi üniversitelerin, odaların ve diğer sivil toplum kuruluşlarının işbirliğini sağlayacak platformların çalışmalarını ve bağlantılarına ihtiyaç vardır. KCP, Ankara-Konya Hızlı Tren Projesi ile birlikte devreye girince Konya'nın tarım sanayisi daha fazla girişimcilikle dolu, sürdürülebilir bir rekabetçilik edinecektir.

Kaynak: KTO-Konya KitabıXII

Doç. Dr. A. Buluş; Cumhuriyetten Sonra Konya Ekonomisi-Özel Girişim Ağırlıklı Kalkınmanın Tarihsel Temelleri; KTO Yayıncılık; Konya Kitabı XII

KONYA TİCARET ODASI

Aidat
borçlularının

gecikme
zamları

siliniyor !

AYRINTILILAR için www.kto.org.tr adresinden bilgi alınabilir.

Card Finans, Bonus, Axess, Maximum kredi kartlarına 12 aya kadar taksit imkanı

maximum

+bonus

Reel Döviz Kuru ve Dış Ticaret

ekonomik araştırma
forumu
EAF

Dr. Sumru ÖZ

Küresel krizin etkilerinin ortadan kalkmasıyla birlikte kriz öncesinde olduğu gibi bugün de Türkiye'nin en önemli ekonomik sorununun cari işlemler açığı olduğu dile getirilmeye başlandı. Cari işlemler açığı temelde dış ticaret açığından kaynaklandığı için reel döviz kuru ile dış ticaret açığı ilişkisi yeniden sorgulanıyor.

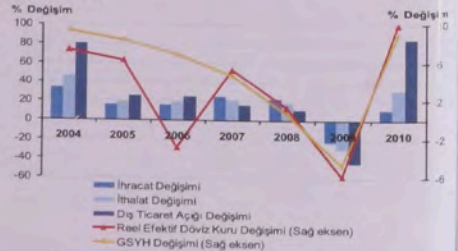
Türkiye'de reel döviz kurunun dış ticaret dengesi üzerindeki en önemli etken olduğu yolunda yaygın bir kanı var. Reel döviz kurunun arttığı, bir başka deyişle ulusal para biriminin değer kazandığı dönemlerde bir yandan rekabet gücü kaybı nedeniyle ihracatın düşmesi, diğer yandan yerli yerine ithal malların tercih edilmesi nedeniyle ithalatın artması yoluyla dış ticaret açığının büyüyeceği kabul ediliyor. Kısaca, reel döviz kuru ile ithalat arasında pozitif, ihracat arasında ise negatif bir ilişki olduğu varsayılıyor.

Oysa 2004-2010 döneminde Türkiye'nin ihracat, ithalat, dış ticaret açığı, reel döviz kuru ve GSYİH' sindeki değişimi yüzde olarak veren Şekil 1, bunlar arasındaki ilişkinin düştüğü kadar kesin olmadığını gösteriyor. Türkiye'de reel döviz kurunun arttığı yani TL'nin reel olarak değerlendirildiği 2004, 2005, 2007 ve 2010 yıllarında beklenenin aksine ihracat artışı yaşanıyor. TL'nin değer kaybettiği 2006 yılında yine genel kanının aksine ithalat da dış ticaret açığı da artarken küresel krizin etkisi altında geçen 2009 yılında hem ithalat hem de ihracat azalıyor.

Genel kanı ve veriler arasındaki bu uyumsuzluk, Türkiye'de reel döviz kuru ile dış ticaret dengesi ve bunun bileşenleri arasındaki ilişki üzerine birçok akademik araştırmayı tetiklemiş görünüyor. Gerçekten de dünyada son zamanlarda ulusal para

birimini aşırı düşük değerli tutarak küresel dengesizliklere yol açmakla suçlanan Çin bağlamında birkaç araştırmannın yapıldığı reel kur ve dış ticaret arasındaki ilişki, Türkiye'de dalgalı döviz kuru rejiminin uygulanmaya başlandığı 2001 krizinin hemen ardından birçok çalışmaya konu oldu. Önceleri kriz nedeniyle TL'nin değerinde yaşanan düşüşün dış ticarete etkileri üzerine yoğunlaşan araştırmalar, 2003 sonrasında ise reel döviz kurundaki değerlenmenin sonuçlarına odaklandı.

Şekil 1. 2004-2010 Döneminde Türkiye'nin İhracat, İthalat, Dış Ticaret Açığı, Reel Döviz Kuru ve GSYİH' in Değişimi (%)

Kaynak: TÜİK, TCMB (*)2010 (Ocak-Eylül)

Bunlardan ilki olan "Dış Ticaret Dengesinin Dinamikleri: Türkiye'nin J-Eğrisi" adlı çalışma, reel döviz kurunda yaşanan üstün başlangıçta dış ticaret açığını artıracağı ancak zamanla bu engenin düzleşeceğini belirten J-eğrisi hipotezinin Türkiye için geçerliliğini sorguluyor (1). Sonuçlar 1987-2000 arasındaki Türkiye verilerinin reel döviz kuru şoklarının uzun dönemde dış ticaret dengesini düzeltmekle birlikte kısa vadede J-eğrisi hipotezini desteklediklerini gösteriyor. Bu çalışmaya göre TL'nin eğrisi düştüren bir şokun ardından önce dış ticaret dengesinin düzeldiği, daha sonra bozulduğu, son olarak tekrar düzeldiği S-kinde bir etki ortaya çıkıyor ve bu etki beş yıl sonra tamamen iyiholuyor.

Çalışmanın 1987-2000 dönemini kapsadığını ve bu dönemde TL'nin değerini düşüren döviz kuru şoklarına ekonomik krizlerin likliğini götürecek önüne alıncı şokun hemen ardından dış ticaret dengesinin düzleşmesi TL'nin değer kaybının ve GSYH düşüşünün mal talebini azaltmasına bağlı gibi görünüyor. İkinci aşamada GSYH'nin hızlı toparlanması ve erlenmiş talebin devreye girmesiyle arızat ihalat, dış ticaret dengesini tekrar bozuyor. 2004-10 döneminde Türkiye'nin ihracat, ithalat, dış ticaret açığı, reel döviz kuru ve GSYH değişimini veren Şekil 1'e göre, reel döviz kurunun değer kaybına GSYH düşüşünün eşlik etmediği 2006 yılında dış ticaret açığının büyüme önce artıyor, 2007'den itibaren azalıyor. TL'nin değerini düşüren bir şoka ekonomik zincir eşlik edip etmemesine bağlı olarak ortaya çıkan bu iki farklı nüç, dış ticaret açığının reel döviz kurundan çok ekonomik yüme tarafından belirlendiğini gösteriyor diyebiliriz.

2000 yılı öncesine ilişkin bir diğer çalışma, dış ticaret dengesinin iyileştirilmesi amacıyla düşük değerli kur politikası denen dönerlerde, ihracatçı sektörlerin sağladıkları fiyat artışının bir kısmını ya da tamamını dış piyasalara yansıtmak rında kaldıklarını gösteriyor (2). Bu tür bir politika, aynı anda ithalata azaltmaktan çok yurtdışı fiyat düzeyinin masına yol açtığı için, dış denge üzerinde sağlaması amaçlanan imlu etki zayıflıyor ve yansımaya konusundaki kayıplar oranında tür bir kur politikası etkisiz hale geliyor. Bu çalışmanın reel vız kuru, ihracat ve ithalat arasındaki nedensellik ilişkisini kin bulguları Şekil 2'de veriliyor. Buna göre, reel döviz kuru ile lalat arasında karşılıklı bir etkileşim görüldüğü ihracattan reel vız kuruna doğru tek yönlü bir etki var. Ayrıca ithalat, ihracat rinde de etkili bulunuyor ki ithalattan ağırlıklı olarak ara llardan oluştuğu Türkiye için bu beklenen bir durum.

Şekil 2'de verilen nedensellik ilişkisi Merkez Bankası ıştırma ve Para Politikası Genel Müdürlüğü bünyesinde

Şekil 2. Reel Döviz Kuru, İhracat ve İthalat arasında Nedensellik İlişkisi

Kaynak: Zengin (2001)

lan "Türkiye Ekonomisi için İhracat Arzu ve İthalat Talebi elleri" başlıklı çalışmada tebliğinin sonuçları ile de uyumlu. Bu maya göre Türkiye'nin ihracat arzu birim emek maliyeti, at fiyatları ve milli gelir tarafından belirlenirken ithalat talei döviz kuru ve milli gelirden etkileniyor (3). Sonuç olarak, reel vız kurunun dış ticaret dengesi üzerindeki etkisi ithalat inden gerçekleşiyor.

2000 sonrası verileri de içeren "İhracat, İthalat ve Reel Döviz İlişkisi: Türkiye için bir VAR Modeli" adlı çalışmada reel döviz ile dış ticaret arasındaki nedensellik ilişkisinin dalgalı kur

rejimine geçilmesi sonrasında değişmediğini gösteriyor. 1990:1-2004:6 dönemi için aylık veriler kullanılarak yapılan bu araştırma ithalat ve ihracat arasında karşılıklı bir nedensellik ilişkisi olduğu, ancak reel kurdaki herhangi bir değişimin dış ticaret dengesi üzerinde anlamlı bir etki yapmadığı sonucuna varıyor (4). 1990-2006 arası verileri kapsayan bir başka araştırmada da ihracat ve ithalattan reel döviz kuruna doğru tek yönlü bir nedensellik ilişkisi olduğu sonucuna varıyor (5).

Yukarıda birkaç örneği sıralanan çalışmalar arasında reel döviz kurunun toplam ithalat etkilediğine dair bulgulara ulaşılabilir olmakla birlikte toplam ihracat üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisini bulan araştırmaya olmaması üzerine reel döviz kuru değişimlerinin farklı mal gruplarının ihracatı üzerinde etkili olup olmadığı belirlenmeye çalışıldı. "Reel Döviz Kuru ve Dış Ticaret Dengesi İlişkisi" başlıklı çalışma toplam dış ticaret dengesi yerine tüketim malları, ara malları ve sermaye mallarının dış ticaret dengesi ile reel döviz kuru arasındaki ilişkiyi inceliyor. 2001 yılında kur rejiminin değişmesine bağlı olarak yapılan yapısal kırılma dikkate alınmazsa TL'deki reel değerlenmenin tüketim ve sermaye mallarının dış ticaret dengesini olumsuz etkilediği sonucuna varılıyor. Aynı zamanda, sermaye malları ticareti açığındaki artışın, TL'de reel değer kaybına yol açtığı bulunuyor. Bu bulgu, toplam dış ticaret açığındaki artışın TL'de reel değer kaybına yol açıyor olması ile de destekleniyor (6). Ayrıca önceki çalışmalarda olduğu gibi yurtdışı gelir düzeyinin yükselmesinin toplam ithalat, TL'nin reel değerlenmesinin ise ithalat kalemlerinin tamamını artırdığı bulunuyor.

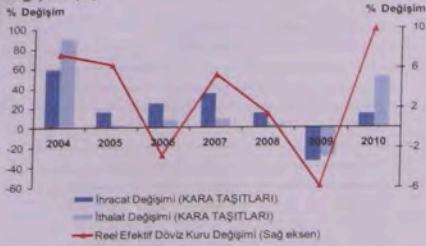
2001 yılında yaşanan yapısal kırılmanın dikkate alınması durumunda ise bu çalışmada tek bir nedensellik ilişkisi tespit edilebiliyor. Sermaye malları dış ticaretindeki açık büyüdükçe TL reel olarak değer kaybediyor. Bu araştırmaya göre reel döviz kuru ile dış ticaret dengesi ilişkisinin merkezinde sermaye malları dış ticaretindeki hareketlerin olması TL'nin reel değer kaybına uğraması yoluyla dış ticaret dengesini olumlu yönde etkilemeye çalışmanın maliyetinin yüksek olduğunu gösteriyor. Çünkü sermaye malları dış ticaretindeki açığın azalması ekonomik büyümenin de azalması anlamına geliyor.

Geniş ekonomik grupların sınıflanmasına göre, dış ticaret dengesi ile reel döviz kuru arasındaki ilişkiyi inceleyen bir önceki çalışmamızda ekonomik faaliyetlere göre ihracat kalemleri ile reel döviz kuru değişimi arasındaki ilişkiyi odaklanan çalışmalar da var. Ancak tarım ve ormancılık, madencilik ve tasovakçılık ile imalat sanayi ürünleri olarak sınıflanan bu üç ana sektörün fiyatları ile reel döviz kuru arasında da uzun dönemli bir etkileşim bulunamıyor (7). Böylece dış ticaret dengesini düzenlemek amacıyla döviz kurunun kullanımının uzun dönemde işe yaramayacağı sonucuna varılıyor.

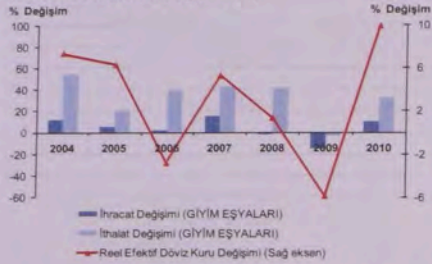
Görüldüğü gibi Türkiye üzerine yapılan araştırmalar, reel döviz kuru değişimlerinin dış ticaret açığı üzerinde etkili olabileceği ancak bu etkinin ithalat üzerinden gerçekleştiği ve reel döviz kuru değişimlerinden ihracata doğru bir nedensellik ilişkisinin saptanamadığı sonucuna varıyor. Son olarak Uluslararası Standart Ticaret Sınıflamasına (USTS) göre daha detaylı kalemlerin dış ticaret üzerinde döviz kuru değişimlerinin etkili olup olmadığını araştırabiliriz. Böylece, toplama ya da geniş sınıflamalar temel alınarak yapılan çalışmalarda görülmeyen etkileşimlerin alt kalemler bazında var olup olmadığı ortaya çıkarılabilir. Şekil 3-8, 2-Haneli Uluslararası Standart Ticaret Sınıflamasına (USTS) göre Türkiye'nin 2010 yılında ihracatı 5 milyar doları aşan mal grupları için ihracat ve ithalat değişimlerini, reel döviz kurundaki değişim ile birlikte veriyor. Bu mal grupları (ve bunların sırasıyla 2010 yılı ihracat ve ithalatları):

- KARA TAŞITLARI (13.5 - 13.1 milyar dolar)
- GİYİM EŞYALARI VE BUNLARIN AKSESUARLARI (12.8 - 2.8 milyar dolar)
- DEMİR VE ÇELİK (10.2 - 9.7 milyar dolar)
- TEKSTİL İPLİKLERİ, KUMAŞLAR VB. EŞYALAR (9.0 - 6.7 milyar dolar)
- ELEKTRİK MAKİNE VB. İLE AKSAM VE PARÇALARI (7.3 - 8.4 milyar dolar)

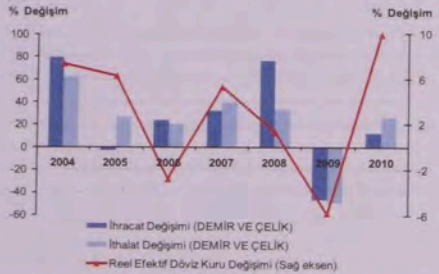
ANALİZ Şekil 3. 2004-2010 Döneminde Türkiye'nin KARA TAŞITLARI İhracat ve İthalatı ile Reel Döviz Kuru Değişimi (%)

Şekil 4. 2004-2010 Döneminde Türkiye'nin GİYİM EŞYALARI VE BUNLARIN AKSESUARLARI İhracat ve İthalatı ile Reel Döviz Kuru Değişimi (%)

Şekil 5. 2004-2010 Döneminde Türkiye'nin DEMİR VE ÇELİK İhracat ve İthalatı ile Reel Döviz Kuru Değişimi (%)

Şekil 6. 2004-2010 Döneminde TEKSTİL İPLİKLERİ, KUMAŞLAR VB. EŞYALAR İhracat ve İthalatı ile Reel Döviz Kuru Değişimi (%)

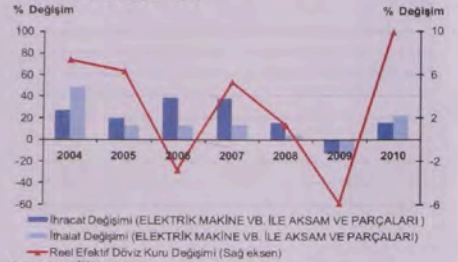
Kaynak: TÜİK, TCMB

• MEYVE VE SEBZELER (6,2 - 0,8 milyar dolar)

Şekil 3-8'i kısaca değerlendirecek olursak, reel döviz kurunun belli mal gruplarının ihracatı üzerinde de belirgin bir etkisinin olmadığını söyleyebiliriz. Örneğin, incelenen dönemde reel döviz kuru 2006 ve 2009 yıllarında düşerken KARA TAŞITLARI ve GIYİM EŞYALARI ile TEKSTİL ihracatı ise en çok 2004 ve

2007 yıllarında; DEMİR VE ÇELİK ihracatı ise en çok 2004 ve 2008 yıllarında artıyor. Bu da bir mal grubunun ihracat artışında reel döviz kuru değişimlerinden başka etkenlerin rol oynadığını gösteriyor. Örneğin, ELEKTRİK MAKİNE VB. İLE AKSAM VE PARÇALARI ihracatının 2003-2006 arasındaki hızlı büyüme döneminin ardından 2006 ve 2007'de artmasını teknolojik gelişmişlik düzeyi ile ilişkilendirmek mümkün. Ayrıca sadece fiyat rekabeti ile ihracatların artırılacağı kabul edilen MEYVE VE SEBZE, GIYİM EŞYALARI İLE TEKSTİL gibi düşük teknoloji mal grupları için bile ihracat artış hızı ile reel döviz kuru arasında beklenen negatif ilişkinin olmaması, örneğin yeni pazarlara erişim olanakları gibi başka etkenlerin ihracat üzerinde belirleyici olabileceğini düşündürüyor.

Şekil 7. 2004-2010 Döneminde ELEKTRİK MAKİNE VB. İLE AKSAM VE PARÇALARI İhracat ve İthalatı ile Reel Döviz Kuru Değişimi (%)

Kaynak: TÜİK, TCMB

Şekil 8. 2004-2010 Döneminde MEYVE VE SEBZELER İhracat ve İthalatı ile Reel Döviz Kuru Değişimi (%)

Kaynak: TÜİK, TCMB

Şekil 3-8, alt kalemler bazında da ithalat artışlarının reel döviz kuru değişimlerinden çok yurtdışı talepten etkilendiğini gösteriyor. KARA TAŞITLARI ithalatı ertelenmiş talebin devreye girdiği 2004 ve 2010 yıllarında olduğu gibi ekonomik krizlerin hemen sonrasında artıyor. ELEKTRİK MAKİNE VB. İLE AKSAM VE PARÇALARI ithalatı ise yatırım talebinin de arttığı aynı yıllarda yüksek artış kaydediyor.

Gerek bu sonuçlar gerekse yukarıda sözü edilen akademik araştırmalar, reel döviz kurunun dış ticaret dengesinde sağlam amaçla etkin bir şekilde kullanılamayacağını gösteriyor. Ayrıca, ithalattan ihracata yönelik kuvvetli nedensellik ilişkisi nedeniyle - en azından Türkiye örneğinde-ithalat kısıtlamalarının ihracatı da olumsuz yönde etkileyeceği söylenebilir. Dış ticaret açığını ithalatı

İhracatı artırmak için ihracat arzını artırmanın tek başına yeterli olmayacağı, ihracat talebinin de artması gerektiği çok açık. İhracat talebi ise ancak yeni pazarlar bulunması ve/veya dış ticaret ortaklarının milli gelirinin artması ile mümkün. Türkiye'nin dış ticaret ortaklarının milli gelir artışları üzerinde etkili olamayacağı çok açık, ancak dış ticaret ortakları arasında hızlı büyüyen ülkelerin payını genişleterek daha yüksek bir ihracat arzı sağlanabilir. Daha açık bir ifadeyle Türkiye'de politika yapımcılar yeni pazarlar bulunması konusunda Ortadoğu ve Kuzey Afrika'daki ülkelerle yitmemeli, dünyanın en hızlı büyüyen ülkelerine yönelik ihracatı artırmada ihracatçılara destek olmalı. Özellikle 2011 ve 2012 yıllarında yüksek büyüme oranı yakalaması beklenen ülkeler arasında yer alan BRIC (Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin) yanında Endonezya, Vietnam ve Tayland başta olmak üzere Uzakdoğu ülkeleri ile Arjantin, Şili ve Peru gibi Güney Amerika ülkeleriyle ikili ilişkileri geliştirmek yoluyla ihracatçı sektörlerin öntü açılabilir.

düşürerek azaltmaya çalışmanın yalnızca ihracata değil ekonomik büyümeye de zarar verdiğini geç önüne alınca açığı azaltmanın yolunun ihracatı artırmaktan geçtiği çok açık. Türkiye üzerine yapılan akademik çalışmalar ise ihracat arzının reel döviz kuru tarafından değil birim emek maliyeti, ihracat fiyatları ve üretim kapasitesindeki artışın temsil eden milli gelir artışı tarafından belirlendiğini gösteriyor.

Türkiye'nin ihracat fiyatlarını belirleyebilecek büyüklükte bir ekonomi olmaması nedeniyle ihracat arzını artırmak için geriye birim emek maliyetini düşürmek ve üretim kapasitesini artırmak kalıyor. İlkine ilişkin olarak, OECD'ye göre 2009'da sosyal güvenlik priminde işveren payının düşürülmesi sayesinde Türkiye'de istihdam üzerindeki vergi yükü 2,3 puan azaldı. Ancak bu oranın hala üye ülkeler içinde en yükseklerden biri olması ücretleri düşürmeden bu alanda iyileştirmeler yapılabileceğini gösteriyor. Küresel krizden ardından bozulan bütçe dengeleri üzerindeki baskın sürmekte olduğu birçok OECD ülkesinden farklı olarak Türkiye'de istihdam üzerindeki vergi yükünü daha da azaltmak mümkün görünmüyor. Bundan başka emek verimliliğini artıracak bütün önlemlerin (3) Türkiye'nin ihracata rekabet gücünü, dolayısıyla ihracatını artıracacağı söylenebilir.

İhracat arzını artırmanın bir diğer yolu da üretim kapasitesini artırmaktan geçiyor. Bunun için de yatırım ortamının iyileştirilmesi gerekiyor. Üretim kapasitesini artırmak yalnızca ihracat potansiyelini artırmakla kalmaz aynı zamanda ithalat talebini düşürerek de dış ticaret açığını azaltmasına katkıda bulunur. "Türkiye'nin Dış Ticaret Açığı: Boyutu, Tapısı ve Nedenleri" adlı çalışma, örneğin enerji dışı aramalı ithalatının önemli bir bölümünü oluşturan kimya sektöründe ithalattaki hızlı artışın başlıca nedeninin yurtiçi üretiminin yetersizliği olduğunu gösteriyor (8).

KAYNAKLAR

- (1) Akbostancı, E. (2002) "Dynamics of the Trade Balance: The Turkish J-Curve", ERC Working Papers in Economics 01-05
- (2) Zengin, A. (2001) "Döviz Kuru Hareketleri ve Sektörel Dış Ticaret Fiyatları: Yansımaları Üzerine VAR Analizi", Dış Ticaret Dergisi, Sayı 21
- (3) Aydın, M. F., U. Çıplak ve M. E. Yücel (2004) "Export Supply and Import Demand Models for the Turkish Economy", CBRT Research Department Working Paper No: 04/09
- (4) Ö. Yılmaz ve V. Kaya (2007) "İhracat, İthalat ve Reel Döviz Kuru İlişkisi: Türkiye için bir VAR modeli", İktisat İşletme ve Finans, 2007 V.22
- (5) Gül E. ve A. Ekinci (2006) "Türkiye'de Reel Döviz Kuru ile İhracat ve İthalat Arasındaki Nedensellik İlişkisi: 1990 - 2006", Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı:16
- (6) Yamak R. ve A. Korkmaz (2005) "Reel Döviz Kuru ve Dış Ticaret Dengesi İlişkisi", İÜ İktisat Fakültesi, Ekonometri ve İstatistik Dergisi, Sayı: 2
- (7) Çekerek, K. ve H. Gürbüz (2003) "Reel Döviz Kuru Değişimleri ile Sektörel Dış Ticaret Fiyatları Arasındaki Uzun Dönem İlişkisi", ODTÜ Ekonomi Kongresi, 6-9 Eylül 2003, Ankara.
- (8) Öz, S. (2007), "Türkiye'nin Dış Ticaret Açığı: Boyutu, Tapısı ve Nedenleri", REF 07/2007,
- (9) http://ref.advancity.net/tr/dokumanlar/Dis_ticaret_açığı_takla_makale.pdf

KTO Başkanı Öztürk

Dünya Gazetesi'ne 12 Haziran seçiminin ardından gündeme gelmesini bekledikleri konuları değerlendirdi

Gündem ekonomi olmalı

Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Selçuk Öztürk Dünya Gazetesi'ne verdiği özel röportajda gündemi değerlendirdi. 12 Haziran seçimlerinin ardından gündemin ana maddesinin ekonomi olması gerektiğini savunan Başkan Öztürk, toplumsal uzlaşma ortamı içerisinde oluşturulacak anayasa değişikliğini destekleyeceklerini söyledi.

- İlinizin en önemli üç sorununu sıralar mısınız?

Konya'nın sorunlarını birkaç ana başlık altında toplayabiliriz. Konya'nın, sanayi yapısı, üretimdeki çeşitliliği, coğrafi konumu, dikkate alındığında öncelikle ulaşım altyapı sorununun çözülmesi gerekir. Konya-Ankara arası hızlı tren seferlerinin tamamlanmış olması ilimiz açısından son derece önemlidir. Şimdi yapılması gereken demiryolunun Mersin'e ulaşmasıdır. Demiryolu ağıyla Mersin Limanı'na ulaşan bir Konya'nın ekonomik alanda önemli kazanımlar elde edeceğini düşünüyoruz. Yine Konya'nın İstanbul dışında diğer önemli şehirlere direk uçuların sağlanması, yurt dışı uçularının gerçekleştirilmesi şehrimizin turizmine olduğu kadar, sanayisine de büyük katkılar sağlayacaktır.

Bir diğer önemli sorunlardan bir tanesi de yetişmiş eleman sorunudur. Ülkemizde gençlerimizin en önemli sorunlarının başında işsizlik gelirken, iş adamlarımız yetişmiş eleman bulamamaktadır. Temeli eğitim sistemimize dayanan bu çarpıklığın bir an önce giderilmesi gerekir. Nitelikli eleman açığının giderilmesi için, ihtiyaca göre istihdam projeleri hayata geçirilmelidir. Bugünden yapılacak bir planlama çalışmasıyla, kısa orta ve uzun vadede, hangi sektörlerde, hangi alanlarda nitelikli elemana ihtiyaç duyulacağı öngörülme çalışmalıdır. Nitelikli elemanla birlikte üretimde kalite artacak, bugünkünden daha ileri teknolojinin kullanılmasının yolu açılacak, teknoloji transferleriyle şirketlerimiz daha karlı hale gelecektir. Bugün ülke olarak üniversite mezunu gençlerimizin oranı artmış görünse de, bu gençleri ekonomiyeye kazandıramadığımız, onların enerjilerini üretime dönüştüremediğimiz müddetçe asıl amacımıza ulaşmış olmayacağız.

Bize göre Konya iş alanının çözüm bekleyen sorunlarından biri de, Finans sorudur. Uzun yıllar tarım şehri olarak bilinen Konya'mız, sanayi şehri olma yolunda önemli mesafeler kat etmiştir. Bugün artık adından sanayi şehri olarak da söz ettiren Konya'mızın geldiği noktayı yeterli görmüyoruz. Daha fazla üreten, daha fazla istihdam alanları oluşturan, daha fazla ihracat yapan bir Konya hedefini gerçekleştirmek için Finans sorununun çözülmesi gerekiyor. Konya'nın küresel sermayeden hak ettiği payı almadığını görüyoruz. Yabancı yatırımcıların Konya'ya gelmesi gerekiyor. Kendi öz sermayesiyle önemli sıçramaları başaran Konya, yabancı yatırımcılar sayesinde çok daha da yükseltecektir. Bölgesel menkul

kaymetler borsasının kurulması halinde de sermaye girişlerinde önemli artış olacaktır.

- Yeni oluşacak Meclis'te ilinizin milletvekillerinden ne bekliyorsunuz?

Öncelikle, yeni dönemin şehrimize, ülkemize hayırlı olmasını diliyoruz. Öncelikle milletvekillerimizin ajandasındaki birinci gündem maddelerinin hep ekonomi olmasını istiyoruz. Hepinizin bildiği gibi, ülkemiz 2023 vizyonunu ortaya koydu. Bu vizyonda ortaya konulan ekonomik hedefler, iş alanının temsilcileri olan bizleri son derece heyecanlandırmaktadır. 2023'te kişi başı milli gelirden 25 bin dolara ulaşmış bir Türkiye, ihracatta 500 milyar doları yakalayan bir Türkiye, aynı zamanda bugün yaşadığımız pek çok sosyal sorunu da beraberinde aşmış olacak. Ancak 2023 vizyonunu ortaya koyarken bugünden bir takım yapısal değişimleri gerçekleştirecek adımlar atmalıyız. 2011 Türkiye'sinde İstanbul'un, ekonomik göstergelerin yüzde 50'sini tek başına karşıladığını görüyoruz. Ülkemizin 2023 için ortaya koyduğu hedefte en az 2 trilyon dolarlık bir ekonomik büyüklük olacak. Bugünkü yapıyla devam edilirse bu İstanbul'un tek başına en az 1 trilyon dolarlık bir ekonomik büyüklüğe ulaşması demektir ki; İstanbul bu kapasiteyi sağlıklı olarak karşılayamaz. Karşılama beklemek gerçekçi de olmaz. Gelişimin sağlıklı ilerlemesi için yeni sanayi bölgeleri oluşturulması gerekir. Yeni ekonomik merkezleri hayata geçirmemiz gerekir. Bunun da en önemli adreslerinden biri Konya olacaktır. Türkiye'de kişi başına düşen ihracat bin 500 dolardır. Konya'da ise bu rakam 750 dolar seviyesindedir. Bu rakam Konya'nın ekonomik potansiyelini göz önünde bulundurduğumuzda yetersizdir. Konya'yı merkez noktalardan biri haline getirdiğimiz takdirde bu makasın daralacağını ve ekonomideki coğrafi dağılımının dengeleme sürecine gireceğini düşünüyoruz. Bu gerekliliğin gözden kaçırılmaması arzu ediyoruz. 2023 vizyonunda Konya'nın Merkez Şehir olması için şehrimizi Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında temsil edecek milletvekillerimizin çalışmalar yapmalarını bekliyoruz. Bu konuda Konya Ticaret Odası olarak bizimde üzerimize düşen görevi yerine getireceğimizin bilinmesini istiyoruz.

- Seçimden sonra ilk gündem maddesi ne olmalı?

Türkiye, kalkınma hedefine ulaşabilmesi için her zaman olduğu gibi

12 Haziran'dan sonra da birinci gündem maddesinin ekonomi olması gerekir. Ekonomik hedeflere ulaşmada ise istikrar çok önemlidir. Ekonominin önünü açacak istikrar ortamını sağlamanın ve sürdürmenin yolları aranmalıdır. Birinci gündem maddesi ekonomi olan bir Türkiye, aynı zamanda pek çok sosyal sorunu da beraberinde aşmış olacaktır. Terörün olmadığı, insanların evine çıkarak ekme parasını götürdüğü bir Türkiye ümit ediyoruz. Bunu başarmamız yolu da öncelikle ekonomiye vermektir geçiyor.

- Size göre Anayasa değişikliği bir zorunluluk mu? Yeni Anayasa Meclis'in en öncelikli konusu olarak ele alınmalı mı?

Günümüzde artık 1982 Anayasası'nın değişmesi beklentilerin ötesinde zorunluluk haline almıştır. 12 Haziran seçimleri sonrası beklentimiz, ülkemizde toplumsal uzlaşma ortamının oluşmasıdır. İş dünyası olarak sivil toplum kuruluşlarının içinde yer aldığımız, siyasi partilerin üzerinde uzlaştığı sivil bir anayasa yapılmasını bekliyoruz. İş dünyası temsilcileri olarak, siyasal istikrarın ekonomimizi daha iyi noktalara getireceğini düşünüyoruz. Bunun yolu da ülkemize sosyal ve siyasal istikrar getirecek yeni bir anayasadan geçmektedir.

Şehirleşme ve madencilik

Konya'dan örnekler

Dr. Fuat IŞIK

1913 yılında yürürlüğe giren Taş Ocakları Nizamnamesinin ardından 5177 sayılı Kanunla değişik 3213 sayılı Maden Kanunu 1985 yılında yürürlüğe girmesiyle madencilik faaliyetleri hız kazanmış ancak milli bir maden politikası oluşturulmadığından sürekli olarak problemlerle karşılaşmıştır. Bunun yanında madencilik faaliyetleri ve yetkili otoriteler arasındaki çarpıklık çoğu zaman telafisi mümkün olmayan etkiler doğurmaya başlamıştır.

İnsanoğlu yaradılışından günümüze dek yaşam alanları oluşturmada ve bunları geliştirme çabaları içine girmiştir. Tüm bunların yanında teknolojik gelişmeyi yakalama ve kullanma uğraşı içindedir. Teknolojik nitelikleri kullanabilmek için ise ana hammaddesini oluşturan maden ve madencilik faaliyetlerine de büyük bir hız vermiştir. Ülkelerin kalkınma ve yaşam seviyelerinin standartlarının ölçüsü olarak kabul edilen enerji, sanayi, inşaat ve tarım sektörlerinin ana maddesi olarak doğal kaynaklar olduğu bilinmektedir. Binalarımızda kullandığımız kumdan çimentoaya, alçıdan demire, seramikten mermere, yemeklik tuzumuzdan içtiğimiz suya, ulaşım araçlarımızda kullanılan metal aksamlarından yakıt ve ısınma amaçlı kullandığımız yakıt, yürüttüğümüz kaldırım taşlarının mezar taşına kadar tüm ihtiyaçlarımız madenlerden elde edilmektedir.

Bunun bilincinde olan insanoğlu, yapılaşma sanatını geliştirmekte, alt yapı çalışmalarına hız vermekte tüm bunları yaparken ekonomik maliyetleri dikkate almaktadır. Yakın yerden malzeme kullanma çabası maliyetleri düşürmekte aynı zamanda zaman tasarrufu da sağlamaktadır. Doğal kaynakların birçoğu yeryüzünde sınırlı dağılıma sahip olduğundan yerinde kullanım söz konusudur. Kullanılan malzemenin geri dönüşümü çoğu zaman mümkün olmamaktadır. Fakat belli bir zaman sonra insanoğlu yaşam alanlarının daralması ile bir takım içinden çıkılmaz problemler ile karşı karşıya geldiğini fark etmekte aynı

zamanda doğaya verdiği zararlar da çoğu zaman telafisi zor engellerle de karşılaşmakta olduğunun farkına varmıştır.

Çünkü; madencilik faaliyetleri diğer endüstri faaliyetlerine göre çevrenin fiziksel ve kimyasal olarak bozulmasını direk nedenidir. Doğası gereği alternatif yer seçimi şansını bulunmadığından, çoğu zaman; tarım, orman ve canlı yaşam alanlarını, tarihi ve doğal sit alanlarını bozma, az-çok zarar verme durumu ile karşı karşıya kalmaktadır.

YASAL DÜZENLEMELER

1913 yılında yürürlüğe giren Taş Ocakları Nizamnamesinin ardından bu güne kadar madenlerle ilgili yasal düzenlemeler yapılmıştır. 5177 sayılı Kanunla değişik 3213 sayılı Maden Kanunu 1985 yılında yürürlüğe girmiştir. Kanundaki bazı aksaklıklar nedeniyle madenci zor durumda kalmakta ve madenciligi de sekte vurur bir pozisyona geldiği gözlenmektedir. Bu olumsuzlukları gidermek maksadı ile sürekli olarak düzenleme bir takım telafilere gidilse de aksaklıklar tam anlamıyla telafi edilemediği gibi bir takım yetki karmaşası da ortadan kaldırılamamıştır. Son olarak madenlerle ilgili İşyeri Açma ve Çalıştırma ruhsatlarına ilişkin Danıştay 8. Dairesinin kararı ile Madencilik Faaliyetleri İzin Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin bazı maddelerinin Anayasanın eşitlik ilkesine aykırılığı nedeniyle 10.02.2009 tarih ve 2007/9827 Esas sayılı kararı ile yürürlüğü durdurulmuştur. Bunun

akabinde madencilik faaliyetlerine yeni başlayacak olan madenciler hiçbir faaliyette bulunamamıştır.

Kanundaki eksiklikleri giderebilmek için tekrardan çalışmalar başlanmış ve 10.06.2010 tarihinde yürürlüğe giren yeni değişiklikle birtakım belirsizlikler ortadan kaldırılmaya çalışılmıştır.

Yeni düzenlemeyle Maden grupları yeniden sınıflamaya tabi tutulmuş; eskiden beş olan maden grup sayısı, I(a) grubu, I(b) grubu, II(a) grubu, II(b) grubu, III. grup, IV. Grup, V grup, VI. Grup madenler olarak altı gruba ayrılmış olup madenlerin ruhsatlandırma aşamasındaki gelişmeleri ortadan kaldırılmaya çalışılmıştır. Madenlerle ilgili "İşyeri Açma ve Çalıştırma ruhsatları" ise tamamen İl Özel İdarelerine devredilmiştir.

RUHSAT VERMEYE YETKİLİ OTORİTELER

Maden ruhsatları; "arama ruhsatı ve işletme ruhsatı" olarak ikiye ayrılmaktadır. I. grup ve II. grup (a) bendi madenler için doğrudan işletme ruhsatı verilmekte, II grup (b), III. grup, IV. Grup ve VI. Grup madenler arama ruhsatı, V. Grup madenler arama sertifikası ile aranmaktadır. I (a) grubu madenlerle ilgili işletme ruhsatı verme yetkisi Maden Kanununun 16. maddesi gereği İl Özel İdarelerine verilmiştir. Bunun dışında kalan maden grupları için "arama ruhsatı, işletme ruhsatı ve işletme izni" Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden İşleri Genel Müdürlüğüne bırakılmıştır (Madencilik Faaliyetleri Uygulama Yönetmeliği madde 29).

3213 sayılı Maden Kanunu 10.06.2010 tarihinde 5995 sayılı Kanunun 3. maddesi ile yapılan değişiklikten önce "İşyeri Açma ve Çalıştırma Ruhsatları" belediye mücavir alan sınırları dışında İl Özel İdarelerini ve bu sınırlar içerisinde ise yetkili idareyi ilgili belediyeler olarak belirlemiştir. Kanun değişikliği ile bu yetki tamamen İl Özel İdarelerine bırakılmıştır.

MADEN RUHSATLARI İLE İŞYERİ RUHSATLARINDAKİ ÇARPIKLIK

Yetki çerçevesinde ruhsatlandırmayı; "İmarlı alanlarda ruhsatlandırma" ve "İmarsız alanlarda ruhsatlandırma" olarak iki grup halinde incelemek gerekmektedir.

İmarlı alanlarda ruhsatlandırma; son değişiklik ve düzenleme ile imarlı alanlarda madencilik faaliyetleri, ilgili yerel merciden izin alınarak yapılır (Maden Kanununun 7. maddesinin 12. fıkrası). Bir nevi ön inceleme imkânı getirilmiştir. Fakat ruhsat alındıktan sonra imar alanları içine alınan maden sahalarına bu hüküm uygulanmamaktadır. Sebabi ise ruhsat hakkının korunmasıdır. Belediyeler kentsel gelişmelerine paralel olarak imar alanlarını genişletebilmektedirler. Yeni imara açtıkları alanlarda ise maden ruhsat alanlarının bulunması durumunda belediyeler açısından planlama sorunları oluşmaktadır.

İmarsız alanlarda ruhsatlandırma; 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu ile uyarısızlıkları ortaya

çıkarmaktadır. 5216 sayılı Kanunun Büyükşehir, ilçe ve ilk kademe belediyelerinin görev ve sorumluluklarını düzenleyen 7/i maddesinde; "Sürdürülebilir kalkınma ilkesine uygun olarak çevrenin, tarım alanlarının ve su havzalarının korunmasını sağlamak, ağaçlandırmaya yapmak, gayri sihhi işyerlerini, eğlence yerlerini, halk sağlığına ve çevreye etkili olan diğer işyerlerini kentin belirli yerlerinde toplamak, inşaat malzemeleri, hurda depolama alanları ve satış yerleri, hafriyat toprağı, moloz, kum ve çakıl depolama alanlarını, odun ve kömür satış ve depolama sahalarını belirlemek, bunların taşınmasında çevre kirliliğine meydan vermeyecek tedbirler almak" görevleri Büyükşehir Belediyelerine verilmiştir.

Kentlerin yapılaşması ve çevrenin korunması görevlerini üstlenen belediyelerin özellikle imarlı alan dışında kalan bölgelerde Maden Kanununa istinaden herhangi bir yetkiye sahip olmadıkları görülmektedir. Kaldı ki aynı Kanunun geçici 2. maddesi ise nüfus oranları baz alınarak mevcut valilik binası merkez kabul edilmek ve il mülki sınırları içinde kalmak şartıyla nüfusu bir milyona kadar olan büyükşehirlerde belediye sınıırı yarıçapı 20 km. nüfusu bir milyondan iki milyona kadar olan büyükşehirlerde yarıçapı 30 km., nüfusu iki milyondan fazla olan büyükşehirlerde yarıçapı 50 km. olan dairenin sınırı büyükşehir belediye sınırı olarak belirtilmektedir.

Buradan da anlaşılacağı üzere belediyeler nüfus oranlarına göre Kanunun kendilerine verdiği yetkiyi kullanarak imar sınırlarını genişletme hakkına sahip olup yaşam alanlarını uygun hale getirmek isteyeceklerdir. Bu da onların en doğal hakkıdır.

KONYA'DAN ÖRNEKLER

Mücavir alanların genişlemesi ve madencilik faaliyetlerinin ise bu alanlar içerisinde kalması hem çevrenin hem de insanoglundun yaşam kalitesini etkilediği bir gerçektir. Zaman içerisinde madencilik faaliyetleri son bulsa dahi buraların doğaya kazandırılması oldukça uzun zaman almakta ve tehlike arz etmektedir. Örnek vermek gerekirse; Konya Çimento fabrikası ile Zafer Sanayii arasındaki alan eski bir taş ocağı sahası (Şekil1-2), Yazır Mahallesi civarındaki halen aktif halde olan dolomit ocağı ve yine o civarlardaki

Şekil 1 ve 2: Çimento fabrikası ile Zafer sanayi arasındaki bozulan saha ve kuzeyindeki yerleşim alanı.

Şekil 3 ve 4: Yazır Mahallesi civarı ve hemen kuzeyinde yer alan Toki yerleşim alanı.

Şekil 5 ve 6: Yazır Mahallesi Güneyinde terk edilen sahalardaki basamaklandırma ve yeşillendirmeler.

eski kum ocakları (Şekil3-4) tamamen yerleşim alanları içerisinde kalmış olup çoğunda basamaklandırma ve yeşillendirme yöntemleri (Şekil5-6) uygulanarak doğaya kazandırılmaya çalışılsa da doğa eski görünümüne bir türlü dönmemektedir.

Bu nedenle doğal kaynakların aranması, çıkarılması, işletilmesi ve son olarak da terk edilmesi esnasında bilimsel olarak en uygun yöntemler kullanılmalı, yaşam alanlarını daraltacak kadar iç içe girilmemesi gerektiği de düşünülmelidir.

Sonuç olarak; unutulmaması gereken en önemli unsurun insan olduğu göz ardı edilmemelidir. Çünkü yaşam alanlarının ve doğal kaynakların gerçek sahibi halkımızdır. Ülkemizin önemli bir maden potansiyeline sahip olduğu düşünüldüğünde geleceğimizin garantisini olan doğal kaynaklarımız için "milli bir maden politikası" kesinlikle oluşturulmalı ve madenciliğin çevre ilişkilerinin minimize edilerek yönetilmesinde: Atıkların cins ve miktarlarının belirlenmesi, atık gölet ve depolarının uzun süreli jeoteknik duyarlılıklarının doğru belirlenmesi, atıklardaki kirleticilerin

uzun dönemdeki davranışlarının kestirilmesi, kontrol ve artırma sistemlerini de öngören projelerin de geliştirilmiş olması gerekmektedir olup;

Tüm bunların ışığında;

- Yasalar ve mevzuatlar yeniden gözden geçirilmeli, kanunlar arasındaki uyumsuzluklar ortadan kaldırılmaktadır.

- Belediye sınırları içerisinde verilen maden ruhsatlarının oluşturduğu sorunlar göz ardı edilmemelidir.

- Madencilik faaliyetleriyle oluşabilecek kent içi hava kirliliği, gürültü kirliliği, ağır metal kirliliği nedeniyle su havzaları korumasız bırakılmamalıdır.

- Çevre ve toplum sağlığı için daha sıkı tedbirler alınmalıdır.

- Belediye sınırları içerisinde belediyelerinde sisteme dahil olacağı biçimde yeniden düzenlemelere gidilmelidir.

Ozetle, madencilik faaliyetleri her ne pahasına olursa olsun yapılmalıdır mantığı ile gerçekleştirilen yasal düzenlemeler, Anayasa ve yasalarla korunan alanlar için tehdit oluşturmaktadır. Bu bağlamda geleceğimizi garantiye alan doğal kaynaklarımızı

ihtiyaçlarımızı doğrultusunda en verimli bir şekilde kullanmalı ve bunu yaparken bilimsel ve teknolojik veriler kesinlikle kullanılmalıdır. Madencilik faaliyetlerini mümkünse yaşam alanlarımızın dışında sürdürmeli, bu sayede hem çevre ve toplum sağlığı açısından oluşabilecek olumsuzluklar bertaraf edilmiş hemde iç içe geçmiş şehirleşme ve madencilik birbirinden ayrılmış olacaktır.

Kaynaklar:

- Ank, F. 2005. Madenciliğimizde genel bir bakış ve milli maden politikası, Yer Bilimi ve Maden Tekniği Derg., 3, s.9-11, Konya.
Dilek, S. 2008, Maden, Madencilik-Altın ve Çevre, JMO web makale, Ankara.
<http://www.yurtsuz.net/News.aspx?tt=eni-maden-yasasi-ekolojik-ve-toplumsal-yikim-getirecek&newsid=219&fileid=0>
<http://www.mevzuat.gov.tr/Kanunlar.aspx>
3213 sayılı Maden Kanunu
5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu
5393 sayılı Belediye Kanunu

İhracatta sektör ve pazar çeşitliliği artıyor

TEPAV'ın araştırmasına göre, ihracatta önemli sektör sayısı 10 yılda 11'den 18'e, önemli ülke sayısı 14'ten 29'a çıktı.

TEPAV, Türkiye'nin ihracatta sektör ve ülke bazında çeşitliliğini artırdığını açıklarak, "Dış talepte meydana gelebilecek olumsuzlukları azaltarak istikrarlı bir ihracat performansı ortaya koymada bu nokta çok önemlidir" dedi.

TEPAV Kamu Politikaları Eğitim ve Araştırma Enstitüsü Direktörü Doç. Dr. Ümit Özlale ile Araştırmacı Hüseyin Ekrem Cunedioğlu tarafından hazırlanan "Türkiye'nin ihracat Performansı 2: Sektörel Bazda Çeşitlilik, Rekabetçilik ve Adaptasyon" başlıklı politika notu yayımlandı. Not'ta en çok ihracat yapılan ilk 10 sektörün toplam ihracattaki payına bakıldığında zaman içerisinde ürün bazında artan bir çeşitlenmenin olduğu belirtilerek, "66 sektör içinde en ihracatçı ilk 10 sektörün toplam ihracattaki payı 1996'da %73,8 iken 2010'da %65,6 seviyesindedir" denildi. Sektörel çeşitliliğin değişimini gözlemek için kullanılabilen diğer bir yöntem de eşdeğer sektör sayısına bakmak olduğu belirtilen Not'ta şöyle denildi:

"Eşdeğer sektör sayısı, ihracat üzerinde küçük etkisi olan sektörleri dışarı tutarak toplam ihracat üzerinde eşdeğer katkıya sahip ana sektörlerin sayısını vermektedir. 2000'de 11 olan eşdeğer sektör sayısının 2009'da 18'e yükseldiği görülmektedir.

Her iki yöntem de ihracatımızda sektörel çeşitlenme olduğunu göstermektedir. İhracatın kırılganlığını azaltmak için iyi bir strateji olarak karşınıza çıkan sektörel çeşitlenmeye bir de ihracat sepetinin teknolojik yoğunluğu açısından bakmak gerekir. Sektörel çeşitlenme ile ihracatın teknoloji yoğunluğu arasında doğru orantılı bir ilişki olduğu görülmektedir. Bu da sektörel çeşitlenmenin daha yoğun bir teknoloji kullanımıyla beraber geldiğini göstermektedir. İhracatımızda önemli bir paya sahip emek yoğun sektörlerin rekabet gücündeki zayıflamadan ötürü ihracatımız içindeki paylarının azalması da bu sonuca katkı yapmaktadır.

Ayrıca 2001 krizi sonrası ihracattaki eşdeğer sektör sayısında azalma yaşanırken 2008 küresel krizi sonrası artış yaşanması da dikkate değerdir."

TEPAV'in değerlendirmesinde, sektörel çeşitlilik artıran bir yandan da pazar çeşitlenmesine gidildiği açıklandı. İhracat yapılan 206 ülke arasında 14'ü 2000 yılında eşdeğer öneme sahipken, 2009 yılında bu sayının 29'a yükseldiği belirtilen çalışmada, "Özetle, Türkiye'nin sektör ve ihracat yapılan ülke bazında olumlu bir çeşitlenmeye gittiği açıktır" denildi.

Sektörel Bazda Rekabetçilik

TEPAV'in çalışmasında, Türkiye'nin en çok ihracat yapan 6 sektörü için rekabetçilik ve adaptasyon değerleri de son 10 yıl için hesaplandı. Elde edilen bulgulara göre, özellikle konfeksiyon ve meyve-sebze ihracatında ciddi rekabet gücü kaybı yaşandığı belirlendi. Bu iki sektörde yaşanan kayıplar Türkiye ortalamasının da oldukça üzerinde oldu. En önemli ihracat kalemlerinden demir-çelik ve motorlu kara taşıtlarında yaşanan rekabet kayıpları ise görece daha düşük seviyede belirlendi. Tekstilde herhangi bir değişiklik yaşanmazken elektrikli makineler sektörü rekabet gücünü artıran bir sektör olarak dikkat çekti.

Küresel kriz dönemine bakıldığında ise meyve-sebze ihracatında belirgin bir iyileşme gözükürken tekstilde hafif bir rekabet kaybı göze çarptı. Diğer sektörlerde ise rekabetçilik bazında önemli bir değişim yaşanmadı.

Sektörel Bazda Adaptasyon

Not'ta Türkiye'nin en önemli 6 sektörünün, yeni ve yükselen pazarlara uyum sağlamayı gösteren adaptasyon değerleri de belirlendi. Değerlendirmede ilk önce çarpan, küresel kriz döneminde yeni pazarlara uyum sağlama gücünün konfeksiyon sektörü dışında arttığı oldu. Özellikle tekstil ve elektrikli makinelerde sağlanan yüksek değerler inşaat sektörünün canlı olması ve lojistik maliyetlerin yükselişinden ötürü Türkiye'nin bu bölgelere ihracatta avantajlı konumda olmasının yüksek adaptasyon değerlerini ulaştırmasında etkili faktörlerden biri olduğu kaydedildi. Meyve-sebze ise rekabet gücündeki kayıplara paralel olarak, yeni pazarlara uyum sağlamada 2005-2009 döneminde gerileme yaşanan bir sektör oldu.

TEPAV'in çalışmasında en önemli 6 sektörün rekabetçilik ve adaptasyon performanslarına ilişkin olarak, "Yeni pazarlara yönelerek ihracatımızı arttırmak önemli olsa da, rekabet gücünü arttırmadan bu yeni pazarlarda kalıcı başarılar elde edilebilmeceği önemli bir soru olarak karşınıza çıkmaktadır" denildi.

AB Komisyonu Türkiye'nin büyüme tahminini yüzde 6.2'e yükseltti

AB Komisyonu: "Son 10 yılda Türkiye'nin mali konsolidasyonu etkileyici bir başarı hikayesi"

Türkiye'nin 2011 yılı büyüme tahminini yüzde 4,5'ten 6,1'e yükselten AB Komisyonu, ekonomi yönetimini övgüye layık buldu.

AB Komisyonu'nun Bahar Ekonomik Tahminler Raporunda, "Son 10 yılda Türkiye'nin mali konsolidasyonu etkileyici bir başarı hikâyesidir" ifadesine yer verildi.

Raporda, Türkiye'nin geçen yıl yüzde 8,9'u yakalayan güçlü ekonomik büyümesinin bu yıl biraz hız keserek süreceği belirtilirken, işsizlik oranındaki düşüş, kredilerdeki artış ve kapasite kullanım oranlarıyla tüketici ve iş dünyası güven endekslerinin güçlü büyümenin devamına işaret ettiği vurgulandı.

Kuzey Afrika ve Ortadoğu ülkelerindeki çalkantıların ihracatının yüzde 20'sini bu bölgeye yapan Türkiye'yi kısmen olumsuz etkileyebileceği, enerji fiyatlarının ve canlı iç talebin cari açığı önemli oranda artırdığı ve ekonomide bazı

aşırı ısınma işaretlerinin görüldüğü aktarılan raporda, Türkiye'nin yılın ikinci yarısında daha kısıtlayıcı para ile maliye politikasına yönelebileceği ifade edildi.

Türkiye'nin borç yükünü azaltmakta yakaladığı başarıdan övgüyle bahsedilen raporda, "Son 10 yılda Türkiye'nin mali konsolidasyonu etkileyici bir başarı hikâyesidir. Hükümet 2001'deki krizin ardından yüzde 75'e ulaşan kamu borcunun gayri safi yurtiçi hasılaya oranını bugün yüzde 40'lara indirmeyi başardı. Genişleyici mali politikayla 2009 yılında kötüleşen kamu maliyesi 2010 yılında yeniden iyileşti ve 2011 yılının başlarında da iyileşmeyi sürdürüyor" tespiti yapıldı.

AB Komisyonu'na göre Türkiye 2011 yılında yakalayacağı yüzde 6,1 ile AB ve aday ülkeler arasında geçen yıl yakaladığı büyüme şampiyonluğunu sürdürecektir. AB içinde Türkiye'ye en yakın büyüme oranları yüzde 5'le Litvanya, yüzde 4,9'la Estonya, yüzde 4,2 ile İsveç ve yüzde 4'le Polonya'da kaydedilecek. Rapora göre bu yıl AB'nin ortalama büyüme oranı yüzde

1,8 ve Avro Bölgesi'nin ortalama büyüme oranı yüzde 1,6 olacak.

AB'ye göre bu yılki büyüme oranları Çin'de yüzde 9,3, Rusya'da yüzde 4,5, Almanya'da yüzde 2,7, ABD'de yüzde 2,6, Fransa'da yüzde 1,2, İngiltere'de yüzde 1, İtalya'da yüzde 0,6 ve Japonya yüzde 0,5 düzeyinde gerçekleşecek.

Rapora göre, AB tarafından kurtarılan ülkelere İrlanda'nın yüzde 0,3 büyümesi beklenirken, Portekiz yüzde 2,2 ve Yunanistan yüzde 3,7 küçülecek.

Avro Bölgesi'nin borç krizine önlem aranıyor

Uluslararası Para Fonu (IMF), Avro Bölgesi borç kriziyle mücadelede geniş tabanlı eylem çağrısında bulundu.

IMF'nin Avrupa'nın ekonomik görünümü raporunda, Avro Bölgesi'nde borç batağındaki ülkelerin mevcut krizin yayılmasını önlemeye çalışmak için "sıkı" reform çabalarına ihtiyaç olduğuna işaret edildi. Raporunda, "Krizin etkilediği ülkelerde ulusal seviyede sıkı reform çabalarının ilk savunma hattı olmasına ihtiyaç bulunuyor. Krizin Avro Bölgesi'nin tamamına ve daha sonra gelişmekte olan Avrupa'ya bulaşması aşağı yönlü risk olmaya devam ediyor" denildi.

IMF'nin Avrupa Masası Direktörü Antonio Borges, düzenlediği basın toplantısında, şu anda Yunanistan'a yeni yardım paketi konusunda görüşme olmadığını ve bu ülkenin IMF'den daha fazla destek istiyorsa girişimde bulunması gerektiğini söyledi.

Borges, "Şu ana kadar bize böyle bir yaklaşımda bulunmadılar. Yunanistan isterse IMF ek destek vermeye hazır. Yunanistan'ın daha fazla zamana ihtiyacı olup olmayacağı, başka bir programın gerekli olup olmadığı kendisinin karar

vermesi gereken bir durum" dedi.

Tasarruf programının Yunanistan için muhtemelen olabilecek en iyi program olduğunu ifade eden Borges, "Şu anda uygulanan programın başarılı olmasını istiyoruz. Şu andaki programın geleceği Yunan hükümetine bağlı. Yunan hükümeti programa sadık kalmalı ve uygulamaya devam etmeli. Ve daha sonra biz gelecek yıllarda uygun finansmanı bulmalıyız" diye konuştu.

IMF'nin yüksek borçlarına rağmen iflas etmeyeceğine inandığını ifade belirten Borges, IMF'nin bütün programlarının borcu sürdürülebilirliği temelinde bulunduğunu, Yunanistan'ın borcunun sürdürülebilir olduğunu düşündüklerini kaydetti.

IMF, AB ve üye ülkeleri ekonomide başka bir kötüye gidişe karşı bankaların sermaye yapısının güçlendirilmesi gerektiğine dikkati çekti.

Borç yükü altında bulunan ülkelerdeki sorunların bankalara sırayet edeceği korkularının azaldığını bildiren Borges,

"Bu bankaların sermaye yapılarının güçlendirilmesinden geri durmak için bir sebep değil. Bir yıl önce durum bugüne göre daha fazla zordu. Bu, Avro bankacılık sisteminin sağlam ve güçlü olduğu anlamına gelmiyor" dedi.

Avrupa Merkez Bankasının (ECB) faiz oranlarını daha fazla artırmaya ihtiyacı olmadığını da belirten IMF, Avrupalı liderlere Avrupa Finansal İstikrar Fonunun (EFSF) ve 2013'de EFSF'nin yerini alacak Avrupa İstikrar Mekanizmasının (ESM) güçlerinin desteklenmesi gerektiğini bildirdi.

Borç krizinin ekonomiye zarar vermesi halinde Avro Bölgesi'nin bu yıl yüzde 1,7 ve gelecek yıl yüzde 1,9 büyüyeceği tahmin edilen raporda, "Borçla mücadele eden ülkeler ve Avrupa'nın geri kalanı arasındaki finansal bağlantılar potansiyel olarak görünüm için daha fazla risk oluşturabilir" ifadesi kullanıldı.

KANADA

Canada

Resmî Adı:
Kanada

Yönetim Şekli:
Parlamentar Demokrasi

Yüzölçümü:
9.215.430 km²

Nüfus:
32.9 milyon (2008)

Başkent:
Ottawa

Önemli Şehirleri:
Toronto, Montreal, Vancouver.

İklimi:
Kanada'nın büyük bölümünde uzun ve soğuk kışlar ve yetersiz yağışla belirlenen bir kara iklimi hüküm sürer. Kıydan uzak yerlerde kışlar daha soğuk, yazlar daha serin geçer.

Ana Dil:
İngilizce ve Fransızca

Ticari Dil:
İngilizce

Din:
Hıristiyanlık

“ Eski bir Fransız ve İngiliz kolonisi olan Kanada, hem Frankofon, hem de İngiliz Milletler Topluluğuna bağlıdır. Ülke alan bakımından dünyanın en geniş ikinci ülkesidir. Kanada çağdaş ve teknolojik olarak ilerlemiş bir ülkedir ve fosil yakıt kaynakları, nükleer enerji üretimi ve hidro-elektrik güç üretim imkânları ile enerji bakımından genelde kendine yeterlidir. Ekonomisi geleneksel olarak yüksek miktarlardaki doğal kaynaklarına dayalıdır. Her ne kadar çağdaş Kanada ekonomisi çeşitlenmişse de doğal kaynakların kullanımı halen çoğu bölgesel ekonominin önemli bir parçasıdır. ”

Coğrafi Konum

Kuzey Amerika'nın kuzeyinde, 60-00 kuzey enlemi ve 95-00 batı boylamı arasında bulunan ve hem Atlas hem de Pasifik Okyanusu'na kıyısı olan Kanada, bu her iki Okyanusun yanı sıra Kuzey Buz Denizi'nde de çok uzun kıyılara sahiptir. Ülkenin güneyde 8.892 km uzunluğundaki sınırları ABD haricinde kara komşusu bulunmamaktadır.

Yaklaşık 202 bin kilometre ile dünyanın en uzun kıyılarına sahip ülkesi olan Kanada'nın yüzölçümü, dünya toplam yüzölçümünün %7'sini, Amerika kıtasının ise yaklaşık %41'lik kısmını oluşturmaktadır. 9 milyon kilometrekareyi aşan yüzölçümüne rağmen, ülke nüfusunun büyük kısmı başta güneydeki ABD sınırına yakın bölgeler olmak üzere belirli bölgelerde yoğunlaşmaktadır.

Coğrafyasında batıdaki dağlık ovalar ile güneydoğudaki alçak düzlüklerin ön plana çıktığı ülkenin en yüksek noktası da 5959 metre yüksekliği ile Logan Dağları'dır.

Ülke doğudan batıya 6 farklı zaman dilimine ve British Columbia (Pasifik Kıyısı), The Cordillera, The Prairies, The Canadian Shield, The Great Lakes (Güney Quebec ve Ontario Eyaletleri), The Atlantic Provinces, ve The Arctic (Kuzey Buz Denizi) olmak üzere 7 coğrafi bölgeye ayrılmaktadır.

Siyasi ve İdari Yapı

1 Temmuz 1867 tarihinde İngiltere'den ayrılarak Federal yapıda bağımsızlığını ilan eden Kanada'da, İngiltere Kraliçesi'ne bağlı bir anayasal monarşi yönetim biçimi benimsenmiştir. Kanada Hükümeti'nin önerisi ile Kraliçe tarafından atanan Genel Vali, Kraliçe'nin ülkedeki temsilcisi olarak görev yapmaktadır.

Ülkenin iki meclisli parlamenter sistemi, 308 üyeli Avam kamarası ile 105 üyeli Senato'dan oluşmaktadır. Avam kamarası üyeleri dört yılda bir yapılan seçimlerle belirlenirken Senato üyeleri Başbakan'ın önerisiyle Genel Vali tarafından atanmaktadır.

10 eyalet (Alberta, British Columbia, Manitoba, New Brunswick, Newfoundland, Northwest, Nova Scotia, Nunavut, Ontario, Prince Edward Adası) ve 3 bölgeden (Quebec, Saskatchewan, Yukon) oluşan federal yapı içinde yönetim yetkileri, Merkezi Hükümet (Federal Government), Eyalet Hükümetleri (Provincial Government) ve Yerel Hükümetler/Belediyeler (Regional Government) arasında paylaşılmaktadır. Eyalet ve Bölgesel Hükümetler anayasa çerçevesinde belirlenmiş kapsamda bağımsızdır. Kuzeybatı (The Northwest) ve Yukon Bağımsız Bölgeleri ise merkezi hükümet tarafından yönetilmektedir.

En son 14 Ekim 2008 tarihinde gerçekleştirilen seçimler sonucunda ikinci kez iş başına gelen Başbakan Stephen Harper, Muhafazakar Parti'nin (Conservative Party) başkanıdır. Bir sonraki genel seçim en geç Ekim 2012'de gerçekleştirilecektir.

Ekonomik Yapı

Kuzey Amerika pazarı ile hızla gelişen Asya ekonomileri arasında bir köprü görevi gören stratejik pozisyonu ile Kanada, dünyanın en büyük dokuzuncu tüketim

pazarıdır. ABD ve Meksika ile gerçekleştirilen Kuzey Amerika Serbest Ticaret Alanı (NAFTA) sayesinde 443 milyonu aşan bir tüketici kitlesine ulaşma imkanı sağlamanın yanı sıra ülke, güvenli iş ve yatırım ortamı ile de dünyanın önde gelen en dinamik ekonomilerinden biri olarak değerlendirilmektedir.

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) ve G8 üyesi olan Kanada, dünyanın en zengin ekonomilerinden biridir. Sanayileşmiş diğer ekonomilerden farklı olarak Kanada ekonomisinde, ağaç ve petrol sanayii (birincil endüstriler) önemli bir yere sahiptir. Ülke aynı zamanda Güney Ontario merkezli, özellikle otomobil ağırlıklı bir imalat endüstrisine de sahiptir.

Doğal kaynaklar ülke ekonomisinin gelişmesinde kilit bir rol oynamış olmakla beraber toplam ekonomik faaliyetlerin %70'i ve istihdamın %'ünü oluşturan hizmetler sektörüyle bugün Kanada ekonomisi oldukça çeşitlenmiştir. Buna karşılık tarım, ormancılık, madencilik, petrol ve doğal gaz da dahil olmak üzere birincil sektörlerin GSYİH içindeki payı %7'lere, imalat sanayinin payı ise %15'lere kadar gerilemiştir.

Ontario gibi bazı bölgelerde çok da fazla önem taşımayan doğal kaynaklar British Columbia ya da Alberta gibi bazı başka bölgelerde çok büyük önem taşıyabilmektedir. Doğal kaynaklar aynı zamanda ülkenin toplam ihracat değerinin de yaklaşık yarısını oluşturmaktadır olup, ticari dengenin önemli bir unsurudur.

Ekonomik Performans

En son 1991 yılında yaşanan %2,1'lik daralmadan sonra 2009 yılına kadar olan dönem içinde Kanada ekonomik performansının en göze çarpan unsuru hiç ekonomik daralma yaşanmamış olmasıdır. Bu süreçte Kanada ekonomisinin genel olarak düşük işsizlik ve bütçe fazlaları ile sürekli bir büyüme içerisinde olduğu görülmektedir. Kanada 2001 krizini, sadece üç aylık bir daralma ile atlattığını başarmış, ekonomisi 2004-2007 yılları arasında yıllık ortalama %3'lerde seyreden oranlarda büyümüştür.

Bu süreçte artan istihdam, düşük enflasyon ve faiz oranları, emlak piyasasındaki canlanma ve azalan vergilere bağlı olarak tüketim harcamalarının hız kazanması, ekonomik büyümenin de temel dinamiğini oluşturmuştur. Buna karşılık tasarruf oranları giderek azalmış bunun bir sonucu olarak hane halklarının borçlanma oranı neredeyse iki kat yükselmiştir.

Aynı dönemde özellikle ABD'nin ithalata talebine bağlı olarak temel ve mamul malların ihracatında da ciddi bir artış yaşanmıştır. Bununla beraber Kanada Dolarının 2002 yılından itibaren değer kazanması, Kanadalı üreticilerin rekabet gücünü olumsuz etkilemiştir.

Serbest piyasa ekonomisi uygulanmakta olan Kanada'da, devletin ekonomik hayata müdahalesi Avrupa ülkeleri kadar olmasa da ABD'ye kıyasla biraz daha belirgindir. Ontario ve Batı eyaletlerinin bir kısmı hariç olmak üzere, genellikle Kanada'nın kişi başına düşen GSYİH'si,

ABD'den düşük, Avrupa ekonomilerinden büyüktür.

Geçtiğimiz yıllarda ülkedeki şirketler de başarılı bir performans sergilemiş, vergi öncesi şirket faaliyetlerinden doğan karlar 2001-2008 yılları arasında %50'den fazla artış göstermiştir. Bu karartışlardan en fazla madencilik, toptan ve perakende ticaret sektörleri faydalanırken imalat sanayi karları nispeten düşük seyretmiştir. Karlardaki bu gelişme, aslında ekonominin genel olarak sağlıklı yapısının bir yansıması olmuştur. Nitekim 2001-2008 yılları arasında Kanada ekonomisi yıllık ortalama %2,6 reel büyüme sergilemiştir. İmalat ve madencilik sektörlerindeki karların farklı şekilde değerlendirilmesi de Kanada Dolarının değer kazanmasından, farklı sektörleri farklı şekilde etkilediğini ortaya koymaktadır.

Ulusal düzeyde ele alındığında, gerek güçlü kur gerekse ücret artışlarına bağlı olarak tüketim talebinin çok yükseldiği ve toplam harcamaların büyük bir kısmının özel tüketiciler tarafından gerçekleştirildiği görülmektedir. Batı Kanada'daki doğal kaynakların çıkarılması faaliyetlerine adeta "yağan" fonlar sayesinde, yatırım harcamaları da önemli ölçüde yükselmiştir.

Ancak 2009 yılında dünya çapında etkilenen hissedilen mali kriz, sanayileşmiş ülkeler içerisinde güçlü bankacılık sistemi ve dış ticaret fazlası ile krizden en az etkilenen ülke olarak gösterilen Kanada'yı da etkilemiştir.

2008 yılında Kanada'nın (2002 sabit fiyatlarına göre) Reel Gayrisafi Yurtici

Hasilası 2007 yılına kıyasla 2,1 puan gerilemiş ve 1991 yılından bu yana gözlemlenen en düşük büyüme oranı, %0,4 kaydedilmiştir. Bu düşüştü 2008 yılı son çeyreğindeki ciddi daralmanın etkisi büyük olmuştur. 2008 yılının sonundan itibaren başlayan ekonomik daralma ertesi dönemlerde de devam etmiş ve 2009 yılında % -2,5'lik bir büyüme oranı kaydedilmiştir. Söz konusu daralma 2001 yılından itibaren ekonomik büyümenin itici gücünü oluşturan nihai talebi de etkilemiş ve talepte %1,8 gerileme yaşanırken tüketici harcamalarındaki artış da önceki yılların gerisinde kalmıştır. Hem dayanıklı hem dayanıksız tüketim mallarına yönelik talepte gerileme vardır.

2009 yılında imalat sanayiinde en büyük düşüşü motorlu araç, aksam ve parçaları ile yine motorlu araç yapımında kullanılan plastik parça üretiminde görülmüştür. Petrol ve doğal gaz üretiminin azalması sonucu, enerji sektörü

Tüketici ürünleri sepetinde yer alan ürün gruplarından sadece giyecek ve ayakkabıda fiyat düşüşü yaşanmış olup, en yüksek artışlar konut (%4,4) ve yiyecekte (%3,5) gözlemlenmiştir. Giyecek ve ayakkabıda fiyat düşüşü yaşanması Çin'den yapılan düşük fiyatlı ithalata bağlı olmuştur. Enerji ürünlerinde yaklaşık %10 oranında gerçekleşen fiyat artışı 2008'de de tüketici fiyat endeksi üzerinde etkili olmuştur. Araç, giyecek, ayakkabı ile elektronik ürün fiyatlarında yaşanan düşüşler ise tüketici fiyat endeksinin artışını nispeten dengelemiştir.

Başlıca İhracat ve İthalat Yaptığı Ülkeler: Amerika Birleşik Devletleri, Japonya ve başta İngiltere ile Almanya olmak üzere diğer Avrupa Birliği üyesi ülkeler

Başlıca İhrac Ürünleri: Otomotiv ürünleri, makine ve gereçleri, sanayi malları, orman ürünleri, tarım ve su ürünleri, tüketim malları.

olan Mehmet Ali Şevki İlhan 6 M. Kanada karşıtı Tümgeneral V. Odlum ise 26 Kasım 1947 tar. güven mektuplarını sunmu. Karşılıklı Büyükelçilik açılmasın dan, diplomatik ilişkiler gelişme müştür.

Türkiye'nin Ottava'da Büyü Montreal ve Vancouver kentlerin Başkanlıklarını vardır. Kanada, Ankara'da Büyükelçiliği ve Fahri Başkanlıklarını bulunmak. Siyasi İlişkilerin Gelişimi ve arası Yılında İşbirliği

Soğuk Savaş yılları boyunca Kanada ilişkileri, esas olarak çerçevesinde askeri ve güvenlik konularında yoğunlaşmıştır. İki nüfus barış ve istikrarın geliş amacıyla, Birleşmiş Milletler Avrupa Güvenlik ve İşbirliği (AGT) çerçevesinde işbirliği gelişmiş, bu bağlamda çeşitli ulus barış operasyonlarına beraber K larıdır. Ayrıca, Kanada, 1993 yılında Kıbrıs'taki BM Gücü'ne (UN) önemli katkılarda bulunmuştur.

İki ülke, 25 Eylül 1999'de teşkilatının kurulmasıyla, ulus ekonomisi ve finans konularında faaliyetlerine destek sağlayabilmek bir işbirliği forumu kazanmıştır.

Yakın geçmişte ise, Afganistan ISAF bağlamında verimli bir sergilenmiştir. Kanada, Afganistan birliklerine lojistik malzeme taşı işlemini Sabiha Gökçen Havaalanı Derince limanını kullanmak suretiyle gerçekleştirmektedir.

İki ülke zor durumlarda bir yardım elini de uzatmıştır. Türkiye Ağustos 1999 Marmara ve Kasım Düzce depreminden sonra Kanada dostlarından uzanan yardım elini Kanada Başbakanı Chretien'in 1999'da deprem bölgesine yaptığı ziyaretle karşılıklı olarak karşılıklıdır.

2006 Lübnan krizi sırasında, ülkede yaşayan yaklaşık 4000 E vatandaşının tahliyesi Mersin E limanlarımız üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Türkiye-Kanada siyasi iliştişon olarak 29 Kasım 2002'de, iki Dışişleri Bakanlarını Müsteşar Yardırları düzeyinde Ankara'da gerçekleştirilmiştir. Siyasi iştişare mekanizması 2003 Mayıs ayında, Dışişleri Bakan Graham'ın Türkiye ziyareti sırasında imzalanan Çerçeve Anlaşma kurulması öngörülen Ortak İş Komitesi (OİK) ile canlandırılmıştır. lanmaktadır.

Kanada'daki Türk Toplumu

Ülkedeki Türklerin toplam sayı yaklaşık 50 bin olduğu tahmin edilmektedir. Bunların önemli bir bölümü y okul mezunu olup, Kanada toplumu entegre olmuşlardır. Türkiye'den

de küçülmüştür. Ekonomik sektörlerdeki en büyük daralma ise ormancılık ve madencilik sektörleriyle ilgili ekonomik faaliyetlerde yaşanmıştır.

2008 yılında büyümeye katkıda bulunan en önemli sektör, başta finans, sigortacılık, perakende satış ve inşaat olmak üzere hizmetler sektörü olmuştur.

2009 yılı kamu gelirlerinde en önemli üç kalemler gelir ve tüketim vergisi ile sosyal sigorta fonlarına yapılan katkılar olmuştur. Kurumlar vergisi tahsilatı %7,7 oranında azalırken tüketim vergisinde (GST) yapılan indirim de toplanan gelirlerin düşmesine yol açmıştır. Giderlerde ise sosyal hizmetler, sağlık ve eğitim harcamaları başta gelmektedir.

2007 yılında İlişkilerin Gelişimi %2,3 olarak gerçekleşmiş olup, bu rakam 2003 yılından bu yana kaydedilen en yüksek artıştır. Ancak 2008 yılının özellikle son çeyreğindeki itibaren enflasyon gerilemiş ve dönem sonu enflasyon 2008'de %1,2, 2009'da %1,3 olarak gerçekleşmiştir.

Başlıca İthal Ürünleri: Makine ve gereçleri, otomotiv ürünleri, sanayi malları, tüketim malları, tarım ve su ürünleri

TÜRKİYE-KANADA SİYASİ İLİŞKİLERİ

Kanada, uluslararası alanda Türkiye ile benzer yaklaşımlara sahip bir ülke olmakla birlikte, uzun yıllar olumlu bir seyir izleyen Türkiye-Kanada ilişkilerinde, Kanada Federal Parlamentosunda 2004 yılında kabul edilen 1915 olaylarına ilişkin Ermeni karar tasarısı ve Kanada'nın Ermeni iddialarına verdiği destek nedeniyle durgun bir dönemden geçilmektedir.

Diplomatik İlişkilerin Kurulması

Türkiye ile Kanada arasındaki diplomatik ilişkiler, 1943 yılında kurulmuştur. 1943 Haziranı'nda Türk Hükümetinin Ottava'da Büyükelçilik açma talebi Kanada tarafından olumlu bulunmuş, Kanada nezdindeki ilk Türk Büyükelçisi

da'ya ilk göç akımı 1956-1975 yılları arasında olmuştur. Kanada'daki vatandaş ve soydaş derneklerinin toplam sayısı 49'dur. Bu derneklerin bir kısmı, merkezi Toronto'da bulunan Kanada Türk Dernekleri Federasyonu adlı kuruluşun çatısı altında toplanmıştır.

TÜRKİYE-KANADA EKONOMİK İLİŞKİLERİ

2002 yılına kadar göreceli düşük bir artış gösteren Türkiye ve Kanada arasındaki ikili ticaret, 2002 yılından itibaren tedricen artma eğilimine girmiş ve 2006 yılında, 980 milyon Dolara ulaşan ticaret hacmi 2007 yılının ilk 10 ayında 958,847 milyon doları bulmuştur.

Kanada, 2007 yılında Türkiye'nin ihracatında %0,35'lik payla 41'inci, ithalatta ise %0,48'lik payla 25'inci sırada yer almıştır.

Bilindiği kadarıyla (Ottava Ticaret Müşavirliğimiz ve Kanada verilerine göre), Türkiye'den sermaye transferi yoluyla Kanada'da gerçekleştirilmiş olan sadece iki yatırım vardır. Bunlar, mühendislik firması Atilla Doğan Canada Inc. ve Mersin'de yerleşik Alber A.S'nin kurmuş olduğu mercimek işleme tesisidir.

2007 yılında faaliyete giren 25 yeni firmayla birlikte, ülkemizde 113 adet Kanada sermayeli firma faaliyet göstermektedir. Öteyandan sözkonusu firmaların Kanada'dan gerçekleştirdikleri yatırım miktarı 2006 yılına kıyasla %90,3 azalarak 121 milyondan 8 milyon dolara düşmüştür. Türkiye'deki başlıca Kanadalı yatırımcılar arasında SNC-Lavalin, Bombardier, Inmet Mining, CanWest Global Communications Corp., Eldorado Gold, Oz Optics, Nnortel Networks Netas ve Four Seasons Otelleri sayılabilir.

Türkiye'nin coğrafi konumunun sağladığı avantajların bilincinde olan Kanada kendisi açısından önemli pazarlar olan Ortadoğu, Orta Asya ve Kafkaslar'da işbirliği bakımından ülkemizi uygun bir ortak olarak değerlendirmektedir.

Türkiye ile Kanada arasında Serbest Ticaret Anlaşması (STA) müzakerelerinin başlatılmasına yönelik istişafî görüşmeler devam etmektedir.

Türkiye ile Kanada arasındaki ekonomik işbirliğini geliştirme misyonunu çerçevesinde faaliyet gösteren Türkiye-Kanada İş Konseyi'nin kuruluşu, Devlet eski Bakanı Sayın Kemal Derviş ve Kanada Uluslararası Ticaret Bakanı Pierre S. Pettigrew'in 25-26 Haziran 2002 tarihlerinde düzenlenen 8. Montreal Konferansı'na iştiraki vesilesiyle, 26 Haziran 2002 tarihinde Montreal'de DEİK ile Kanadalı karşıtı "Alliance Exporters and Manufacturers of Canada" arasında imzalanan bir anlaşma ile gerçekleştirilmiştir.

Türk tarafının başkanlığını ARGE A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Yılmaz Argüden, Kanada tarafının başkanlığını ise SNC-Lavalin International firmasının Başkan Yardımcısı Ronald Denom'un üstlendiği İş Konseyi'nin, Kanada tarafının halihazırda 21 üyesi bulunmaktadır. İş Konseyi'nin yıllık konferansı "Opportunities in a Dynamic Emerging Economy" temasıyla 10 Mayıs 2007 tarihinde İstanbul'da yapılmıştır.

2006 yılında ülkemize gelen Kanadalı turist sayısı (37.841), 2005 yılına kıyasla %8,07 artsa da (34.481) söz konusu rakamın, 2004 ve 2005 yılı arasında kaydedilen artışın altında kaldığı (53,64) görülmektedir. Kanadalı turistlerin ülkemizi ziyaret eden toplam yabancı turistler içindeki payı, %0,5'tir.

2007 yılının ilk beş aylık döneminde ise ülkemize gelen Kanadalı turist sayısında %45,63 oranında bir artış gözlenmiştir. (54.573)

AHDİ DURUM:

Türkiye-Kanada İş Konseyi Kurulmasına İlişkin Mutabakat Zaptı, (26 Haziran 2002)

Hidro-enerji Alanında İkili İşbirliği ile İlgili Mutabakat Muhtırası, (11.9.1998) Yüksek Düzeyli Ticari ve Ekonomik İstişarelere İlişkin Mutabakat Zaptı (10.4.1996)

Türkiye ile Kanada arasında Tekstil Ticareti Alanında İşbirliğini Öngören Mutabakat Zaptı (27 Haziran 1995)

Kaynaklar:

www.mfa.gov.tr
www.igeme.org.tr

TARİHE DÜŞÜLEN NOTLAR

Haziran ayı Türk ve Dünya tarihinde önemli olayların yaşandığı bir ay olarak tarih sayfalarında yerini almıştır. Peygamberimizin 8 Haziran 632'de vefat etmesi, Misak-ı Milli sınırları içerisindeki Musul'un 5 Haziran 1926'da Irak'a bırakılması Haziran ayının önemli olayları arasındadır.

HAZİRAN

ayında gerçekleşen önemli olayların kronolojik sıralaması...

01 1 Haziran 1929
Latin harfleri işlemlerde yürürlüğe girdi.

1 Haziran 1943
İstanbul Radyosu deneme yayınları başladı.

1 Haziran 1973
Yunanistan monarşiyi kaldırdı, cumhuriyet ilan etti.

02 02 Haziran 1935
İlk kez pazar günü hafta sonu tatil ilan edildi.

02 Haziran 1964Kısa adı FKÖ olan Filistin Kurtuluş Örgütü kuruldu.

02 Haziran 1980
Osmanlı'dan bu yana devam eden buğday ve ekmek fiyatları üzerindeki devlet kontrolü kaldırıldı.

03 03 Haziran 1925
Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk muhalefet partisi Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası kapatıldı.

03 Haziran 1996
Birleşmiş Milletler himayesinde düzenlenen Habitat-II İnsan Yerleşimleri Konferansı'nın resmi açılışı İstanbul'da yapıldı.

04 4 Haziran 1937
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Kanunu, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kabul edildi.

04 Haziran 1989
İran'ın dini lideri Ayetullah Humeyni öldü.

04 Haziran 1995 12
Eylül döneminde kapatılmış olan Adalet Partisi yeniden kuruldu.

05 05 Haziran 1926
İngiltere, Irak ve Türkiye arasında yapılan müzakere sonucunda Musul Irak'a bırakıldı.

05 Haziran 1946
Mecliste yeni seçim kanunu kabul edildi. Tek dereceli seçim esasına geçildi.

05 Haziran 1967
İsrail; Mısır, Ürdün ve Suriye topraklarına girdi.

06 06 Haziran 1944
2. Dünya Savaşı'nda müttefik kuvvetleri Normandiya'ya çıkarma yaptı.

06 Haziran 1996
Anayasa Mahkemesi, Refah Partisi'nin başvurusu üzerine 53. hükümetin güven oylamasının geçersiz olduğuna karar verdi. Bu karar üzerine Başbakan Mesut Yılmaz Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'e istifasını verdi.

07 07 Haziran 1557
Mimar Sinan tarafından inşa edilen Süleymaniye Camii açıldı.

07 Haziran 1866
Anadolu'da kurulan ilk demiryolu hattı olan İzmir-Aydın demiryolu açıldı.

08 8 Haziran 632 Peygamberimiz Hz. Muhammed vefat etti.

08 Haziran 1933
Halk Bankası Kanunu Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kabul edildi.

08 Haziran 1993 Anayasa'nın 133. maddesinin değiştirilmesiyle özel radyolar serbest bırakıldı.

09 **09 Haziran 1947** Türkiye, Dünya Sağlık Teşkilatı'na üye oldu.
09 Haziran 1950 Adnan Menderes Demokrat Parti genel başkanlığına seçildi.

10 **10 Haziran 1916** Osmanlı yönetimindeki Mekke Arap İsyanı sırasında Arapların eline geçti.
10 Haziran 1960 Celal Bayar ve Adnan Menderes varılanmak üzere Yassıada'ya gönderildi.

11 **11 Haziran 1930** Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası'nın kurulmasına ilişkin kanun Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kabul edildi.
11 Haziran 1967 İsrail ve Arap komşuları arasında altı gün süren savaş birleşmiş milletlerin araya girmesiyle sona erdirdi.

12 **12 Haziran 1924** Türkiye'nin ilk sanatoryumu olan Heybeliada sanatoryumu kuruldu.
12 Haziran 1946 Türkiye büyük millet meclisinde üniversitelerle özerklik taniyan kanun kabul edildi.
12 Haziran 1966 Keban Barajı'nın temeli atıldı.

13 **13 Haziran 1928** Türkiye Cumhuriyeti ile Diyun-u Umumiye alacakları arasında sözleşme imzalandı.
13 Haziran 1973 Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde "Devlet Güvenlik Mahkemeleri Kanunu" kabul edildi.

14 **14 Haziran 1926** İzmir'de Cumburbaşkanı Mustafa Kemal Paşa'yı hedef alan bir saldırı girişimi ortaya çıkarıldı.
14 Haziran 1930 Jandarma teşkilatı kuruldu.
14 Haziran 1953 Milli Prodüktive Merkezi kuruldu.

15 **15 Haziran 1826** Yenileri ocağı kaldırıldı, yerine "Asakir-i Mansure-i Muhammediyeh" adıyla yeni bir askeri teşkilat kuruldu.
15 Haziran 1961 "9. Hariciye Koğuşu" adlı romanın yazar Peyami Safa hayatını kaybetti.

16 **16 Haziran 1938** Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü kuruldu.
16 Haziran 1979 Sinema oyuncusu Aynan İşik vefat etti.
16 Haziran 1994 Anayasa Mahkemesi, Demokrasi Partisi'ni (DEP) kapattı.
17 Haziran 1950 Amerika Birleşik Devletleri'nde ilk böbrek nakli ameliyatı yapıldı.
17 Haziran 1951 Türk milli futbol takımı Federal Almanya'yı Berlin'de 2-1 yendi.

18 **18 Haziran 1941** Türk- Alman saldırımlık antlaşması imzalandı.
18 Haziran 1988 Başbakan Turgut Özal silahlı saldırıya uğradı. Kartal Demirdağ adlı kişi Anavatan kongresinde Turgut Özal'a ateş etti.

19 **19 Haziran 1910** Babalar günü ilk kez ABD Washington'un Spokane kentinde kutlandı.
19 Haziran 1992 12 Eylül askeri yönetiminin kapattığı partilerin açılması yasalaştı.

20 **20 Haziran 1389** Osmanlı ordusu ile Haçlı orduları arasında bugünkü Sırbistan'da Sırp Sındığı Savaşı yapıldı, Savaş Osmanlı Ordusu kazandı.
20 Haziran 1976 Kıbrıs Türk Federasyonu Devleti'nde ilk kez seçim yapıldı. Rauf Denktaş Devlet Bakanı oldu.

21 **21 Haziran 1921** Küçükleri Muzır Negriyattan Koruma Kanunu kabul edildi.
21 Haziran 1934 Soyadı kanunu kabul edildi.

22 **22 Haziran 1988** Futbolcu Tanju Çolak 39 golle Avrupa "gol kralı" oldu.
22 Haziran 1941 İkinci Dünya Savaşı'nda Almanya Sovyetler Birliği'ne saldırdı.
22 Haziran 2001 Anayasa mahkemesi Sovyetler Birliği Partisi'ni laik cumhuriyet iksesine aykırı eylemlerin odağı olduğu gerekçesiyle kapattı.

23 **23 Haziran 1987** Halkevleri mahkeme kararıyla açıldı.
Halkevlerinin faaliyetleri 12 Eylül sonrası Milli Güvenlik Konseyi tarafından durdurulmuş, yöneticileri yargılanmıştı.
23 Haziran 1996 Yunanistan Başbakanı Andreas Papandreu öldü.

24 **24 Haziran 1961** Türkiye'den ilk işçi kafesi Almanya'ya gitti.
24 Haziran 1967 İstanbul'da üniversite öğrencileri Amerika 6. Filosu'nun İstanbul Limanına gelişini protesto ettiler.

25 **25 Haziran 1923** Mustafa Kemal Paşa İzmir'den milletvekili seçildi.
25 Haziran 1950 Kuzey Kore Birlikleri Güney Kore topraklarına girdi.

26 **26 Haziran 1905** Amerika'da Dünya Sanayi İşçileri örgütü kuruldu.
26 Haziran 1951 Sovyetler Birliği Kore savaşını için ateşkes istedi.
26 Haziran 1988 Sinema oyuncusu Tuğay Toksöz hayatını kaybetti.

27 **27 Haziran 1878** Gazeteci ve yazar Ahmet Mithat Efendi "Tercüman-ı Hakikat" adlı günlük gazeteyi çıkarmaya başladı.
27 Haziran 1946 Müttefikler, on iki adanın Yunanistan'a verilmesini kararlaştırdı.

28 **28 Haziran 1938** Türk Basın birliği kuruluş kanunu kabul edildi.
28 Haziran 1945 Cumhuriyet ve Yeni Gün gazetelerinin kurucusu Gazeteci Yusuf Nadi Abaloğlu vefat etti.

29 **29 Haziran 1925** Doğu İstiklal Mahkemesi'nce ölüm cezasına çarptırılan Şeyh Sait ve arkadaşları idam edildi.
29 Haziran 1971 Türkiye'de haşhaş ekimi yasaklandı.

30 **30 Haziran 1921** Mustafa Kemal'in öncülüğünde Çöçuk Esirgeme Kurumu kuruldu.
30 Haziran 1943 Seyhan Barajı açıldı.
30 Haziran 2007 Bingöl'de 14 yıl önce şehit olan 33 erin anısına yaptırılan anıt mezar törenle açıldı.

■ NOSTALJİ

■ KONYA'DA

1930

KURAKLIĞI

- 1930'lu kıttık yıllar
Çileli yokluk zamanları
Düğün bayram günleri
Yeni giyemezdi çocukları

Günümüzde Türkiye'nin en büyük hububat ambarlarından birisi olan Konya vilayetinin, 19. yüzyılda sık sık kuraklıkla karşı karşıya kaldığı, hatta bazı senelerde bu kuraklık yüzünden ortaya çıkan kıtlığın bir faciaya dönüştüğü bilinmektedir. Çok sık tekrar eden bu durum, bölgenin coğrafi konumu, bitki örtüsü, iklimi ve toprak yapısından kaynaklanmıştır. Kıtık, 1870'li yıllardan itibaren Konya'nın elli yıllık dönemini derinlemesine etkileyen bir afettir.

1. Dünya Savaşı yıllarında kuraklıktan baş gösterdiği Konya'da 1928, 1929 ve 1930 yıllarında büyük kuraklık yaşanmıştır. Bu yıllarda Ziraat Bankası, köylü üzerindeki alacaklarını tahsil edememiştir. 1932 yılında "Buğday Koruma Kanunu" çıkarılmış ve köylüden muayyen bir fiyat karşılığında hükümet hesabına buğday alınması uygun görülmüştür. Bu yolla köylünün buğdayı, "yok pahasına" satması önlenmiştir.

Ziraat Bankası bu dönem piyasa üzerinde düzenleyici bir rol üstlenirken bazı yanlışlarda yapmıştır. Bunlardan birisi de, Konya civarının en büyük zirai müessesesi konumundaki ziraatta yenilerin teşvikçisi olan Konya Alat-Ziraiye Türk AŞ'yi kapatmak istemesidir. Ticaret Odası, şirkete sahip çıkarak

kapatılmaması için Ziraat Vekaleti'ne bir yazı yazmıştır. Ziraat esnafı, Oda da dahil herkesi etkileyen bir kuraklık geçirmiştir. Oda Meclisi, köylülere tohumluk dağıtılması, kurak sahada sulamanın Beyşehir Gölü'nden sağlanması ve Ağnam Resmî'nin indirilmesi amacıyla bir rapor hazırlamıştır. Rapor dönemin iktidar partisine iletilmiştir. Rapor ayrıca 1933 Konya'sındaki stok malları da bir komisyon aracılığı ile tespit etmiştir. Buna göre Ticaret ve Sanayi Odası mntıkasında; "Buğday ve dengi hububat ile yapağı, tiftik ve kaput bezinden" başka stok mal yoktur.

Tohumuzluktan dolayı 250'yi aşkın köy tarım yapamamış, yiyecek ihtiyaçlarını temin etmek için hayvanlarını pazara dökmüştür. Hayvanlar yok pahasına satılarak, kesilmiş ve et fiyatları oldukça düşmüştür.

Sulanabilen alanlara dâhil olmayan köylerdeki hayvanların, mahvolmaktan kurtulması için, bu hayvan sahiplerine yardım edilmesi, bazı kolaylıkların gösterilmesi gerektiği 1927 de Oda Meclisi'nde görüşülüp kararlaştırılmıştır. Ayrıca saman ve ot ticaretinin teşviki kararlaştırılıp, durum Ziraat Bakanlığı'na bildirilmiştir. Ancak yine de "köy görüldüğü" halde, 1933 şartlarına gelinmiştir.

1924 doğumlu Fatma Soylu'nun Nuzumla (Yaylacık) anıları

1930'lu kıtlık yılları
Cileli yokluk zamanları
Düğün bayram günleri
Yeni giyemezdi çocukları

Külle ateş gözlerini
Baca dumanını izlerdi
Ateşi olmayan komşular
Kürekleler ateş isterdi

Milyon ile lira yoktu
Kuruş ile para çoktu
Kantar ile kilo yoktu
Havay ile okka çoktu

Dekar ile dönüm yoktu
Adım ile arşın çoktu
Metre ile santim yoktu
Karış ile semik çoktu

Çay yoktu, zeytin yoktu
Şirin pekmez, tarhana çoktu
Arpa unlu ekmeç yoktu
Bunlarla kahvaltı olurdu

Deterjan yoktu, su yoktu
Çamaşır ise pek çoktu
Meşe küllü kaynayıp
Tokuş ile çamaşır yıkardık

Saat dakika bilmezdik
Gölgeleri izlerdik
Gün uzayıp kısalmasını
Duvar gölgesinden bilirdik

Ağaçlardan gav çektik
Düğün dışından çakmak çaktık
İkisini birleyip kıvılcım yaptık
Fasalı koyup ateş yaktık

Akşam yıldızı erken doğardı
Terazi ve ölker yıldızı vardı
Onlarla iftar açar
Sahura kalkıp oruç tutardık

Safakla beraber kalkardık
Merkeple ormana giderdik
Meşeleri budar, yakacak yapardık
Yaprağından sirin pekmezi kaynatırdık

Bu geçen hayatı yazmak oldu
Şimdi köyler şehir oldu
O zamanlar bu zamanın değerini bilip
Şimdi yaşamak çok kolay oldu

Ayaz, üpi, soğuk çoktu
İthal, paçal kömür yoktu
Meşelerden odun çoktu
Toprak ocak var soba yoktu

Aids ile kanser yoktu
Tatarca ile sıtma çoktu
Doktor ile araç yoktu
Otlardan ilaç çoktu

Tütün ektik eve katkık
Kağıda sarıp sigara yaptık
Uzun kış gecelerinde
Bulgur ile kavut çektik

Medrese var okul yoktu
Elif be var, alfabe yoktu
Şimdi ki gibi bilgi yoktu
Büyüklere saygı çoktu

Gök de günlütu duyup şaşık
Şahadet getirip, kuytuya kaçık
Gökte bulut olmayınca
Tayyareymiş çok şaşık

Benzin ile gaz yoktu
Fener ile idare çoktu
Bezir ve susam yağından
Fıtıl de kandil yaktık

Anam sabanla eker, orakla biçer
Öküze düven süreder
Baham İzmir'e giderdi
Pehlivanım diye gezerdi

Kaynak: Caner Arabacı, Geçmişten Günümüze Konya Ticaret Odası 1882-1999, Konya Ticaret Odası Yayını, Konya-1999

Konya'nın ilk Belediye Başkanı (ihtisap-çarşı ağası)

Aşık (Ahmet) Şem'i (1782-1839)

İHSAN KAYSERİ

١٧٥٠
بوجدهان كهرميش و كهرميش
عفتانیت الزینتیه
اوه ایست کنگره حصار
اوقوق قانچ غنچه
بیتره و بنه اهل اول
برک ایه و طوبی ایش
ایچ ارا و کج اید کل
شیرع نام زین اول
١٣٥٠

KONYA
ŞEHİR SEMİ

6. 1834

Konya'nın il Belediye (İhtisap-Çarşı Ağası) Başkanı, strüzsüz ve doyumsuz bir Mevlana sevgisi olan halk aşığı şiiirlerinden "Aşık" ismini kullanan Aşık Ahmet 1782 tarihinde Konya'nın Pisli Sementin Yunusoglu Mahallesinde Dünyaya gözlerini açmıştır.

Pisili olarak anılan Pır Esatoglu Hacı Hüseyin Hoca Efendinin sülalesinden gelen Aşık (Ahmet) 57 yıl bu alemde misafir olmuş ve 1839 yılında ebedi aleme göç etmiştir.

HELVALCI NIN OĞLU

Aşık (Ahmet) Helvacı Mehmet ustanın oğlu olarak dünyaya gelmiştir. Helvacı Mehmet usta Konya da ilk helvacilerdendir. Daha önce helva yapanlar Rum ve Ermeni ustalardır. Mehmet usta'da bu kişiler yanında yetişmiş ve iyi bir helvacı olma işyeri açıp Konyalılara helva yapmaya başlamıştır. Mehmet usta oğlu Ahmet'in de iyi bir helvacı olmasını istemiş ve yanına çirak olarak alıp yetistirmek arzusu ile işe başlamıştır. Fakat ahmetin helvacılıktan ziyade saz çalıp doğmaca şiiirler söylemek için sık sık babasının işyerinden kaçarak türbe önünde "Aşklar Kahvesi" ve buğday pazarı civarında bulunan "Ayaklılar Kahvesine" gider usta aşkların sazından ve sözünden çıkan naneleri dinler kendisini yetistirmek istermiş. Bir çok yazar Aşık okuma yazması olmadığını söylese bunun doğru olmadığını inancındayım. Zira Ebce hesabıyla tarih düşürme sanatı matematik bilgisi olması gerekmektedir. Aşık medrese tahsil yapmamış olabilir ama kendisini yetistirmek için de özel bir eğitim görmüş ve özel hocalardan öğrenmiştir. Aşık'lık geleneğine göre yetişen (Usta- Çirak) ilişkisi doğrultusunda Aşık o tarihte Konya da bulunan bütün aşıklerden ders aldığı da bir gerçektir. Aşık Konya'nın gelenek ve göreneklerine sımsıkı bağlı olarak sanatın kültürün edebiyatın olduğunu meclislerde yer almıştır.

Aşık Sem'i hiçbir zaman baba mesleği olan helvacılığa önem vermemiş tavl ve hoş bir hayatın içinde kendisini bulmuştur. İrticalen (Doğmaca) şiiirler söylemeye başlamıştır. Aşık Sem'i şiiirlerle yatmış şiiirlerle uyumuş şiiirler üykusundan uyanmıştır. Gönül dünyasında onun göz dünyasında olsun onun için hep doğmaca şiiirler yer almaya başlamıştır. İşte böyle bir atmosferde Sem'i yandı yakıldı ve yetişti. Mevlana hayatını "Harımdı, Piştım, Yandımd" sözleri ile özetlediği gibi aşık Sem'i de hayatını şiiirle özetlemeye başlamıştır. Aşık ilk şiiirini söyle dile getirmiştir.

İLK KOŞMA

Aman güzel senin elinden
Ben kendü kendime yakar ağlırlarım
Sen ayırdın beni doğru yoldan
Nazıla Efganım çeker ağlırlarım

Sana mefdun oldum benim aşkımdı çök
Nideyim halk bilsin merhametin yok
Aşkar eylesen cesaretim yok
Çeşminim yaşım döker ağlırlarım

Bir dua ederdim senin başına
Beni atıyorsun dağlar başına
Yazık etme benim genç yaşına
Luleler boynuma takar ağlırlarım

Mevlana hoş görmesin böyle zahmetin
Ölüpürtilir dilense olmaz rahmetin
Güzel alma ahını garip Sem'i'nin
Durup köşelere bakar ağlırlarım

KAHVANA DEĞİL BİR OKUL BİR EĞİTİM YUVASI

Orta Asya'dan günümüze kadar gelen aşık'lık geleneği "Aşklar Kahvehanesi'nden" geçip süzülerek adeta bir imbik gibi günümüze kadar gelmiştir. Aşklar kahvesi bir "Kahve-Hane" değil, bir okul bir eğitim ve öğretim yuvaları idi. İşte aşık Sem'i de böylelerine eğitim yuvasından geçerek usta aşıkların arasında girmiş olanlarla doğmaca (İrticadan) şiiirler söyleyip saz çalmaya başlamıştır. Anadolu'nun dört bir yanından balkanlardan, Kafkasya dan, sazını omzuna alıp Konya ya gelen aşklar türbe önündeki aşklar kahvesinde Aşık Şem'i'yi bulur onu sazının tellerinden çıkan nagmeler dudakların arasından çıkan sözlerle kelimelere kulak vererek kendilerini yetistirmeye çalışırlardı.

Pisili Sultan, Pır Esat soyundan gelen soylu bir aileye mensup olan Aşık Sem'i bir taraftan da Mevlevi tarikatına mensup olmuş,

Mevlevi adet ve erkanını öğrenmiş dergahta "Pis" müştir. Dergahın terbiyesini alan ve postnişinin dul ve hizmetine mazhar olan Aşık Sem'i Mevlana hazretlerinin gel gel yine gel çağrısı ile Türk -İslam düşüncesinin sazi ve sözüyle Konya'nın geleceğini görebildiğini ve folklorunu dalga dalga bütün İslam alemine yaymaya çalışıyordu.

Mevlevi dergahının postnişini Mehmet Said Hemden Çelebi Manevi duyurduğünü ve görevleri yarı sıra başta aşık Sem'i olmak üzere o tarihte Konya da bulunan aşkların elinden tutmuş olanların yüceltmek için gerekli maddi ve manevi desteği göstermiştir. Aşkların her akşam uğrak yeri olan ve bir okul vazifesi gören türbe kahvesini yıktırmsı onun yerine şiiirlerina göre çok modern bir sulu bir sulu kahve yaptırmıştır.

Mehmet Said Hemden Çelebi'nin aşklarla yaptırduğu bir sulu kahve'ye çok sevinen ve sona olan bağlılığını bir kez daha tekrarlamak için Aşık Sem'i Mevlana hazretleri için şiiirini söylemiştir:

Arz-i halim evela evelad-ı Mevlana'ya hu
İhtisabim İhtida evelad-ı Mevlana'ya hu
İyüdin kurbaniyim der her kime etsem sual
Bizde can ettik fena evelad-ı Mevlana'ya hu

Aşık bir sergiyi Konya şiiirinde vezir bir şekilde dile getirmiştir:

Aatı candan yareyi güç-eyledi neyle kudüm
Biz ann deroşiyüz inkarımız yok bil-unum
Şah-ı kulbuli-arifindir hazret-i Molla-ya Rum
Şiiirhesiz makbul-i hakir eveliyası Konya'nın

Mevlevi olduğunu daha kesin bir ifade ile söyle söyleyecektir,

Mevlevi'yim Mevlevi'yim pirimiz Malla-ya Rum
Şah-ı kulbuli -arifindir ser-firaz-ı eveliya
Hemden Sait Çelebi içinde aynı sevgi aynı coşkunlukla
duygulanımı dile getirecektir elbette:

Bahçe-i Molla'ya Rumi'de yetişti bir Nihal
Meyvedar olsun dirahit bulmamış suza zeval
Ben ve hacet eyleyem tahir-i irfanını size
Her bir ahkâmında hükümi asr-i eflatun misal

AŞIK SEM'İ UFKU GENİŞ BİR ŞAİRDİR

Hazreti Mevlana, "bir ayagım sımsıkı İslami prensiplerle bağlı diğer ayagımla pergel gibi bütün dünyayı dolarım" diyerek İslamiyet'in dışındaki dinlere açık olduğunu diğer görüş ve düşüncelere her zaman hoşgörüyle hareket ettiği gibi aşık Sem'i de "Piri" gibi ufkü geniş görüşü geniş hoşgörlü bir aşiktir. Pek çok aşık gibi bir konuya takılıp kalmaz her konuda irticalen (Doğmaca) şiiirler söyleme ustasıdır. Günlerden bir gün türbe önündeki aşkların uğrak yeri olan, aşkların aşığı her sulu Kahvede Aşık derli berlik kafadar arkadaşlarıyla oturmuş Hacı Bektaş Veli Hazretlerinin Menakibından konuşuyorlardı. Aşık Sem'i bunların konuşmalarını dinlediği sonra sazını eline aldı tellerinden bir dokumda ve şu mersiye'yi söyledi:

MERSİYE

Hacı Bektaş Velinin bendiği cansız diyar
Mahzarı nuru alidendirana ol yadigar
Nağra-i dildül ederdi arşı alana karar
Sadılcıların kafri bir nağrada etti şakar
Dedi arslanın Ali bir kudretyle girdiğar
Lafeta İlla Ali, la seyye İlla Zülfiğar

Koydular başın o şahın kerhela melanına
Baştlar parmakların şah Hüseyin kanına
Urdu sikini pelitler kıymadan dergahına
Bu hareketler yakışmazdı o şahın şahına
Düşmedi kanı yere ol demede çağırğar
Lafeta İlla Ali, la seyye İlla Zülfiğar

Emri hakka şah Hasan ile Hüseyin oldu şehit
Ol Yazıt merwanı hak etsün cinnandan baid
Ağlaşıp gökte melekler etiler matem şedit
Bizde eveladi razuluz çelmez matem cedid

*İnsi cın gökte melek, hakkında eyler inkısır
La feña illa ila la sefye illa zülfiakar*

*İçidin bu hali cemret ehli gıyadı karolar
İki servi göçtü açt derundan yareler
Nari hakka kutsıp gitti o dem mehpareler
Hasreler kan ağlasın aşkı avazalar
Bu muhabbeti Sem' idir ta hasredek böyle şanar
Lafeta illa ali, la sefye illa Zulfikar*

Aşık Şem'i bu mersiye yanık sesiyle Hüseyin makamında söylerken kahvenin dışında bulunan halk akın akın içeriyi doldurmaya başladı Aşık dinleyen, düşünün cazip bir hafta çok çabuk karar verebilen bir melekeye sahip aynı zamanda bilgili olduğu ortaya çıkmıştır.

Aşık Şem'i medrese eğitimi görmesine rağmen bilgili kültürlü bir halk adamı olduğu bir kez daha ortaya dökmüştür. Söylediği bu şiirinde son nakaratında Aşık Şem'i lafeta illa Ali, la sefye illa zulfikar mısrasını son anda nereden ve nasıl becerdi sorusu akla gelmekte ve hayret noktasının bu olduğu düşünülmektedir.

Bu mısranın manası şöyledir:

"yiğit yok ancak, Ali var kalış yok ancak zulfikar var" demektir. Bu aşık aleminde muhibbi ali aba subesi olup Mevlevilik tarikatının nezakiti içinde vilveger bir muhabbeti peygamberi eserdir.

AŞIK ŞEMİ'YE MEVYEVİ VAKIFLARININ GELİRLERİNİ TOPLAMA GÖREVİNİ VERİYOR

Dilden değil özden bir Mevlevi olan ve her fırsatta Mevlana'ya olan aşkı dile getiren Aşık Şem'inin bu hareketini Posnişin Mehmet Sait Hemden Çelebi'de aşık Şem'iye gönülden ısınmış, gönülden sevmiş ve ona bir vazife vermesi uygun görmüştür.

Çelebi Efendi hazretleri Mevlana asistanesi için kurulan Celayiye vakfı'na gelen gelirleri toplam görevleri Aşık Şem'iye vermiştir. Hem geçiş hem de saziyla söyleyle hakkı aydınlatması için verilen bu görevi Aşık Şem'i kabul etmiş Celayiye vakıflarının gelirlerini toplamak için diyar diyar gurbet gurbet hem gezmiş hem söylemiş hem sazının tellerini arkadaşlık etmiş Şem'iye.

Konya ve çevresinde şirler dilden dile dolaşan Aşık Şem'i aşıklık mesleğini halk arasında büyük bir manevi nüfusu erişmiştir. Aşık Şem'inin yaptığı bu büyük hizmet Mevlana dergahlarının merkezi olan ve ASİSTANE denilen dergahın diğer yerlerinde de takdirle karşılanmış şöreti büyük bütün yurt çapına yayılmıştır.

AŞIK ŞEMİ' HACYOLUNDA

Aşık eri gönül eri Aşık Şem'i gönülden hacca gitmek istiyor adeta yanıp tutuşuyor fakat bir arzusunun bir türlü kimsese açamıyor. Bir gün aşklar kahvesi olan sulu kahvede neyzen Hulusi dede ile oturup sohbet ederken bir derviş giriyor garip bir tavırla aşkı niyaz ederek bunların yanına oturuyor ve "Burada enleren bir Aşık Şem'i varmış onunla muhabbet etmek istiyorum" diyor. Neyzen Hulusi dedeyi Mevlevi kulaklı olduğu içinde onu Aşık Şem'i zannediyor. Aşık Şem'i esnaf kıyafetli olduğu için hiç ses çıkarmıyor ve Hulusi Dede buyurun sohbet kapısını açın diyor oradan içeri girilim diyor Konuk derviş gur bir sesle bir şiir okuyor bu şiir kahve ocağında işiten Aşık Derli duvarda asılı duran sazı kapıyor ve Aşık Şem'inin kocağına atıyor. Aşık Şem'i sazın tellerine şöyle bir dokunuyor derinden bir nefes aldıktan sonra da şu şiiri okuyor:

DIVAN

*Birdir evvel biyüad eden efkaki değil mınar iki
Bir dedik kalu belada demeyiz gaffar iki*

*Evvel bir ahiri bir dost da bir cananda bir
Olması mümkün değil bir tahtda hınkar iki*

*Gerçi bin ismi vardır zükreder insü melek
Kulhülahü ahad sanınayın settar iki*

*Hürmeti cün on sekiz bin aleni var eyledi
Kim diyen hakkın habibi Ahmed' i multar iki*

Her şey hikmette zaldıyla çiftir emir bir

Diğer izan batıldır değil şarki iki

*Halimi takir ederdim dostuma bir bir tamam
Şem' i der yarın yanında olmasa ağır iki*

Bu şiiri dikkatli bir şekilde dinleyen bir konuk şair sessizce ayağa kalkıyor ve kahveden çıkıp gidiyor bir daha görünmüyor.

Neyzen Hulusi Dede, aşık Şem'i ile konuk dervişin arasında geçen bu olayı akşam Hemdem Çelebi'ye anlatılıyor divanı okuyan Hemdem Çelebi konuğuna Aşık Şem'iyi davet ediyor. Hacca gitmesi içinde maddi para yardımında müjdesini veriyor.

Hemdem Çelebi'nin yaptığı bu itiraf üzerine Aşık Şem'i duyulanıyor ve konakta irticalen konakta irticalen şu divanı okuyor:

DIVAN

*Aşk nedir bilmez iken kendime bülhan eyledim
İftiray irtikad etmekle tuşyan eyledim*

*Aşk mihengine urunca beni ayarı tutmadı
Kendimi ben öyle zan eyledim ki insan eyledim*

*Dost cemalyle müserref olmaşa verdim ahid
Didei şırşanına dünyayı zindan eyledim*

*Gül dirahitinde kuru feruada mehur andeip
Oda bir gül yulونا, benfe feda can eyledim*

*Bu gece aşk payesin pervaneden aldım haber
Okumaştın geydıraıp ekime kaftan eyledim*

*Anladım can vermemeye cana vassıl olmaşım
Roz, iken dil Şem' ini yaktım şesman eyledim*

Aşık Şem'i 1826 yılında hac yolculuğu başlıyor.

Konya'dan yola çıkan hac kervanında aşık Şem'i gönülden geçtiği şekilde doğmaca olarak şirler okuyor uzun gibi gelen yollar kısalıp nasıl geçtiği şekilde doğmaca şirler okuyor uzun gibi gelen yollar kısalıp nasıl geçtiği belli olmadan mukaddes topraklara ulaşıyor yüz sürüyor bu topraklara gece gündüz tavaf ediyor geceyle gündüz, gündüz ve geceyi ayırt etmeksizin tavaf ediyor ibadetini yapıyor ve hacı olduktan sonra da salimen Konya'ya dönme yi nasip ediyor Cenap-ı Allah.

Aşık Şem'i hıceza gittiginde kırk dört yaşında idi şimdi ise 45 yaşına gelmişti. Bunu şu şiiryle söyle duurmaktadır:

KALENERİ

*Dalgın malvaya hakkı unuttun
Seni od'dan kurtarır mı pare hey
Harâm helali seğmedin yuttun
Kanaat etmedin helal kare hey*

*Koculukça ağlar oldun içinden
İki ellerin gitmez oldu içünden
Eğer Mevla seçmez ise suçundan
Zebaniler aılır güder nare hey*

*Sakın kulu olma nefsi havanın
Olmas fa-idesi Tacı Kubanın
Varacaksın huzuruna Mevla'nın
Elin boştur yüzün kare hey*

*Bir bir ara Hakkın rızasını bul
Deşir damadım bu bir ince yol
Kulun sever, Şem' i hukka karıp ol
Bileği dizan giridigare hey*

Istanbul'a Giden Aşık Şem'i, Belediye Başkanı Olarak Konya'ya

Dönüyor

Oğlu Mustafa'nın askere alınması üzerine Aşık Şem'iyi bir hüznün kapıyor. Sazını sözlünü bir kenara bırakmak istiyor fakat bir türlü bu isteğine erişemiyor. Akli fikri oğlu Mustafa'da Mustafa'm da Mustafa'm diyor başka bir sey demiyor. Oğlu Mustafa İstanbul'a asker hem onu görmek hem de Konya dan saz ve söz arkadaşı olan Silleli Aşık

Sururi görmek için İstanbul'un yolunu tutuyor. "yarım İstanbul'u mesken mi ettin" dercesine oğlunun mesken ettigi İstanbul, Aşık Sururi..

Aşık Sururi her seferinde mektup yazarak arkadaşları Aşık Şem'i'yi İstanbul'a davet eder. İstanbul'u öve öve bitiremez. Aşık Sururi bir mektubunda Mustafa'ya askerden kurtarabileceğini ifade etmesi üzerine aşık Şem'i İstanbul'un yolunu tutuyor. Aşık Sururi İstanbul da Cet Hacı Ali Paşanın himayesindedir. Bülbülü alın kafese koymuşlar ah vatan vah vatan dediği gibi aşık Sururi de vatan olan Konya'yı özlemekteydi.

Aşık Şem'i İstanbul'a varınca, Aşık Sururi'nin bahsettiği Konyalı şah İsmail'in kahvesine iner. Her zaman devci kiyafeti giyen Aşık Şem'i İstanbul'da da elbisesine kiyafetine bakmak devci kiyafeti ile kahvede oturmaya başlamıştır.

Akşamüzeri Şah İsmail'in kahvesine İstanbullu şairler birer ikiye gelmeye başlamışlardır. Kahvede ise aşık Şem'inin şiirlerini bir taraftan okuyor olması bizim Konyalı aşık Şem'inin şiirleri bir taraftan okuyor olması bizim Konyalı Aşık Şem'i'yi ziyadesiyle sevindirmiştir.

Aşık Şem'i bir ara duramaz ve aşıklara şöyle seslenir

Arkadaşlar şu sazınızı birazcık bize de verirsiniz bizde bir dokunsak der.

Aşık Şem'inin kiyafetine bakarak vurur derler. Baba ne yapacaksin sazi kecinin yiyemediği ot başına vurur derler. Bu sözleri duyan Şah İsmail kahve ocağının seslenir yerinde sazını verdi ve Aşık Şem'i saza gözəl bir düzen verdi hoş bir makam yanık bir mızrapla şu koşmayı söyledi:

KOŞMA

Tuna gibi kimse bilmez başımı
Nerm akar boz bulanık sel'im ben
Dört umak almaz gözüm yaşını
Şat murat Ceyhan nehrini nilim ben

Benim bağında var lale gül sümbül
Sevranla gelenler halleder niüşül
Cennet bahçesinden kopardım bir gül
Uzatmadım payım çekmeni elimden

Da-im ağır ile işim savaşır
Yareliyim köyü yarı doluştur
Hızır bana ahı hayat ulaştır
Köşe-i vahdet de teşne dilim ben

Çoktan ber arzularım dostumu
Dost yolunu feda ettin postumu
Gelen geçen kucaklasın üstümü
Dosta diğer doğru tozlu yolum ben

Mahlasım Şem'i dir biladim Konya
Bir kenar sahrada olmuşum peyda
Bizim başa girmez bülbülü şeyda
Kimse bilmez ne buy, verir gülüm ben

Bu sözler üzerine kahve sahibi şah İsmail hemen aşık sazını verdi ve Aşık Şem'i yanına koşarak geldi ve kucaklayarak Konya'nın hasretini giderdi. Aşık Şem'inin İstanbul'a geldiğinde duyan Aşık Sururi Cer hacı Ali paşa da izin istedi ve hemşerisi Aşık Şem'inin yanına koşarak geldi. Aşık Sururi ali paşanın himayesinde kalıyordu ama bir bakıma göz hapsinde idi.

Aşık Sururi, Aşık Şem'i'yi de aralık ali paşanın saraydaki makamına götürdü.

Padışah 2. Mahmut tarafından saraya davet edilen aşık Şem'i sarayda şiirler söylledi. Aşık Şem'i bir şiirin nakarat kısmında "Ayırdırsa yavrusundan ceren ağları" tekrarlar durur. Kafes arkasından Aşık Şem'i'yi dinleyen valide sütan padişaha haber gönderir ve Aşık Şem'inin padişahın bir şeyler istediğini hatırlaması üzerine konu açılır ve Aşık Şem'inin biricik oğlunun asker olduğunu affedilmesini emir verilmesini ister. Bunun üzerine padişah 2. Mahmut Aşık Şem'inin bu isteğini yerine getirir ve Mustafa'yı affeder.

Aşık Şem'i bir zaman daha sarayda padişahın huzurunda saz çalar şiirler söyler. Gönlü Konya'ya dönmek Konya toprakları

burunda buram buram kokmakta. Mustafa'sına at oldu. Fakat sarayda padişah aşık Şem'i'yi salmaz ısrar eder. İstanbul da kal diyor. Aşık Şem'ide Konya'ya Mevlana diyarına dönme arzusunun her fırsatta belirtir.

Bunun üzerine Aşık Şem'i'yi bir mükafat vermek padişah. Yıl 1830. Aşık Şem'i Konya'ya İhtisap-Çarşı ağası Belediye başkanı olarak atanır. Böylece Konya tarihinde belediyeçilikle başlamış olur.

Aşık Şem'i vefat edinceye kadar Konya'da Belediye Başkanlığı görevini sürdürmüştür.

AŞIK ŞEM'İNİN VEFATI

Aşık Şem'i 1837 yılında çok ağır bir hastalık geçirmiş uzun bir zaman yataкта yatmıştır. Bu zamanında içerisinde de Mevlana dergahı Postişini ile görülmüş ve Kubbe-i Hadra'nın golgesinde bir yerde mezarının olması arzu ettiğini bildirmiştir. Bu hastalıktan sonra sakın bir hayat yaşamaya başlamıştır.

Aşık Şem'i türbenin güneybatı tarafında caddeye yakın bir yerde mezarının olmasını istemiş ve bu isteği kabul görmüş yakınlarına da Devriş Hasan ve Devriş Burhan dedelerinin bunu bildiğini söyleyip vasiyet etmiştir. Ve birde kita yazarak mezar taşını yazılmasını istemiştir.

KITA

Hazreti adem gibi irsen hezaratı yaşına
Akıbet bir gün gelirse sen mezarın başına

Kimseye baki değildir bu cihan zilli hayal
Gafletle meyl edip aldandı kalp nakkaşına

Gırmadı kabre benim ali ecdad ile mal
Berkidip toprağı başından dağıldı aşına

Akıbet bir gün olursun sende muhtacı düa
Oku birkaç fatıla bahşeyle din kardeşine

Ey birader baksana yetmemizmiş tıbet sana
Şemi namım bir nişan olsun mezarın taşına

Aşık Şem'i 1839 yılının ağaçlar çiçek açtığı bir zamanda hasta yatağında şu koşmayı yazıyor.

Bülbülden bir sada geldi Güllere
Sefaşın sırmenden geçti güdiyor
Üfudeler yalın ayak yollara
Ağlayan, ağlayan düştü güdiyor

Bahar cıyammından bülbül sesinden
Çıkarış perçemin fina fesinden
Ercıvah gönül kuşu can kafesinden
Babı keşere uçtu güdiyor

Sende bir kez gelsen kabrim ucuna
Gam yükün yüklettim yüz bin hucine
Yaradan karşı anın başına
Dil fena mülkünden göçtü güdiyor

Gönüm babında beyşin paşanın
Meclam ömür versin binler yaşanın
Yetiş hey Mustafa'm helalulasın
Şemi ecel camını içti güdiyor

Ve üç gün hasta yatağında yattıktan sonra da bu alemden öteki aleme geçiyor. Vasiyet üzerine de Kubbe-i Hadra'nın golgesine defnediliyor. Cenabı Allah'tan rahmet dileriz.

KAYNAK:

Ergun Sadettin Nusret - Uğur Mehmet Ferit
Konya Vilayeti Halkiyatı ve Harsiyatı (1926)
Sadestlerin Prof. Dr. Hüseyin Ayan (2002)
İbrahim Azci Kendi, Konyalı Aşık Şem'i konuşuyor (1951 Konya)
Feyzi Hacli, Aşık Şem'i hayatı ve şiirleri (1982 Ankara)
Hanifi Aytekin, Konya Belediye Başkanları (2003 Konya)

Zamanımızın en büyük doğa felaketi

Tsunami

Su fani dünyada yaşadığımız zaman içinde birçok felaketlerle karşılaşılıyor veya işitiyoruz.

Ani oluşan felaketlerin adını dahi bilmediğimizden şaşırıp kalıyoruz. Zaman ilerledikçe ve deneyimlerimiz arttıkça bu ani oluşan felaketlerin adını sebebini öğrenmeye çalışıyor, sonunda yazı bilgile öğrenebiliyoruz. 1999 senesinde ülkemizde olan depremden sonra yer bilimcilerimizin deprem hakkında oldukça ilginç bilgiler edindik. Bu savaide deprem felaketinin etkisini ve nasıl korunacağımızı en ince noktalarına kadar bilgi sahibi olduk. Yine büyük bir doğa felaketi olan Tsunami adını ise ilk defa Aralık 2004 senesinde duyduk 300.000 kişinin can kaybına sebep olan bu Tsunami felaketi Hint okyanusunda bulunan Cava adası yakınlarında 9 şiddetinde bir depremden sonra hasil olan Tsunami felaketi Japon halkını derin acılara sevk etti. Bu suretle Tsunami adını bir kere daha işiterek bilgi sahibi olduk.

Tsunami kelimesi Japonca anlamına geliyor. Tsu: Liman, Nami: Dalga anlamına geliyor. İki kelimeyi birleştirerek Tsunami adı oluyor. Bu isim Japon balıkçılar tarafından verilmiş liman dalgaları olarak bilinen bu kelime Türk bilim adamları ise süpürge ismini koymuşlardır. Bilim adamları depremlerden sonra oluşan Tsunami dalgalarının nasıl oluştuğu araştırmışlar ve şu sonucu çıkarmışlar. Tsunami dalgaları genellikle büyük denizlerde yani okyanuslarda büyük şiddetle oluşan depremlerden sonra meydana geliyor. Tecriübeler sonucunda 9 şiddetinde bir depremin Tsunami dalgaları üretebileceği sonucu ortaya çıkmış. Tsunami felaketin büyük

şiddetle depremler yaratabildiği gibi aynı zamanda derin deniz diplerinde büyük çapta kaymalarının yani heyelanında yaratabileceği bilim adamları ifade ediyor. Netice olarak söyleye biliriz ki 9 şiddetinde depremler ve derin deniz diplerindeki büyük çapta heyelanlar Tsunami felaketi yaratabiliyor.

Biraz daha derin incelesek derin denizlerde ters faylanma neticesinde üzerinde bulunan su kütleleri hareketle geçirek büyük dalgalar meydana getiriyor. Bu dalgalar etrafa yayılarak, bütün şiddetiyle sahildeki yapılara çarparak, büyük felaketleri oluşturuyor. Böylece ani oluşan bu olay yaşayanları gafil avlayarak büyük felaketleri meydana getiriyor. En çok etkili olduğu yerlerde ise sığ sahiller, limanlar nehir ağızları. Genellikle 30-40m yükseklikte olan Tsunami dalgaları şiddetli olursa karalann birkaç km kadar ilerlerine girecek etkisini sürdürebilmektedir. Büyük şiddetle gelen dalgalar yine aynı şiddetle geri çekilmekle beraberinde yitdiği yapıları ve yapı atıklarını denize sürüklemektedir. Can ve mal kayıpları ani gelen dalgalarla olmaktadır. Ters fayların veya derin deniz heyelanlarının yarattığı Tsunami dalgaları önceleri hafif gelmektedir. Bu hafif gelen dalgalar, etkisi az olduğundan herhangi bir felaket doğurmamaktadır. Bu yüzden bu dalgalara "Centilmen Dalgalar" ismini vermişler. Centilmen dalgaların arkasında olan periyodik olarak şiddetli dalgalar gelmektedir. İşte asıl büyük felaketi bu dalgalar yaratmaktadır. Bu yüzden bunlara "Felaket Dalgaları" denir. Kabanar ilk dalganın arasındakı uzaklığa "Dalga Boyu", dalganın en yüksek kısmı ile en alçak kısmı arasındakı mesafeye "Dalga Yüksekliği" denilmek-

tedir. Gerek 2004 senesinde Cava adası yakınlarında meydana gelen Tsunami dalgaları ve gerekse 2011 senesinde Japon Tsunami dalgalarında, görgü tanıklarına göre dalga boyları 1-2 km dalga yükseklikleri 40-60 m. Kadar olduğu ifade ediyor. Tsunami esasında husule gelen akımlar 2 türdedir.

1- Kıyı Akımları: sahiller boyunca ilerler, etkileri pek fazla değildir.

2- Deniz Gibi Akımlar: şiddetli olan bu akımlar büyük bir basınçla denizlerin derinlikleri ileri kıyılara yakın yerlerde bu iki bu iki akıntı karşılaştıklarında büyük bir şiddetle çarpışarak su duvarı oluşturur. Dipten gelen akıntılar bir su duvarları oluşturur. Dipten gelen akıntılar su duvarını karalann içine doğru iter. Birbiri ardına gelen dalgalar bu suretle önündeki engelleri aşarak karalann içlerine doğru ilerler. Gerek kıyı gerekse dip dalgalarının çarpışması esasında deniz suları çekilir, daha sonra 40-50 m kadar yükselerek dev deniz dalgaları oluşturur. İşte dev dalgalar karaları istila ederek can ve mal kaybına sebep olur. Bu durum canlılar için felaketin en üzüntülü ve en acıklı olan kısmıdır. Tahminlere göre Tsunami dalgaları saniyede 155 km hızla ilerlemektedir. Genellikle bu dalgalar okyanus gibi büyük denizlerde meydana geldiğinden, denizlerde seyir halinde olan araçlar dalga şiddetini pek hissetmez, ancak hafif hafif sallanır. Tecriübeli Japon gemicileri ve balıkçıları denizlerin ortasında oldukları zaman, husule gelen hafif dalgalanmalarının durumuna göre Tsunami olduğunu anlayabilirler.

Bizler Tsunami olayını 2004-2011 senelerinde öğrendik. Ama dünyada senelerce evvel Tsunami felaketleri olmuş. Bu Tsunami felaketleri sırasıyla şöyledir:

MS 365 Mısır ve İskenderiye, 1509 İstanbul, 1175 Fas ve İspanya, 1183 Endonezya, 1896 Japonya Sankriku, 1906 Kolombiya, 1946 Alaska, 1960 Şili, 1964 Alaska, 1976 Filipinler, 1998 Papua Yeni Gine, vs. bu felaketler tarih sayfa larında rastlanan felaket notlarıdır. Bazı bilim adamlarına göre ilk Tsunami felaketi MÖ 1630 yılında Yunanistan Santoroni de bir yanardağ patlamasıyla oluşan yüksek dalgalar Girit adasını silip süpürmüş ve burada Minos uygarlığının çöküşüne sebep olmuş hatta bu olayın Atlantis efsanesinde bahsedildiğini bazı bilim adamları ifade ediyor.

Bu felaket olayları her nedense hep uzak doğu ülkelerinde oluyor. Direk olarak bizleri ilgilendirmiyor. Ama bu felaketleri görsel basından olan izlediğimizde çok üzülürüz. Türkiye'mizde buna benzer bir felaket var mı sorusu aklımıza takılıyor? Vatandaşlık işi tarafı yani kuzeyde Karadeniz, Güneyde Akdeniz, Batıda Ege ve Marmara denizleriyle çevrili. Bu Tsunami olayı hakkında televizyonlarımızda bazı yer bilimcilerimiz, Türkiye denizlerinde olayın meydana gelip gelmeyeceğini kendi yorumlarıyla anlatıyor. Anladığımıza göre ortak nokta şöyle: Karadeniz derin bir çukurluk olmasına rağmen kapalı bir havza görünümünde olduğundan Tsunami beklemeyiz. Ancak son zamanlarda petrol arama amaçlı jeofizik araştırmaların neticeleri bizlere ulaşırsa, görüşlerimizi bildireceğiz.

Marmara denizi. Ortasından kuzey Anadolu fayı geçmektedir. Şimdiye kadar edinilen bilgiye göre kuzey Anadolu fayı Yatay Atrımlı fay olduğundan ve 7,8 şiddetinde bir fay ürettiğinden fazla etkili olacağı zannedilmektedir. Zira Tsunami dalgaları deneyimlere göre Ters Atımlı fay dallardan ve 9 şiddetinde olursa oluşmaktadır.

Fakat şunu da gözden uzak tutmamak lazım zira tarihi kayıtlara göre 1509 İstanbul buna benzer bir olay olduğunu Yenikapı da yapılan Arkeolojik kazılarda ortaya çıkmış.

Ege denizi: bu bölge sismik bakımından oldukça faaldir. Kıyılarda bazı çöküntü havzaları mevcuttur. Bunlar Bulurçay, Büyük ve Küçük Menderesler, Dalaman Çöküntüleridir. Olası bir Tsunami, çöküntü yerlerinde olabilir. Ama etkili değildir.

Akdeniz: Güney Anadolu da bulunan bu kısmalr Tsunami bakımından biraz önem arz eder. İskendiye'den başlayan derin bir çukurluk Girit adasına kadar devam eder. Burada uzak bir ihtimal olmakla beraber bir Tsunami olayı beklenebilir. Bilim adamlarına göre ancak şığ yerlerde etkili olabilir. Tarihsel kayıtlarda MÖ1630 dolaylarında santorini de bir yanardağ patlamasının yol açtığı büyük dalgalar Girit adasını etkilemiştir. Yine MS 345 misrin

İskenderiye şehrinde meydana gelen doğu Akdeniz depreminin yarattığı dev deniz dalgaları binlerce kişinin sular altında kaldığını tarihi kayıtlardan öğreniyoruz.

Sırası gelmişken Konyamızın durumuna bir göz atalım. Tsunami Konya'ya oldukça uzak bir olaydır. Yukarıdaki yazılarımızda izah ettiğimiz gibi Tsunami için büyük denizler 9 şiddetinde depremler ve son olarak volkanizma faaliyetleriyle olması lazımdır. Bunları göz önüne aldığımızda sadece Konya civarında böyle büyük bir deniz yok. Deprem şiddetleri kağıtlara göre 4,5'i geçmemektedir. Geriye yalnız volkan faaliyetleri kalıyor. Etrafımızda milyonlarca sene evvel volkan patlamaları olmuş. Şimdi ise faal değildir. Yani derin bir uyku halindedir. Bu bakımdan tabiat anı bu uykusunda herhangi bir sebeple rahatsız etmememiz gerekiyor. Ama insanlığı hiçbir zaman rahat duramaz kendi menfaati için tabiatı tahrip ederek tabiat anı rahatsız eder. Şöyle etrafımızda bir nazar atalım. Konya bölgesi, Akarsu ve dereleriyle besleyen Toros dağları daima bereket getirmiştir. Ama insanlığı fazlasını temin için bazı akarsu üzerinde büyük ve küçük barajlar inşa etmiş. Bunlar hemen aklımıza gelenler sadece Konya bölgesinde şöyledir: Ermenek Barajı, Gezende Barajı, Bağbaşı, Bozkır (yeni ihale edildi), Afsar (proje hazırlanıyor), Gezende Barajı gibi büyük kapasiteli barajların yanında Sille, Aya, Altınapa gibi küçük barajlar var. Eskiden Konya ve civarı göller bölgesi olarak bilinen şimdi ise neredeyse barajlar bilginler olarak tanınacak. Türkiye'nin en büyük gölleri (Beysehir, Akşehir, Karapınar, Sultanıye, Hotamış (kurudu ama üzerinde 15 m yüksekliğinde bir depolama projesi var) Konya'mız da bulunuyor. Bu büyük su depolarını toplasak yaklaşık bir deniz kadar büyük olacak. Allah göstermesin pasif volkanlar aniden aktif hale geçerse olası küçük çapta Tsunami (daha doğrusu ani taşkında diyebiliriz) bir felaketi haline alabilecektir. Tabii bu durumu hakiki Tsunami felaketinde oldukça uzak görünüyor. Şimdi sadece bunu bir senaryo olarak düşünebiliriz.

Depremler, Tsunami felaketleri, volkan patlamaları, büyük fırtınalar vs. gibi tabiat olayları oluştuktan sonra bunları senaryo haline getirmek aida bir gelenek olmuştur. Çeşitli rivayetler yurdudur. Roman ve hikayeler yazılır hatta film haline getirilerek halka sunulur. 2004 senesinde Caya adasında oluşan Tsunami felaketleriyle 2011 senesinde Japonya Tsunami olayı ilgili basında yer alan 2 enteresan hikayeler var sizlere onları anlatayım. Hint okyanusu Asya kıtasının güneyinde bulunup, yaklaşık 4000 m derinlikte bir çukurluktur. Üzerinde bir çok irili ufaklı adalar vardır. Turistik bakımından önemli olan bu

adalar, ulaşım kolaylığı yüzünden her mevsimde dünyanın bir yanından tatil için binlerce turist akın eder. 2004 senesinde aralık ayında tatil için ailesiyle gelen İngiliz 9-10 yaşlarında bir kız çocuğu plaj sefası yaparken denizin aniden 160 m kadar çekildiğini fark etmiş okula öğretmen tarafından bildirildiğinden, büyük bir felaket olacağına hissetmiş, plajdaki diğer turistler deniz çekilmesini seyrederken, bu İngiliz kıza hemen oteline koşarak ilgililerine haber vermiş. Otel idarecileri anonsla sahildeki müşterilerini geri çağırması ve Tsunami olasılığını duyurmuş. Müşterilerinin hemen en yüksek yerlere çıkmasını önermiş bir darazda Tsunami dalgaları etrafı darma dağın etmiş, uyarılara riayet etmeyenler canlarından olmuş böylece küçük bir İngiliz kızın zekası sayesinde otel müşterileri ölümden dönmüşler. Otel idarecileri bu ölümden dönen müşterileri kendilerini ölümden kurtaran bu İngiliz kıza bir minnet ifadesi olarak Sahil Meleği ismini vermişler. İkinci hikaye Mart 2011 Japonya'nın kuzey doğusunda bir kasabada herkes günlük işleri yapıyorken ani olarak şiddetinde bir depreme sarsılıyorlar deprem bilgisi bakımından oldukça ileri bir bilgi sahibi olduklarından nasıl korunacakları biliyorlar. Ama Tsunami olayını hesaba katmıyorlar. Depremi hemen arkasında Tsunami dalgaları etrafı darma dağın ediyor. Yüksek yerlerde olanları kurtuluyor. Düz ve alçak yerlerde olanlar ise kurtulmuyor. Kasabanın oldukça yüksek bir yerinde olan anaokulu çocukları olayı deşsetle seyrediyor. Tam okulumu dağılma saati olduğu için ailelerin kendilerini anamlarını beklerken yuku buluyor. Basında yer alan haberlere göre çocuklarını almak için gelen ailelerin düz yerlerde olduklarından Tsunami felaketinden kurtulamayacaklarını söylüyorlar. Ama anaokulu çocukları felaketin boyutlarını bilmediklerinden hala ümit içinde ailelerin gelmesini bekliyorlar.

Japonya 2011 Tsunami oluşundan şimdiye kadar günler geçti. Felaket büyük boyutta olduğundan hala can kaybı için kesim bir bilgi veremiyorlar. Deprem felaketi için oldukça büyük sahabi olmalarına rağmen Tsunami'ye yenik düşen Japonlar elbetteki buna da bir çare bulacaklardır. Teknoloji ilerledikçe simülid bir muamma gibi görünen olaylar ilerlerde çözülecek ve çareleri elbetteki bulunacaktır. Çok şükür ki Konya'mız bu gibi felaketlerden uzak görünüyor. Ama ne olursa olsun tedbir elden bırakmamız lazımdır.

KAYNAKLAR

- İç Dinamik Jeoloji Ord. Profesörü Hamit Nafiz Damir
- Konya Postası: Yılmaz Ermiş 26.01.2005 ve 03.01.2006 sayıları
- İnternet Bilgileri
- Görsel Ve Yazılı Basın Haberleri

DÜNYADAN İŞ BİRLİĞİ TEKLİFLERİ

TEKSTİL VE TEKSTİL MALZEMELERİ

İRAN

Kayıt Tarihi: 05.04.2011

Firma Adı: Khaneh Man, LLC

Yetkili Kişi: Saeed Babamoradi

E-mail: info@khanehman.com **Web:** www.khanehman.com

Bebek, çocuk ve genç odalarında kullanılan süs eşyaları üzerine çalışan firma; bebek, çocuk ve genç odaları için halı almak istiyor. İyi derecede Türkçe bilen Saeed Babamoradi ile (+98) 912 2069627 numaralı cep telefonundan bağlantı kurulabilir.

MAKEDONYA

Kayıt Tarihi: 11.04.2011

Firma Adı: DEGER DOO SKOPJE

Adres: SKUPIBB (Agromehanika) 1000 - Skopje-Makedonija

Yetkili Kişi: Kemal Nazim

Tel: +389.70.521296 **E-mail:** kemalnazim@yahoo.com

Makedonyalı firma, iş ilişkisi içinde olduğu bir tekstil firması adına aşağıdaki gereçleri üreten firmalar ile bağlantı kurmak istiyor: 1) Plane plotter paper 45 gr/m2 H 162 sm, 2) Perforated paper 70 gr/m2 H 162 sm, 3) Adhesive labels strong fusing, 4) Vacuum nylon, 5) Carboard bi color 400 gr/m2, 6) Underlay paper grey. Hazır giyim kesiminde kullandığı belirtilen gereçlerden aylık toplam 24 ton talep edileceği bildirilmiştir. Söz konusu talep ile ilgilenen firmalar, "TOBB Türkçe Konuşan Girişimciler Grubu" üyesi olan Kemal Nazim ile Türkçe bağlantı kurulabilir.

SİRBİSTAN

Kayıt Tarihi: 05.04.2011

Firma Adı: SERBIAN CHAMBER OF COMMERCE / Board of International Economic Relations

Adres: 13-15, Resavska street, 11000 Belgrade

Yetkili Kişi: Snezana Rašeta - Peković / Senior Advisor

Tel: +381.11.3300-900/ext **Faks:** +381.11.3248-060 **E-mail:** snezana.raseta@pks.rs **web:** www.pks.rs

Firma (Andreja Abadić): 10t iplik, 20t gazlı bez ve 40t hidrofil pamuk (Yarn 10t, Gauze 20t, Cotton wool 40t) almak için güvenilir tedarikçilerle bağlantı kurmak istiyor. Söz konusu talep Birliğimize, Sırbistan Ticaret Odası aracılığıyla iletilmiştir.

ELBİSE VE AYAKKABI

LİTVANYA

Kayıt Tarihi: 26.04.2011

Firma Adı: Ege İş ve Yenilik Merkezi (EBIC-Ege)

Adres: Ege Üniversitesi Bilim Teknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi (EBİLTEM) 35100 Bornova - İZMİR,

Yetkili Kişi: Tutku Asarkaya / Proje Uzmanı

Tel: +90.232.343 44 00 / 114 **E-mail:** tutku.asarkaya@ebiltem.ege.edu.tr **web:** www.ebicege.org.tr

Comp, iç çamaşın, tişört gibi tekstil ürünlerinin toptan satıcısı olup, Litvanya ve Letonya'daki birçok büyük zincir marketle çalışan firma; kaliteli ve uygun fiyatlı ürün üreticileri veyahut tedarikçileri aramaktadır. Söz konusu duyuru Birliğimize, Ege İş ve Yenilik Merkezi aracılığıyla iletilmiştir. Firma ile bağlantı kurmak isteyen kuruluşların 20110407011 referans numarası ile EBIC-Ege çalışanlarına başvurmaları gerekmektedir.

DERİ VE DERİ MAMULLERİ

ROMANYA

Kayıt Tarihi: 07.04.2011

Firma Adı: OZ MARATON COM S.R.L. Craiova

Yetkili Kişi: Taner Altıntaşoğlu

Tel: +40.251.595 847 **Faks:** +40.251.595 847 **e-mail:** office@ozmaraton.ro

Romanya'da yerleşik bir Türk iş adamı, iş ilişkisi içinde olduğu bir Romanya firması adına, çocuk spor ayakkabıları üreten Türk firmalarıyla bağlantı kurmak istiyor. Söz konusu talep Birliğimize, Romanya'daki "Türk İş Adamları Derneği" aracılığıyla iletilmiştir.

KAĞIT HAMURUNDAN VE KAĞITAN MAMUL ÜRÜNLER

MAKEDONYA

Kayıt Tarihi: 11.04.2011

Firma Adı: DEGER DOO SKOPJE

Adres: SKUPI BB (Agromehanika) 1000 - Skopje-Makedonya

Yetkili Kişi: Kemal Nazım

Tel: +389.70.521296 **E-mail:** kemalnazim@yahoo.com

Makedonyalı firma, iş ilişkisi içinde olduğu bir tekstil firmasına aşağıdaki gereçleri üreten firmalar ile bağlantı kurmak istiyor. 1) Plane plotter paper 45 gr/m2 H 162 sm, 2) Perforated paper 70 gr/m2 H 162 sm, 3) Adhesive labels strong fusing, 4) Vacuum nylon, 5) Carboard bi color 400 gr/m2, 6) Underlay paper grey. Hazır giyim kesiminde kullanıldığı belirtilen gereçlerden aylık toplam 24 ton talep edileceği bildirilmiştir. Söz konusu talep ile ilgilenen firmalar, "TOBB Türkçe Konuşan Girişimciler Grubu" üyesi olan Kemal Nazım ile Türkiye bağlantı kurabilirler.

SUDAN

Kayıt Tarihi: 05.04.2011

Firma Adı: BARARI IMPORT & EXPORT CO.

Adres: P.O.BOX NO. 1634 KHARTOUM

Yetkili Kişi: KAMIL MOHED HASSAN

Tel: +249.122128842 **Faks:** +249.122128842 **e-mail:** sennar22@gmail.com

Kraft kâğıdı, fluting, test liner ve oluklu mukavadan üretilen kutular almak isteyen firma; bu ürünlerin üreticileri veyahut tedarikçileri ile bağlantı kurmak istiyor. Kamil Mohed Hassan ile +249-924559492 ve +249-924559492 numaralı cep telefonları ile mokowar@sudanmail.net e-posta adresinden de bağlantı kurulabilir.

KAUÇUK, PLASTİK VE PELİKÜLFİLM ÜRÜNLER

HONG KONG

Kayıt Tarihi: 05.04.2011

Firma Adı: FUKUTOMI COMPANY LTD.

Yetkili Kişi: Ms. Rosa Wong

Tel: +852.3551.8123 **E-mail:** rosa.wong@fukutomi.com **web:** www.fukutomi.com

Firma, geri dönüşüm için plastik atık almak istiyor. Söz konusu talep Birliğimize, T.C. Hong Kong Başkonsolosluğa Ticaret Ataşeliği aracılığıyla iletilmiştir.

OPTİK VE HASSAS ÖLÇÜM AYGITLARI, SAATLER, ECZACILIK ÜRÜNLERİ VE TIBBİ TÜKETİM

SİRBİSTAN

Kayıt Tarihi: 05.04.2011

Firma Adı: SERBIAN CHAMBER OF COMMERCE / Board of International Economic Relations

Adres:13-15, Resavska street, 11000 Belgrade

Yetkili Kişi: Snezana Rašeta – Pekovic / Senior Advisor

Tel: +381.11.3300-900 /ext. **Faks:** +381.11.3248-060 **E-mail:** snezana.raseta@pks.rs **web:** www.pks.rs

Firma (Andreja Abadić); 10t iplik, 20t gazlı bez ve 40t hidrofil pamuk (Yarn 10t, Gauze 20t, Cotton wool 40t) almak için güvenilir tedarikçilerle bağlantı kurmak istiyor. Söz konusu talep Birliğimize, Sırbistan Ticaret Odası aracılığıyla iletilmiştir.

ELEKTRİK, GAZ, NÜKLEER ENERJİ VE YAKITLAR, BUHAR, SICAK SU VE DİĞER ENERJİ KAYNAKLARI

PAKİSTAN

Kayıt Tarihi: 01.04.2011

Firma Adı: GRAND GROUP OF COMPANIES

Adres:10-Nargis Block, Iqbal Town, Lahore-54570, Pakistan

Yetkili Kişi: Rehmatullah Javed / Chairman

Tel: +92.42.37841300 **Faks:** +92.42.37832456 **e-mail:** rj@lcci.org.pk **web:** www.grandgroup.com.pk

Firma, binalarda su ısıtma amacıyla kullanılan güneş panellerinin üreticileriyle bağlantı kurmak istiyor. Rehmatullah Javed ile +92-300-8423599 numaralı cep telefonundan da bağlantı kurulabilir.

TEKSTİL VE TEKSTİL MALZEMELERİ

MİSİR

Kayıt Tarihi: 05.05.2011

Firma Adı: CONSULATE GENERAL OF ARAB REPUBLIC OF EGYPT COMMERCIAL OFFICE - İSTANBUL

Adres:Çamlık Cad. Beyaz Karanfil Sok. No.23 3. Levent - İSTANBUL

Yetkili Kişi: Momy Aly Badr / Ticaret Konsolovo

Tel: +90.212.282.97.77 **Faks:** +90.212.282.91.00 **e-mail:** istanbul@tamseel-ecs.gov.eg

Mısırlı Brilliance Group firması, elastik bant (tektilde kullanılan) fermuar, düğme ve diğer tekstil aksesuarları almak istiyor. Firma yetkililerinin 09-13 Mayıs 2011 tarihleri arasında Türkiye'de olacakları bildirilmiştir. Söz konusu talep, Birliğimize Mısır Arap Cumhuriyeti İstanbul Başkonsolosluğa Ticaret Ofis aracılığıyla iletilmiştir. İlgilenen firmalarımızın Adres bilgileri verilen Başkonsolosluğa başvurmaları gerekmektedir.

KAĞIT HAMURUNDAN VE KAĞITTAN MAMUL ÜRÜNLER

MISIR

Kayıt Tarihi: 02.05.2011

Firma Adı: T3M

Adres:54 Masaken Masr Alolya, Elmokattam – Cairo – Egypt

Yetkili Kişi: Dr. Abdelrahman Elsingery / Satınalma Müdürü

Tel: +20.10.207 00 66 Faks: +20.22.504 17 37 E-mail: singery.guc@gmail.com

Bebek ve yetişkin bezi ihtilal yapan firma, bez almak için Türkiye'deki ihracatçı firmalar ile bağlantı kurmak istiyor. Ürün GTIP numarasının 48184000 (Baby and Adult Diapers) olduğu belirtilmiştir. Söz konusu talep Birliğimize Mısır Arap Cumhuriyeti İstanbul Başkonsolosluluğu Ticaret Ofisi aracılığıyla iletilmiştir.

KAUÇUK, PLASTİK VE PELİKÜLFİLM, MAMUL ÜRÜN VE MALZEMELER, ANA METALLER

AZERBAIJAN

Kayıt Tarihi: 10.05.2011

Firma Adı: AMASS GROUP

Adres:SÜLEYMAN AHMEDOV SOK 5, BAKÜ - AZERBAIJAN

Yetkili Kişi: Sameddin Musazade

Tel: +99.412.4243892 Faks: +99.412.4801850 E-mail: info@amass-group.az

Firma: profil ve aksesuarlar, silene makineleri, PVC ve alüminyum kapı ve pencere üreticisi Türk firmalarıyla bağlantı kurmak istemektedir. Firma yetkilisi Sameddin Musazade, "TOBB Türkiye Konuşan Girişimciler Grubu" üyesidir.

MAKİNELER, EKİPMANLAR, ALETLER, CİHAZLAR VE İLGİLİ ÜRÜNLER

POLONYA

Kayıt Tarihi: 10.05.2011

Firma Adı: Ege İş ve Yenilik Merkezi (EBIC-Ege)

Adres: Ege Üniversitesi Bilim Teknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi (EBİLTEM) 35100 Bornova - İZMİR

Yetkili Kişi: Çağatay Çalı

Tel: +90.232.343 44 00/150 E-mail: cagatay.cal@ebiltem.ege.edu.tr web: www.ebicege.org.tr

Floorball donanımını üreticisi olan firma, zemine düşen alşap levhalara kesmek amacıyla yüksek kalitede marangoz makineleri aramaktadır. Ürün kalitesini ve servis hızını iyileştirmek amacıyla aranan makine; 3200 mm kesme uzunluğuna, 1250 mm kesme kalınlığına, 4kW motor gücüne ve maksimum 1000 kg ağırlığa sahip olmalıdır. Söz konusu duyuru Birliğimize, Ege İş ve Yenilik Merkezi aracılığıyla iletilmiştir. Firma ile bağlantı kurmak isteyen kuruluşların 11 PL 63BC 3KQB referans numarasını belirterek Ege İş ve Yenilik Merkezi'ne başvuruların gerekmektedir.

TACİKİSTAN

Kayıt Tarihi: 10.05.2011

Firma Adı: OJSC Remstroidormash

Adres:Dushanbe Abumuslim, 1 Somoni, 734000, Dushanbe - TAJIKISTAN

Yetkili Kişi: Shokirjon Anvarov / Deputy director

Tel: +992.98.8140000 E-mail: shanvarov@mail.ru

Firma, konut ve işyerleri için demir parmaklık kalıpları, boya ve boyacılık gereçleri üretiminde kullanılan makineler, nikel boru ve benzeri ürünler üretiminde kullanılan makineler ile diğer donanım, sabun ve şampuan üretim makineleri, kağıt poşet, defter, A4 ve diğer kağıt ürünleri üretiminde kullanılan makineler üreten Türk firmaları ile bağlantı kurmak istemektedir. "TOBB Türkiye Konuşan Girişimciler Grubu" üyesi olan firma Müdür Vekili Shokirjon Anvarov, belirtilen konularda çalışan firmalarla Tacikistan'da da işbirliği yapabileceklerini bildirmiştir.

Kaynak: "TOBB Yurt Dışından İşbirliği Teklifleri" <http://isbirilan.tobb.org.tr/>

KONYA TİCARET ODASI TÜKETİCİ FİYATLARI AYLIK ENDEKSİ

AYLAR	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ocak	2.1	1.3	2.1	0.6	0.8	0.9	0.56	0.64	0.02	0.62	0.22
Şubat	6.2	4.1	3.9	0.5	0.6	1.5	0.64	1.33	0.57	1.52	0.44
Mar	8.3	1.1	1.3	0.9	0.8	0.2	0.8	1.85	-0.45	0.75	0.6
Nisan	8.5	2.2	1.4	0.1	0.4	0.6	1.1	1.88	0.32	0.35	0.33
Mayıs	9.6	1.8	0.3	0.0	0.4	0.3	0.92	1.73	-0.50	0.56	
Haziran	4.6	1.5	1.4	1.2	-0.6	1.2	1.2	1.62	0.35	-0.48	
Temmuz	5.7	3.4	0.0	0.4	0.4	1.2	0.69	1.10	0.61	-0.15	
Ağustos	3.6	3.0	0.3	0.8	0.5	2.64	0.63	0.71	1.54	0.45	
Eylül	3.9	2.6	1.0	1.2	0.4	1.6	0.6	1.88	0.64	0.36	
Ekim	3.7	1.8	-0.5	1.6	1.8	0.5	1.5	0.22	1.83	1.00	
Kasım	6.7	1.9	0.7	0.8	0.5	0.1	0.07	0.72	1.29	1.26	
Aralık	2.1	0.8	0.2	1	0.6	1.1	0.84	0.15	0.25	0.22	

KONYA TİCARET ODASI TÜKETİCİ FİYATLARI YILLIK ENDEKSİ

AYLAR	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ocak	38.7	82.2	27.9	10.8	9.8	7.03	11.41	10.32	13.59	6.94	5.52
Şubat	40.1	76.6	30.2	7.2	9.7	7.9	10.73	11.18	12.50	8.09	4.38
Mar	47.3	68.4	30.1	7.1	9.5	7.2	11.1	12.38	9.95	9.37	4.27
Nisan	54.3	59.1	29.6	5.5	10.1	7.3	11.5	13.47	8.49	9.57	4.48
Mayıs	66.1	46.7	26.0	5.7	10.2	7.3	12.2	15.01	6.20	10.80	
Haziran	70.0	42.8	27.3	5.4	8.6	9.4	12.4	15.55	4.92	9.73	
Temmuz	76.0	39.2	22.2	7.2	7.9	9.9	11.2	16.14	4.44	8.91	
Ağustos	77.5	38.8	19.9	5.8	8.5	11.87	9.85	15.00	5.05	7.60	
Eylül	79.6	35.6	18.2	6.5	7.8	13.0	8.7	17.14	3.80	7.21	
Ekim	78.7	34.4	15.7	8.6	7.8	11.4	9.8	15.23	5.59	6.35	
Kasım	86.8	28.7	14.1	9.6	7.2	11.1	10.4	15.21	6.20	6.21	
Aralık	83.9	26.9	13.2	9.4	7.2	11.7	9.60	14.45	6.20	5.52	

HAZİRAN Ayı Vergi Takvimi

İlk Tarih	Son Tarih	Konu
01/06/2011	09/06/2011	16-31 May. 2011 Dön. Ait Not. Yap. Mak. Kar. Öd. Ait Bey. Ver. ve Öd.
01/06/2011	10/06/2011	16-31 May. 2011 Dön. Ait Pet. ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
01/06/2011	15/06/2011	Mayıs 2011 Dön. Ait Kolalı Gazoz, Alkollü İçecekler ve Tütün Mamullerine İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
01/06/2011	15/06/2011	Mayıs 2011 Dön. Ait Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallara İ. Özel Tük. Ver. Bey. ve Öd.
01/06/2011	15/06/2011	Mayıs 2011 Dön. Ait Mot. Taş. Ar. İlişkin Öz. Tük. Vergisinin (Tes. Tabi Olm.) Bey. ve Öd.
01/06/2011	15/06/2011	Mayıs 2011 Dön. Ait Özel İletişim Vergisinin Beyanı ve Öde.
01/06/2011	15/06/2011	Mayıs 2011 Dön. Ait Banka ve Sigorta Mua. Ver. Beyanı ve Öde.
01/06/2011	15/06/2011	Mayıs 2011 Dön. Ait Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu Kesintisi Bil. ve Öd.
01/06/2011	20/06/2011	Mayıs 2011 Dön. Ait Kolalı Gazozlara İI. EK:7 No.lu ÖTV Bil. For.
01/06/2011	20/06/2011	Mayıs 2011 Dön. Ait Alkollü İç. İlişkin EK:8 No.lu ÖTV Bil. For.
01/06/2011	20/06/2011	Mayıs 2011 Dön. Ait Tütün Mamullerine İI. EK:9 No.lu ÖTV Bil. For.
01/06/2011	20/06/2011	Mayıs 2011 Dön. Ait Day. Tük. ve Diğer Mallara İI. EK:10 No.lu ÖTV Bil. For.
01/06/2011	20/06/2011	Mayıs 2011 Dön. Ait 5602 Sayılı Kan. Tan. Şans Oyunlarıyla İI. Vera. ve İntikal Ver. Bey. ve Öde.
01/06/2011	20/06/2011	Mayıs 2011 Dön. Ait Şans Oyunları Ver. Beyanı ve Öd.
01/06/2011	20/06/2011	Mayıs 2011 Dön. Ait İlan ve Rek. Vergisinin Beyanı ve Öd.
01/06/2011	20/06/2011	Mayıs 2011 Dönemine Ait Müsterek Bahislere İlişkin Eğlence Ver. Beyanı ve Ödemesi ile Diğer Eğlence Vergilerine İlişkin Eğlence Ver. Öd.
01/06/2011	20/06/2011	Mayıs 2011 Dön. Ait Elk. ve Hava. Tük. Vergisinin Bey. ve Öd.
01/06/2011	20/06/2011	Mayıs 2011 Dön. Ait Yangın Sigortası Vergisinin Beyanı ve Öd.
01/06/2011	23/06/2011	Mayıs 2011 Dön. Ait GVK 94. Madde ile KVK 15. ve 30. Mad. Göre Yapılan Tevkifatların Muhtasar Bey. ile Beyanı
01/06/2011	23/06/2011	Mayıs 2011 Dön. Ait İstihkaktan Kesinti Suretiyle Tahsil Edilen Damga Vergisi ile Sürekli Mükellefiyeti Bulunanlar İçin Makbuz Karş. Öden. Gereken Damga Ver. Bey.
01/06/2011	24/06/2011	Mayıs 2011 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Beyanı
16/06/2011	24/06/2011	1-15 Haziran 2011 Dönemine Ait Noterlerce Yapılan Makbuz Karşılığı Ödemelere Ait Beyannamenin Verilmesi ve Ödenmesi
01/06/2011	27/06/2011	Mayıs 2011 Dönemine Ait GVK 94. Madde ile KVK 15. ve 30. Maddelerine Göre Yapılan Tevkifatların Ödemesi
01/06/2011	27/06/2011	Mayıs 2011 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Ödemesi
01/06/2011	27/06/2011	Mayıs 2011 Dönemine Ait İstihkaktan Kesinti Suretiyle Tahsil Edilen Damga Vergisi ile Sürekli Mükellefiyeti Bulunanlar İçin Makbuz Karşılığı Ödenmesi Gereken Damga Vergisinin Ödemesi
16/06/2011	27/06/2011	1-15 Haziran 2011 Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
01/06/2011	27/06/2011	Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirlerle Vergi Levhasını Tasdik Ettikleri Kişilerin Ad, Soyad ve Vergi Kimlik Numaralarına İlişkin Yapılacak Bildirim
01/06/2011	30/06/2011	Basit Usulde Vergilendirilen Mükelleflerin Gelir Ver. 2. Taksit Öd.
01/06/2011	30/06/2011	Mayıs 2011 Dön. Ait Mal ve Hiz. Alımlarına İI. Bild. For. (Form Ba)
01/06/2011	30/06/2011	Mayıs 2011 D. Ait Mal ve Hiz. Satışlarına İI. Bild. For. (Form Bs)
01/06/2011	30/06/2011	Mayıs 2011 Dönemine Ait Haberleşme Vergisinin Beyanı ve Öd.

baskıda kalitenin ölçüsü

KBA
70x100 cm 5 RENK
KBA Rapida 105 Universal

ölçü ofset
kasaplarqıl matbaa san. tic. ltd. Şti.

HEIDELBERG
50x70 cm 4 RENK Heidelberg Speedmaster

Kodak
CTP
KALIP POZLANDIRICI
Trendmaster 88 70x100 cm

MÜLLER MARTINI
TEL DİKİS
MAKİNESİ
Müller Martini

stahl
KIRIM KATLAMA MAKİNESİ Stahl KCTK 70x100 cm

aster 2000
İPLİK DİKİS
MAKİNESİ
Aster 2000

SOMTAS
TAM OTOMATİK HELPHON
MAKİNESİ
Aster 70x100 cm

SuperBinder 150
KAPAK TAKMA MAKİNESİ SuperBinder 150

www.olucoffset.com

Formal
No 993
Kulu Yemirli Sisman
Balçısma Sahpaz

+90 332
**345
15
17**